

БІБЛІОТЕКА
НАУКОВОГО ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА
у Львові.

III

П-12526

1930-1-12

БІБЛІОТЕКА
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА
імені
ШЕВЧЕНКА
У ЛЬВОВІ.

Ч. 27610 / 1930

27610.

СВІТ ДИТИНИ

АЛЬМАНАХ ДЛЯ ДІТИЙ

РІЧНИК XI.

Дяк. 210-4/550

27610

Львів

Накладня Михайла Таранька
1930.

ЛБ АН УРР
Н. К. 5408

Зміст XI річника.

1. Вірші.

Бабій Олесь (Вуйко Олесь):

Мамина пестійка 144—145.
Перша молитва 136—139.
Школярі та бжолі 259.

Блажкевичева Іванна:

Три лялюсі пасуть трусі 286.

Богданко (Заклинський Богдан):

Забава 169.
Зазулька 246.
Коник 216.
Мати 293.
Мої кури 212.
Мороз 16.
Цвітник 182.

Вільшенко Ярослав:

В літну днину 201.

Завадович Роман:

У мамин день 156.

Івах О:

Канадійська ластівочка 60.

Ігорків Ю.:

Битва за гороха 372—373.
Весняна пісня 124.
Вечір на селі 285.
Заяча школа 363.
Зимовий вечір 56.
Зі «Світикового» альбому 378—379.
Копають бараболі 334.
Кошовий Дмитро Байда-Вишне-
Лакома мишка 107. [вецький 46.
Лошатко і його мати 157—158.
Малий музика 351.
Нагодуйте птичок 12.
Наші друзі з Холмщини 189.
Непослушна рибка 181—182.
Ода до матери 143.
Осінна лумка 291.
Подолист 325.
Пишний та гордий 244.
Ромцьо-лицар 79.
»Світикові« прятельки із Закарпат-
Славця й кіці 25. [тя 316—317.
Хлопець і вивірка 343.
Хорій мопсик 176—179.
Чародійна вудка 251.
Чешу, чешу 127.
Як миші пообідали 274.

К. А. М.:

Порівняння 254.

Конопнічка Марія:

В мійському підвалі 234—236.
Дуга-веселка 227.
Ластівочка 265.
Осінь 331.
Пісонька про вовка 116.
Пшов би я в світ далекий 167.

Коцюба І. Д.:

Сирітка 69.
Школярочка 277.

Кумка Михайло:

Добре відтяв 284
Люльку пакає 112.
Мудра Оля 5.
Не хоче дурнички 37.
Нове перо 175.
Рід миші 73.
Фахова недуга 297.
Хоче задушити 205.
Чого він плаче 51.

Кравченко Уляна (Шнайдер Юлія):

На свято матусі 131.
Моя любя мамочка 365.
Українській дитині 193—194.

Лазета С.:

Радію 163.

Лакуста Святослав:

Наші читачі з чужини 221—222.

Лепкий Богдан:

На Святий Вечер 27.

Олесь О.:

Гуси 287.

Пачовська Дзвінка:

Гей та пташинка 98.
Смійся, пісне 220.

Підгір'янка Марійка:

Зимові радощі 356.
Моя мама 130.
Наша мати 135.

П. А.:

Зима за плечима 350.

Плещеев А. Н.:

Ненечка й дитинка

Хронович Волидимир:

Свят-Вечер 8.

Черкасенко Спiрiдон:

Першi квіти 140.

Чупринка Григорiй:

Смерть Байди 270.

Шкрумеляк Ю.:

Вiд чого тигр хорує 338.

Павлусь при працi 306.

Радiсна новинка 1.

»Світiкова« гвардiя 93.

Свято Матери 129.

Хотiв би я мати 300.

Хто чим вродився, тим i буде 88—89.

Як будиться весна 86.

Вершики без поданих авторiв.

Сирiтська доля 374.

Сонце та мiсяць 346.

2. Байки i казки.

Андерсен Ганс Христiян:

Два когути 82—86.

Спогади чайнички 345—346.

Гаєк Макс:

Орел i хробак 185.

Слимак 194.

Честилiубива кертиця 212.

Грiмм-браття:

Бiдний слуга-мельничук 311—314.

Про трьох братiв-ремiсникiв 52—55.

Три пера 17—20.

Як iвась подорожував по свiтi 174—175.

Як чародiйний горщик кашку варив 211—212.

Езоп:

Мишка з мiста i мишка зi села 21.

Звоиницька Олена:

Казочка про котика бiленького i зайчика сивенького 44—46.

Ластiвка К.:

Соловейко 295—293.

Царiвна Галя 237—244.

Лотоцький Антiн:

Двадцята казка дiдуса Тараса 99—107.

Люпенко Петро (Возк Петро):

Двоє гнiзд 184—185.

Мазуренко Галя:

Киця Маруся 281—282.

Рогова Ольга:

Лисичка i зайчик 369—371.

Лисичка i журавель 24—25.

Лисичка i рак 43.

Селянин i заяць 26.

Селянин i медвiдь 347—348.

Рiжнi байки i казки без поданих авторiв.

Байка про ввiчливу козу 252—254.

Заклад 306—307.

Людина та собака 344.

Миш i жаба 283.

Сiм братiв у дорозi 294—297.

3. Оповiдання.

Блажкевичева iвanna:

Марiйчинi кури 90—92.

Пляката 161—163.

Солодкий гостинець 353—356.

Щаслива рука 117—119.

Бр—ун Кость:

Лiнiюх 278—280.

Денисенко Марко:

Наш Юрко 364—365.

Дончак Т.:

Джек-смихун 55.

Е. Ж.:

Малий лешетар 357—359.

Gould John:

Ягнятко 414—315.

Восьмиліток Данило:

Як наш гурток відсвяткував Свято Матери 151—153.

Жуковецька Володимира:

Власна хата 372.

Посвята матери 141—143.

Завадович Роман:

Геройська мати 183—184.

Заклинський Богдан (Богданко):

Дитячий дарунок 282—283.

Jamat R. E.:

Оси 286.

К.: Зернятка 61.

Кадлубицький Григорій:

Кобзар 80—81.

Славковi снi 2—5.

Хлiбове дерево 225—227.

Кожішек Йосиф:

Кого старi витали 308—316.

Як дiдусь був паном 300—301.

Кожушко Стефанія:

Михасева мрiя 255.

Конопницька Марія:

В судi 180—181.

Корчак Януш:

Легенда про пiсню 217—218.

Курдидик Анатоль:

Материне серце 137—240.

Ластівка К.:

Два брати 247—250.

Як велика є любов матери 145—147.

Лотоцький Антін:

В обороні дитини 158—160.
Мала героїка 65—69.
Пастушка Марунька 321—325.
Павлушева недуга 135.
Учителька — друга мати 154—156.

Мандюков Ярослава:

Віщий сон княжича Данилка 266—
269.
В океанографічному музею 336—341.
Як злий слонь став добрим 360—362.
Яку втіху справив князенко Ярослав
своїм батькам 13—16.

Малий історик:

Петро Конашевич-Сагайдачний 228—
233.

Початки козаччини і про Байду
Вишневецького 38—42.

Про Івана Підкову 74—79.
Про Самійла Зборовського 112—116.
Про Косинського і Наливайка 170—
173.

Про Січ запорозьку 206—211.
Про життя на Україні за козацьких
часів 260—265.

Погідний Микола (о. Угорчак Мик.):

Любов сильніша від смерті 186—187.

Пірс Ірація Аделя:

Пегаз — крилатий кінь 49—51.

Русова Софія:

Дивний звір-хижак 33—37.

Савчин Михайло:

Німа школа 257—259.

Середа Михайло:

За волю України 70—73, 108—112,
164—167, 202—205.

Шкрумеляк Юра:

Він відплатиться 168—169.
Весна прийшла в гості 97—98.
Великдень 126.
Дивний риболов 271—273.
Дивні помічники господаря 195—201.
Заплата за труд 298—299.
Мала кооператорка 57—60.
Переміна світа 275—277.
Перша гратулянтка 132—134.
Рознощик газет 342—343.
Старий збанок 289—291.
Яка то весна 126—127.
Як малий Данилко представляв собі
шкілку дерев 87—88.
Як прийемо гостей 120—123.

Яремський І.:

Марійка Сучакова 302—303.

Юстедж Едита:

Суп-секретар і його син 213—216.

Ріжні оповідання без поданих авторів.

За хвилинку 246.
Дарунок малого Андрійка 10—11.
Кожний має свій спосіб 188.
Любов Матері 148—150.
Найкращий поручаючий лист 284.
Немила пригода 6—7.
Мудра книга 332—334.
Осипові іменини 9.
Про воздухоплав «Норге» 335—337.
Хоренька ляля 366—368.
Черепляна талька дівчинки Льо-чі
326—331.
Що бачили діти по дорозі зі школи
47—48.
Як Бурусьвилічився 315—316.

4. Сценічні вистави.

Хронович Володимир:

Гостина св. Миколая 375—377.

5. Ноти й пісні.

Мрійченко Нуся:

Коваль 222.

Пеліх В. Теодор:

На Святий Вечір 26.

Маівка 147.

Кооперативна пісня 62.

Весною 123.

6. Забави та ігри.

Віночок 63.
Гніздечко звиваю 190.
Зимно — Тепло 30.
Іду з кооперативи 93.
Мандрівка 30, 223.
Кіт і мишка 223.
«Муфті» 223.
Тут кошик маєш 94.
Що я роблю 94.

7. Всячина.

В який спосіб віднаходить голуб своє
гніздо 287.
Вітровий млинок 29.
Загадки: 31—32, 64, 95—96, 129, 173,
224, 256, 283, 320 і 352.
З життя укр. дітей в Кракові 219—
Друга неділя місяця мая 160. [220].
Лист від ровесника 28—29.
Мудрі малпи 310.
Праця не понижає чоловіка 359.
Розв'язки загадок: 191—192, 379—380.
Свято Матері 130.
Скакунець 23.
Укр. «Рідна Школа» у Брендоні 349—50.
Цікава забава на зимові вечери 304—
Японська ломиголовка 20. [305].

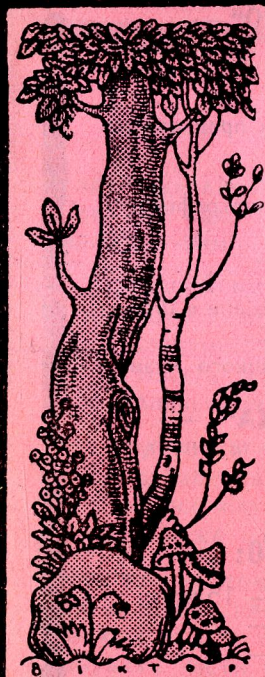
Редактор і видавець: Михайло Таранько.

СВІТ ДИТИНИ

ЧИСЛО 1.

СІЧЕНЬ

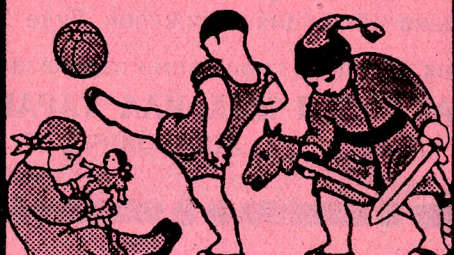
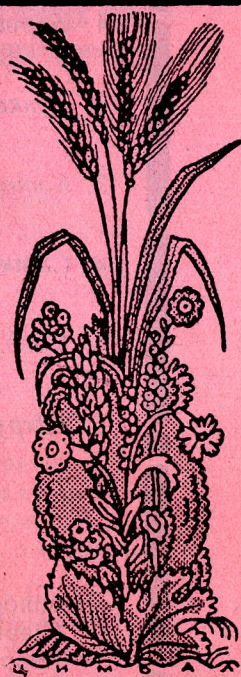
РІК 1930.

ЗМІСТ:

1. Радісна новинка!	1
2. Славкові сни	2
3. Мудра Оля	5
4. Немила пригода	6
5. Свят-Вечер	8
6. Осипові іменини	9
7. Дарунок малого Андрійка	10
8. Нагодуєте птичок!	12
9. Яку втіху справив молодий князенько Ярослав своїм батькам на Святий Вечір	13
10. Мороз	16
11. Три пера	17
12. Япснська ломиголовка	20
13. Мишка з міста і мишка зі села	21
14. Казка про kota, що вмів говор.	22
15. Скакунець	23
16. Лисичка і журавель	24
17. Славця й кіці	25
18. Селянин і заяць	26
19. На Святий Вечір	26
20. Дорогий Сві-ику!	28
21. Вітровий млинок	29
22. Забави 30; 23. Загадки	31

Ціна 1 зол.

Хто бажає придбати собі **знання** з різних ділянок
нехай запернумерує:

„ПОПУЛЯРНУ БІБЛІОТЕКУ“

яка виходить щомісячно книжечками в об'ємі 4—8 арк.
друку, формату 16-ки і є призначена для ширення
знання, кінцевого кождій **культурній людині**.

Всі книжечки »ПОПУЛЯРНОЇ БІБЛІОТЕКИ« є **обильно ілюстровані** і це власне робить їх дуже популярними,
бо при допомозі образків краще утривається в пам'яті
читача прочитаний зміст.

В році 1930 вийдуть друком такі книжечки:

1. *Дорошенко Дмитро:* „**ПО РІДНОМУ КРАЮ**“ —
мальовничий опис подорожі по Україні, з численними
образками.
2. *Лункевич В.:* „**ЖИТТЯ МУРАВАЇВ**“ —
незвичайно інтересний опис життя цих працюючих
комашок з цікавими образками.
3. *Котович Анатоль:* „**МИКОЛА ГОГОЛЬ**“ —
перша в нашій літературі популярна монографія про
цього великого нашого письменника.
4. *Саліковський Ол.:* „**ІСТОРІЯ УКРАЇНИ**“ —
популярний опис життя-буття українського народу від
найдавніших часів до часу визвольної війни в 1918 р.
5. *Кобилянський Л.:* „**МИКОЛА ЛИСЕНКО**“ —
біографія і спомини про нашого великого музику
і суспільного діяча.
6. *Шкрумеляк Юра:* „**ЯК ПОВСТАЄ КНИЖКА**“ —
історія винаходу друку, паперу, машин та інших рі-
чей зв'язаних з друком книжки.

І такі інші.

Умови передплати на рік 1930:

Цілорічна передплата на 12 книжечок	—	15 зол.
Піврічна передплата » 6 »	—	8 »
Квартальна передплата » 3 »	—	4 »

Для цілої заграниці: 2 долари річно.

Книгарська ціна цих книжечок буде 50% вища

Замовлення посилати грошевиими переказами на адресу:

НАКЛАДНЯ МИХАЙЛА ТАРАНЬКА

ЛЬВІВ, ВУЛ. ЗІМОРОВИЧА Ч. 3.

СВІТ ДИТИНИ

Радісна новинка!

Радуйтеся українські діти,
Ось, вам радісна новинка:
Йде Свят-Вечір! Йде Свят-Вечір!
Ясно загорить ялинка!

І зрадіють любі діти,
Малі хлопчики й дівчатка,
І обступлять всі ялинку,
Мов маленькі янголятка.

Про даруночки гарненькі
Вже подбали батько й мати,
Тож за пильність і за чемність
Кожде зможе щось дістати.

Тому коник, тому трубка,
Тій є лялька для забави,
Тому спис і гостра шабля,
Добувати чести й слави.

Але книжечка цікава —
То найкращий подарунок,
Як у книжці ще до того
Неодин знайдешся маляюнок...

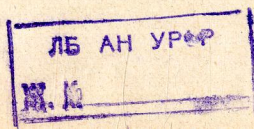
Гарна книжка, то учитель
І приятель є вірненький,
Це і памятка найкраща
Від татуса і від неньки.

Книжка всіх добра навчає
І навчає — як нам жити,
Щоб на славу виростати,
Батька й неньку звеселити.

Книжка ці Великі Свята
Всім найкраще осолодить,
Де є книжка — там розрада,
Щастя й доля там приходить!

Тож хто з вас дістане книжку,
Любі українські діти,
З ним і «Світик» усміхнеться
І разом буде радіти!

Ю. Шкрумеляк.

СЛАВКОВІ СНИ.

Вже зірка на небі засіяла. Мати давно вечеру злагодила. Вже і ялинку до хати принесли, а малий Славко ще спить. В головах у нього лежать два пуделка з прикрасами, повні як стручки. Перед сном мама поклала їх там і сказала: Спи Славцю, спи, у вечері, як принесе Дід-Мороз ялинку, то віддаш йому всі забавки, а він їх порозвішує на ялинці! А не забудь про свічки! Вони лежать там у коробці — їх також подаш Дідови.

Заснув Славко здоровим, дитячим сном. Спить він і сниться йому: що ось Дід-Мороз і ялинку несе. Вніс у хату, поставив і чекає.

— Чи є чим прибрати? — питає по хвилі.

— Є Діду, є — ніби мати відповідає.

— Деж вони — ті прикраси?

— Он там у Славка в головах лежать! Пождіть трохи, він пробудиться то вам їх подасть.

Почухався Дід у потилицю, моргнув довгим сивим вусом і промовив:

— Нема коли мені чекати на тих сплюхів. Знаю я їх, які вони скорі до вставання. Заснув, то хай-же тепер сам свої цяцьки розвішує. Я йду в дорогу, бо ще багато ялинок зісталося і всі треба сьогодні порозносити...

— Не велика біда, подумав Славко, і сам потрафлю це зробити! Та ще встигну...

І Славко знову захрапів, перекинувшись на другий бік. Аж сниться йому другий сон. Деся ніби піднеслося віко пуделка, а з під нього висунулася головка ляльки.

— Чи довго то на тебе ждатимем, гарний молодче? — промовила лялька. Пора вже нас чіпляти на ялинку. Вже й огні люди запалили, а ти ще спиш.

А Славко ні оком не моргне на красуню.

— Пожди небого, ще вспію тебе примістити. Посплю ще трохи. Так смачно тепер спиться.

— Тобі спати хочеться, а нам світ хочеться побачити — пробурмотів медяниковий святий Миколай — вже й так сидимо цілий тиждень в тій коробці, як у тюрмі.

— Нам тісно — пищали одні.

— Нам душно — доносилося із дна пуделка.

— Гей братця — гукнув старий сивоусий запорожець. — Чого нам ждати на того сплюха! А ну же всі за мною!

— Сказавши це, сміливим рухом руки відкинув віко пуделка і, зіскакуючи з ліжка на підлогу, зачепив полою свого жупана за пуделко, яке з шумом упало на землю.

— Ой, ой, ми вже поторошені! — запищали цяцьки.

— Нічого, братця! Сміло за мною!

І заметушилися цяцьки як муравлі на муравлищі. Кожде старалося спішитись одне перед другим, щоб вигідніше місце зайняти на ялинці.

— Не пріться братця, не пріться, знайте свої місця — здержував всіх запорожець.

Але де там їх всіх вдержиш!

Ангел найперше махнув крилами і відразу опинився на вершку ялинки та ще й зізду потягнув за собою. Друге брацтво як: кури, качки і гуси, ідучи за прикладом свого крилатого товариша, те саме вчинили і заняли найвигідніші місця на горішних гіляках. Панни-ляльки, мов кози стрибали з гіляки на гіляку, примощуючись на найвидніших місцях та радіючи поправляли свої суконки і фризур. Уже й запорожці недалеко від них поставали, та, підкручуючи вуси, моргали на своїх товаришок-ляльок. А під ялинкою ще аж кипіло від всякої дрібноти. Там і пацьорки підскакуючи старались вчепитися за гіляку, та не могли. Там і оріхи золотисті і яблука краснолиці. Все те метушилося, підскакувало, рвалось.

— Пождіть братця, не пріться! — втихомирював їх запорожець. Для кожного знайдеться місце. Ялинка велика. Ти, горішку золотий, чіпляйся за отту гілячку, а ти годиннику сядеш онтам між паннами та вибиватимеш нам години.

— А, я?.. А, я?.. Де мені сісти? — питалися другі.
— Всі, всі сядемо! Треба вперед винести отсих блискунів на верх, а то вони підскакуючи геть побються.

І зібравши пацьорки в полу жупана покарабулявся старий по ялинці аж до верхніх гіляк.

— Бач, гільтаї — куди залетіли! Та чиж вам тут місце? А казав, не пріться! Геть звідсілля! На долішні гіляки злітайте. Тут блискунам сидіти, а не вам!

Когутик і другі птиці, раді не раді, злітали на долішні гіляки, а дід почав розвішувати пацьорки. Порозвішувавши обтер піт із лица.

— Ух, як я втомився!

— Трудно діду — промовив ангел — старість не радість!

— Кажеш: старість не радість? А я хоч старий, та ярий і завжди тішуся!

— Не даром-же ви й запорожець — промовила котрась із ляльок.

— Бо і справді. Чи не буде смішно і радісно вам і мені старому побачити здивоване лице нашого сплюха Славка, коли побачить нас на ялинці.

— Але ти, брате, не вертись довго і не балакай багато — промовив св. Миколай з цукру — а примошуйся в якомусь місці, бо здається мені, що Славко вже скоро пробудиться. Чи бачиш, як часто вовтузиться у своїх перинах?

— А якже буде з тими, що там під ялинкою зісталися?

— Це вже залиши для Славка, нехай і він ними трохи потішиться.

— Хай і так буде — сказав запорожець і підтягуючи свої шаравари мостився за густою віткою ялинки.

— От, вмостився вже і я! Тепер вже хіба почнемо?

— Починаймо, бо вже і пора — відозвався ангел. І почали:

Ой, у саду, саду — саду винограду —

Радуйся земле Син Божий народився...

Пробудився Славко. Глянув... Коло ялинки стоїть мати, батько і дві сестрички, а на ялинці повно прикрас. Дивиться Славко і дивується: Невжеж ті всі цяцьки самі повилазили на ялинку?

А запорожець, споглядаючи на нього зза гіляки, у вус сміється і шепче:

— А ти думав, небораче, що ми такої штуки не втнемо?

— Бачиш, і без тебе обійшлося, прошептав, моргаючи на Славка, паяц і показав йому свій довгий червоний язик.

* * *

— Славцю, синочку мій — промовила мати — Дід ялинку тобі приніс, а під ялинкою яблочка й оріхи для тебе оставив.

Скочив Славко з ліжка урадуваний і сам не знав, що йому робити.

Сестрича Люся взяла Славка за руку і повела ближче до ялинки.

— Бачиш, скільки оріхів та яблук Дід приніс для тебе. Але і про мене він не забув, приніс мені від „Світика“ зі Львова аж чотири книжечки з образками! Бачиш, які гарні? Ось, які гарні „Записки Івася Крілика“...

— А мені запенумерував на цілий рік „Світ Дитини“ — хвалилася друга сестричка.

Дід для Славка іще щось приніс — промовив татко — ось тобі козаче кінь і шаблюка. Це також від Діда-Мороза.

Тішилися діти подарунками, а мати говорила — щедрий був для вас Дід-Мороз. Як весело булоб нам усім, якби він був такий щедрий для всіх українських дітей.

Гр. Кадлубицький.

Мудра Оля.

Прийшла Оля до мамусі
Й почала казати:
— Мамо, я хочу до ляльки
Листа написати!

— Якжеж, коли ти не вмієш
Ще досі писати?
— То що з того? Лялька прецінь
Не вміє читати!

Михайло Кумка.

НЕМИЛА ПРИГОДА.

Що то була за радість, як по Святій Вечері батько засвітив усі свічечки на нашій ялинці! Малий Петрусь і ще менша Іруся почали плескати в ручки з утіхи! Під ялинкою були ще до того всякі даруночки для Петруся й Ірусі. Петрусь дістав дві гарні книжечки з образками, а то: „Записки Івася Крілика“ і „Молодість славних людей“, бо він уже ходить до школи і вміє гарно читати. Іруся дістала чотири книжечки з кольоровими образками, а крім того дістала баранчика і паяцика, бо її лялька вже дуже постарілася.

Петрусь зацікавився книжечками, сів собі біля стола і почав їх переглядати. А меншенька Іруся звернула увагу на ясно освічену ялинку і очка засвітилися їй на вид тих прикрас, що блестили на зелених галузках.

Золочені орішки, цукорки в папірчиках, медівнички, червоненькі яблочка! Іруся забула про все, так захопилася тими ласощами. Вона бажала кожную прикрасу оглянути і бодай ручкою діткнути. Мамуся сказала, що ялинки не вільно рушати, аж по святах. Тоді з ялинки поздіймають усі цукорки й яблочка і розділять дітям, а ялинку винесуть на двір, порубають і спалять.

Іруся спершу послухала матері і тільки дивилася на ялинку. Але по хвилі, коли старші заговорилися про щось коло стола, Іруся не втерпіла, підійша до ялинки, стала на пальчиках, баранчика поставила на столику, і сягнула правою ручкою, щоби діткнутися прекрасного яблочка, що пишалось на долішній галузці ялинки.

Та коли діткнула його, забажала мати його в руках і побавитися ним. Тому зловила за яблочко і сіпнула, щоби його зірвати. У тій хвилі сталося лихо. Яблочко не вірвалося, бо було міцно прив'язане, але ціла ялинка стряслася і полум'я одної свічечки лизнуло вищу галузочку. Чатиння займилося, вогонь перескочив з галузки на галузку і за хвилину ціла ялинка стала в огні.

Іруся заридала з перестрашу, ніжки відмовили їй послуху і вона сіла на підлогу. Батько кинувся ратувати ялинку, щоби вогонь не захопив хати, а мамця узяла Ірусю

і винесла її з кімнати до кухні. Петрусь приніс з кухні збанок води і батько погасив огонь. Та ціла кімната була повна диму, а ялинка була знищена. Її зараз винесли до кухні.

— І що то могло статися? — говорив батько. — Чей же свічечки були прикріплені далеко від чатиння!

— То я, то я завинила! — сказала крізь плач Іруся. — Я хотіла зірвати яблочко і рушила ялинкою!

— Ну, гарно, що ти призналася! — сказала мати. — За цей непослух належало би тебе покарати, але тому, що ти призналася і перестрашилася свого діла, не покараю тебе цим разом.

І справді — Ірусю не треба було карати. Вона вже була покарана тим, що сама бачила, що накоїла і дуже того жалувала. Її немила пригода повинна бути осторогою для всіх діточок, які не слухають приказу своїх родичів.

Найстарший брат.

Свят-Вечер.

(Лист до матері).

Свят-Вечер нині вже мамусю,
а я на станції тут сам;
сиджу в німій журбі і вчуса,
та рву в душі шляхи думкам.
Даром однак. Все мимоволі
летить до тебе кожда думка,
мов до гнізда пташина з поля
і сумно, сумно мені тутка...

Що буде дальше? Годі знати!
Два чейже місяці вже нині,
як я гроший не можу дати
за станцію своїй газдині.
Шукаю, правда, лекцій мамо,
та хтось бере їх перед мною
і в кожду ніч, нераз до рана,
ні сну тут в мене, ні спокою.
При тім всім, мамо, половини
нема як раз книжок ще в мене,
нема плаща на хуртовину,
і я голодний є щоденно.

Свят-Вечер нині вже мамусю,
а тут зле так є зі мною...
Сиджу в журбі тепер і вчуса...
та тихо плачу за тобою.

Володимир Хронович.

Осипові іменини.

В другий день по Різдві є свято Йосифа-Обручника, що опікувався маленьким Ісусом і Його Матір'ю Марією, як Ісуса шукали Іродові вояки, щоби убити Боже Дитя.

На св. Йосифа є іменини всіх Осипів, великих і маленьких. Отже були й іменини нашого Осипа Медяника, ученика другої кляси.

Мамця подарувала йому рано гарну книжечку з образками і побажала успіхів у науці, а вкінці сказала:

— Осипцю, хочу тобі в день імянин зробити ще одну приємність. Скажи, що собі бажаєш?

— Мамусю, я прошу відв'язати нині бідного Бурка від його буди, нехай ходить собі один день свobodно.

— Бурко — лютий пес, може покалічити людей! — сказала мати.

— Я буду його пильнувати і недам йому нікого зачепити, прошу мені вірити.

— Ну, добре, дозволяю тобі!

Врадуваний Осип побіг на подвір'я і відчепив ланцюх з шиї кудлатого Бурка.

Пес не посідався з радости. Скавав на Осипа, лизав його по лиці й по руках, ніби дякував йому за добре діло. А по хвилі потряс кудлами і як вихор пігнав полями. Осипцю вже налякався, що Бурко десь покусав дітий, що ходили ще в той день з колядою. Але яка була його радість, коли за якої чверть години Бурко надбіг з поля і почав ласитися коло його ніг і ходити за ним слід у слід! Осип аж здивувався, що пес зробився такий лагідний.

Цілий день ходив він з Бурком і тішився його радістю, а Бурко не відступав від нього ні на крок і не зачіпив ні одної дитини.

— Це мої найприємніші свята й іменини! — сказав Осип вечером, прив'язавши Бурка до буди.

— Вірю тобі, сину! Бо зробити комусь добро, то найбільша приємність. А ти вчинив нині Буркови найбільше добро, яке є в світі: ти бодай на один день зробив його свobodним!

Дарунок малого Андрійка.

(Різдвяна пригода)

Андрійко був гарний хлопчик і розумний, але такий галасливий і збиточний, що мати не могла собі з ним дати ради. Нераз аж хорувала через нього, бо від Андрійкового крику починала її боліти голова.

На Святий Вечір засвітив батько ялинку, а мати зложила під ялинку усякі забавки й книжечки. По вечері роздала їх дітям. Кожде щось дістало, і Андрійко. Хоча нераз був нечемний і не вважав на те, що мамі шкодить його крик, то мати обдарувала

його так само, як молодшу сестричку чемну Марійку і наймолодшого Тосю.

На Різдво приїхала в гості тітка Галя. Андрійко перший побіг витатися з тіткою і голосно почав оповідати, що то він дістав на ялинку: і коня і трубку і книжку і цукорки! Він повів тітку до покою і почав вихвалюватись своїми забавками й книжками. Коли сестричка Марійка хотіла щось говорити, то Андрійко закричував їй проразливо, так, що мати зловилася за голову і втікла до кухні. Вона почувала себе зовсім хорою.

Тітка бачила це все і знала, який Андрійко крикливий. Подумавши щось, нагло запитала Андрійка поважно:

— Бачиш, Андрійку, яка твоя мамця добра? Такі гарні дарунки справила тобі на ялинку! Але скажи мені, хлопче, чи ти дарував щось мамі?

Андрійко видивився на тітку і по хвилі сказав:

— Я? Щож я можу мамі дарувати? Я нічого не маю такого, що втішило би мамусю!

— Ой, можеш і маєш! — відповіла строго тітка. — Я не думаю про якісь звичайні дарунки! Але чи ти, Андрійку, неможеш бодай нині, на Різдво, бути тихоньким, чемним хлопчиком і не галасувати так, щоби мамцю голова боліла? Це був би твій гарний даруночок мамі і мама ним дуже втішилася!

Андрійко подумав — і як не той став. Він зрозумів тітку, бо був розумний хлопчик. Сів собі спокійно біля столика і почав з тиха, майже шепотом, пояснювати всякі образки молодшій сестричці. Тітка бавила на руках малого Тосю. Минала година, дві, а Андрійко був тихий і спокійний. Нарешті це здувало маму, що лежала в другій кімнаті. Вона встала, ввійшла до кімнати, де бавились діти, і запитала:

— Де подівся Андрійко, що його не чути?

— Я тут, мамусю! — сказав Андрійко.

— Ось, а що це тебе не чути?

— Це такий мій даруночок мамі на Різдво. Я буду цілий день бавитися тихо і спокійно, щоби мамцю не боліла головця. Так порадила мені тітуся Галя.

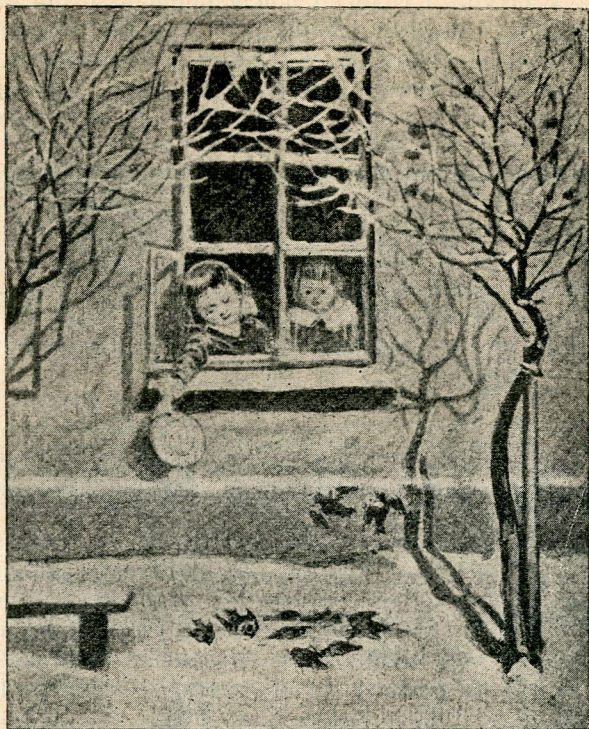
Мамі зайшли очі сльозами. Вона обняла Андрійка і сказала.

— Дякую тобі, дитино! Твій даруночок дуже мені приємний:

Андрійкови самому так подобалася його чемність, що він уже ніколи потім не спричиняв мамі клопоту. Він зрозумів, що за весь труд і доброту повинні діти вважати на свою неньку.

Нагодуйте птичок!

Сипле сніг, не видно сонця,
А в хатині при віконці
Братчик і сестра сидять
І на білий пух глядять.

Всюди тихо, всюди біло, —
Враз під хату прилетіло
Може з двайцять пташенят,
Голод їх жене до хат.

Цір-цір-цір! Бідненькі скачуть,
Щось шукають, ніби плачуть,
Хочуть зерна — та дарма,
Крім снігу — нічо нема.

Але добрі наші діти
Не могли на це глядіти,
Взяли зерна і крішок,
Братчик сипле для птичок.

Пташки зерно те збирають,
Діти втішно поглядають,
І серденько їх зраділо,
Що зробили добре діло.

Ю. Ігорків.

Яку втіху справив молодий князенко Ярослав своїм батькам на Святий Вечір.

На дворі князя галицького Володимирка панував великий передсвяточний рух і гамір. Його величавий замок над Дністром, різьблений і прикрашений візантійськими мистцями, що їх привезла зі собою Володимиркова дружина — грецька княгиня, аж гомонів від множення голосів. Великі світлиці заклали мішками й паками, а слуги витягали всякі оксамити, адамашки, полудневі овочі, вино й дорогоцінну зброю. Молодий князенко Ярослав всюди заглядав, та примірював зброю. Деся далеко почувся рев медведя. Скрипнули двері й велика бура медведиця всунулася у світлицю. Купці покидали все тай повтікали з криком на двір. Славко зареготався, бо „Міся,“ була його улюбленою „товаришкою“ забави. Він поклепав її по хребті, подав з мішка пригорщу родзинок тай вибіг на замковий рундук.

Якеж було його здивування, коли побачив, що батько його, зовсім убраний, сидів на кони в оточенні дружини.

— Батеньку, чому не сказав мені, що кудись вибираєшся? — запитав зі сльозами в очах малий княжич.

— Я думав, що ти занятий святошними орудками, то й не хотів перешкаджати тобі. Ми їдемо на лови. От за тиждень вже Святий Вечір, а ще ніякої дичини в коморах не має.

— Батеньку, пожди хвилинку, я зараз, — гукнув Славко, й кинувся до замку. За хвилинку вибіг убраний в кожушок, а на плечах лук і сагайдак; вивів зі стайні свого кутика й скочив на сідло. Незадовго ціла дружина рушила в похід, а на переді сам князь Володимирко зі сином.

Довкруги панував спокій. Земля злегка прикрита снігом, спочивала під пухким покривалом.

Весело їхалося нашим ловцям, вони й не чулися, коли опинилися над річкою Тисьменицею. Славко скоренько перебіг своїм маленьким кутиком, через лід, та вискочив на другий беріг. Не так повелось дружинникам.

Їх тяжкі коні заламували тонкий лід так, що калічили собі ноги, й тяжко було їм переїхати річку. Славко весело сміявся й гукав:

— Ану-но, ану! нездари, їдьте скоріше, бо я всю дичину вистріляю, а вам нічого не остане.

Славко, кілька разів обернувся кругом разом з коником і стрілою помчав у ліс, а за ним поспішала дружина.

Великий, густий чатинний ліс, не пропускав нікого, для того їздиці позіскакували з коний, полишали їх під доглядом конюхів, а самі розійшлися шукати добичі.

Князь зі сином засілися за кущами над жерельцем, де лісна звірина заходила пити воду.

Довгенько вони так простояли. Вже молодий княжич трохи змерз, як нараз захрупотіли тріски й при жерелі показався дик з троїма малими крапчастими вархляками. Славко напняв лук й влучним вистрілом убив дика. Малі здивовано обнюхували свою матір, та далися скоро половити. Урадуваний князенко всадив їх у мішок та наказав пильнувати. Заохочений удачею, хлопчик далі кинувся у ліс та сміло стріляв дичину. Лови тревали два дні. Набили чимало диків, оленів та сарен. Всю цю добичу понаклали дружинники на санні й вибралися з поворотом до Галича.

Коли приїхали під брами города, застали їх замкненими. Хоч князь наказував одчинити, ніхто не відзивався. Врешті на мурі показався один боярин й пояснив князеві, що тепер у них князем Іван Ростиславич, а його вони вже не слухатимуть.

Розлючений князь, пустив в нього стрілу й рішив провчити бунтівничих бояр. Він не благав помилювання, тільки кинувся по поблизьких селах, зорганізував військо та почав облогу Галича.

Малий Славко довго роздумував над тим, як допомогти своєму батькові в прикрому положенню.

Одного дня сумерком, доглянув він, недалеко ріки біля обмерзлого куща, якийсь малий отвір. Зацікавлений встроїв туди голову й побачив, що отвір щораз поширюється. Осторожно перейшов він рачки, кількадесять кроків, та нараз кочув якись голоси. Пізнав, що це розмовляли дво-

ряни його батька: Судислав і Боевір. Вони говорили про те, що цієї ночі, у великій замковій світлиці відбудеться тайна нарада, в який спосіб можна буде зловити князя Володимирка та його сина Ярослава й посадити їх у вежі.

Славко запер у собі віддих, а коли бояри віддалилися, чимскорше висунувся хідником та побіг до своїх.

У таборі горіли вогні, а сам князь трохи задрімав, наче заяць при дорозі, завжди чуйний на небезпеки. Коли прибіг Славко й гукнув — батечку! — він мерщій зірвався й цікаво вислухав оповідання сина. По спільній нараді, рішив він таке: Славко візьме двацятьох найсильніших дружинників й поведе їх хідником до замку. Варти розставлені тільки по мурах міста, в середині нікого нема. Бунтівники безпечні, радитимуть в замку, Славко пов'яже їх й принесе в табор.

— Коли це тобі вдасться, — кінчив князь, — буду бачити, що ти гідний стати наслідником великого галицького престолоа.

Молодий княжич втішився, що батько поручив йому таке важне діло. Він миттю дібрав собі потрібну дружину й рушив у похід.

Тихо, мов духи, пересунулися вони хідником аж вишли на замкове подвір'я. Всюди було тихо, тільки в одному куті замку світилося. Туди спрямували свої кроки наші нічні гості. Люті пси, ні медведиця, не задержали їх. Незамітно підійшли під двері світлиці й одчинили їх. Обличча бунтарів звернулися до дверей і скаменіли з дива. Користаючи з цього, кинув Славко приказ й дружинники перев'язали в одну мить шіснацятьох членів тайної ради, та позатуляли їм ганчірками роти, щоб не кричали. Потім взяли їх, наче баранів на плечі й винесли хідником у табор.

Князь Володимирко стискав золотоволосу головку свого відважного сина, та не міг надивуватися його проворности:

— Сину, — казав він, — ти переріс мене!

Колиж на другий день, вартівники побачили своїх наставників у руках князя, одчинили браму города, витаючи князя, як правного володаря. Виявилося, що кільканацять

бояр, користаючи з неприсутности князя, хотіли заволодіти городом, але це їм не вдалося.

Бояр казав князь покарати смертю, а братанич його, князь Іван Ростиславич, утік у Київ.

Надійшов Святий Вечір.

У великій світлиці, якої вікна красувалися дорогоцінним венецьким склом, у срібних рамах, а долівка вистелена східними коврами, де перед двома днями сиділи бунтарі, засів князь Володимирко, з дружиною, жінкою й синком. Великі візантійські алябастрові лампади кидали таємне світло по багато заставленому столі. У світлиці панував святочний настрій. Нараз князь Володимирко повстав з тисового сідала й промовив грімким голосом:

— Ви всі, мої гості й дружино, подякуйте молодому князенкови, що зготовив вам такий гарний Святий Вечір!

Всі почали прославляти молодого Ярослава, а він скрив засоромлено головку на грудях матері.

У коминку весело палахкотів огонь з кедрових полін, а під вікнами княжого терему лунала коляда: „Бог предвічний.“

Мороз.

Я Мороз, ой, Мороз острій!
Мене добре знають!
Зима — моє володіння, —
Мене обминають...

Люди з хати не виходять,
Лиш піч обіймають —
І звірята поховались,
В нори утікають.

Хто побачить лиш Мороза,
Довго памятає:
Щіпає за ніс, за вуха,
На двір не пускає.

Мости на ріках буде
Дітям на вигоду —
Совгайтеся, мов по склі,
(Лиш не впадьте в воду!)

Не забудьте! — рукавиці
Скоро убірайте!
А зайдуть в запари руки —
Снігом натирайте!..

Богданко.

На ЯЛИНКУ найкращі дарунки для дітей це:
РІЧНИКИ „СВІТА ДИТИНИ“
в прегарнім переплеті!

ТРИ ПЕРА.

(Казка братів Грімів).

Один король мав трьох синів. Два були мудрі, а третій наймолодший був маломовний і недотепний. Його називали Дурачком.

Коли король постарівся й почував близько свою смерть, почав роздумувати, котрому синові має передати владу над державою. Він скликав синів і сказав:

— Ідіть у світ, а котрий з вас принесе мені найкращий килим, той буде по моїй смерті королем!

А щоби не було між синами суперечки, куди котрий має йти, вийшов король з ними перед замок, кинув три пера у воздух і сказав:

— Тепер уважайте! Як полетіли ті пера, так ви маєте йти!

Одно перо полетіло на схід, друге на захід, а третє полетіло просто і зараз таки недалеко впало на землю. Тож один брат пішов на ліво, другий на право, й оба вони посмішкувалися з Дурачка, що пішов за третім пером і зараз таки мусів затриматися там, де воно впало.

Дурачок сів собі біля того пера й зажурився. Нагло побачив, що коло пера є якісь тайні двері. Він підняв їх у гору і побачив сходи в якусь печеру. Пішов тими сходами й опинився перед другими дверми. Застукав і почув, як хтось закликав зі середини:

„Панно зелена, скачко пещена,
Ніженьками шусть і фіть —
Глянь-но — хто це там стоїть!“

Двері відчинилися і Дурачок побачив, що перед ним якась мовби палата, а серед палати ніби підвиснення з подушкою, а на подушці сидить велика жаба-ропуха, а довкруг неї маленькі жабки-ропушки. Груба жаба запитала Дурачка, чого він собі бажає. Він сказав:

— Я потребую найкращого і найдорожчого килима!

Груба жаба закликала тоді знову на одну з менших жабок:

„Панно зелена, скачко пешена,
Ніженьками шусть і фіть —
Он, пуделко там стоїть!“

Мала жабка взяла велике округле пуделко і з трудом принесла його перед грубу жабу. Вона отворила пуделко й виймила з нього прекрасний килим, якого ще, як світ світом, ніхто не бачив. Жаба дала цей килим королевичеві-Дурачкови. Він чемно подякував і пішов сходами до гори.

Другі брати уважали Дурачка за такого недотепу, що й не припускали, аби він якийбудь килим добув, а не то ще такий гарний. „Що нам трудитися і далеко ходити?“ — сказав собі один і другий. Зняли грубі хустки з першої ліпшої жінки, яку кождий з них стрів і з тим вернули домі. Якеж було їх здивування, коли побачили прекрасний килим Дурачка. Король сказав:

— По правді то тепер належиться ціла держава наймолодшому з вас.

Та старші брати почали переконувати батька, що наймолодший брат за дурний на те, щоби бути королем. Вони просили, щоби батько дав їм ще яку задачу. Король сказав:

— Той буде королем, хто принесе мені найкращий перстень!

Він знову вийшов перед замок, кинув три пера в повітря. За перами пішли сини: один на схід, другий на захід, а наймолодший сів знову коло третого, яке впало недалеко, в тім самім місці, що й перше. Він знову побачив ті дверці, знову зійшов у печеру і зайшов до жабячої палати та сказав, що йому потрібно. Груба ропуха казала знову подати собі велике пуделко, виймила з нього прегарний дорогий перстень і дала його королевичеві.

Старші брати зовсім не журилися, але принесли прості залізні перстені від осий воза, бо думали, що Дурачок взагалі не добуде жадного перстенья. Та коли батько глянув на перстень, котрий приніс Дурачок, сказав:

— Такого перстенья ще світ не бачив! Наймолодшому належиться моє королівство.

Та старші брати знову перемовили батька і він завдав їм третю задачу: Котрий з них знайде собі найкращу суджену, той буде королем. Він випровадив синів знову перед замок, кинув три пера у воздух і сини пішли. Дурачок зайшов знову просто до жаб і сказав, чого йому потрібно.

— О, найкращу суджену не так легко дістати, — сказала ропуха, — але я постараюся!

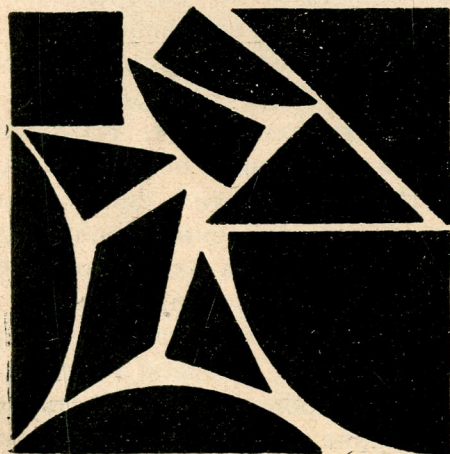
Вона дала королевичеві вижолоблену моркву на колісцях з ріпи, запрягла той морквяний візок у шість ма-

лих мишенят і сказала: „Посади в той візок одну малу жабку, з тих, що тут є в палаті!“ Королевич узяв першу з краю й посадив її на візок. Та заледво жабка сіла на візочку, як вона перемінилася в пречудову дівчину, якої світ не бачив. Морква перемінилася в пишну колясу, а миши в прегарні коні. Королевич сів коло судженої і поїхав просто до короля.

Тимчасом старші браття не вірили, що Дурачок міг би знайти десь гарну суджену. Вони привели до замку двоє поганих дівчат. Король сказав:

— Наймолодший заслужив собі в третє на королівство!

Старші брати просили ще батька, щоби він казав судженим скакати крізь золотий обруч, що висів у палаті. Котрого суджена скочить добре, той буде королем. Вони гадали, що їх суджені проскочуть, бо вони сильні, а делікатна суджена Дурачка поломить собі ноги. Але коли король сказав дівчатам скакати крізь обруч, то суджені старших братів поломили собі ноги, бо були за тяжкі, а суджена наймолодшого скочила так, як пташка. Тоді вже не було іншої ради. Старші брати мусіли піддатися волі судьби, а наймолодший став королем. Він управляв державою мудро і щасливо довгі літа.

Японська ломиголовка.

Виріжте із картону частинки, вказані тут на образку, й уложіть з них правильний круг.

Мишка з міста і мишка зі села.

(Байка Езопа).

Одна сільська миш запросила свою приятельку, мійську миш, до себе в гості і приймила у своїй скромній норі, чим могла, але щиро. Все, що найкраще на селі для мишки можна дістати: горошок, овес, кусник сала — оце поклала вбога миш перед мійську богачку і припрошувала:

— Прошу, споживай на здоров'я! Чим хата богата!

Але міщанка, розпечена в місті всякими ласощами, тільки обнюхала те все і заледво покушала крихту сала, вимовляючися, що вона щось хора і що не голодна.

Вкінці сказала гостя до сільської миші:

— Дурна ти, небого, що терпиш осьтут таку нужду. Ходи до міста, там будеш мати печене й варене!

Сільська миш дала переконатися і пішла з приятелькою до міста. Там повела її подруга до одної палати, в якій вона звичайно перебувала. Вони ввійшли обі до їдальні, де знайшли ще рештки панського обіду.

Мійська миш попросила товаришку зі села потрудитися на стіл і попоїсти смачного тортика і печеного мяса. Сільська миш стала лакомо їсти, бо ніколи в життю не бачила чогось подібного. І вже хотіла висказати свої перші похвали про цю їжу і про життя в місті, коли це нагло двері рип! і в кімнату увійшло з галасом кілька слуг, щоби позідати останки обіду.

Перестрашені скочили обі миші зі стола, а селюшка, не знаючи мійських входів ні виходів, ледво уйшла з життям, ховаючися в кутку кімнати.

Коли слуги відійшли, мійська миш вискочила перша з укриття і вже була знову на столі.

— Ходи продовжувати обід! — кликала сільську товаришку.

Але сільська миш вилізла перелякана з кута і сказала тремтячим голосом:

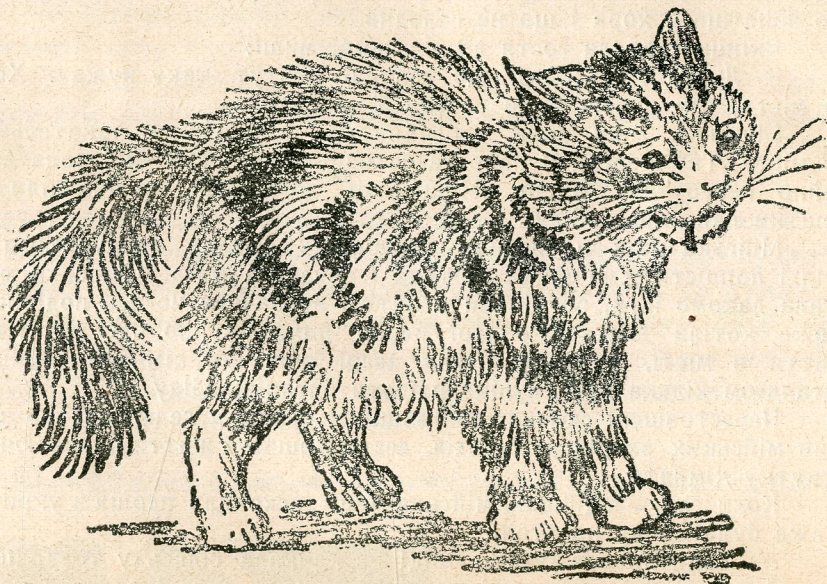
— Ні, подруго! Будь здорова! Я вертаю на село. Бо радше хочу жити там бідно і скромно, але в спокою, аніж тут маю розкошувати, але у вічному страху за своє життя.

Казка про кота, що вмів говорити.

Був такий кіт, чи не був — не знаю. Але мені про нього оповідали, тож і я говорю вам.

Було це давно. Мали ніби-то такого кота в коршмі в однім селі біля Києва. На перший погляд був собі це ніби-то звичайний кіт: лапав миші в коморі, а горобців у садочку, співав сметанку в газдині, — одним словом жив собі звичайним котячим життям.

Ніхто не знав, що кіт уміє говорити. Аж одного разу, в зимі, кіт сам себе зрадив. Сталося це так:

Лежить собі кіт у коршмі на лавочці, коло печі вигріваючись. За столом сидять три газди тай забавляються картами. Один з них дуже позлостився на друга за фальшиву гру тай зі злости так сильно вдарив кулаком у стіл, що аж фляшки з шинквасу попадали на землю. Це так переполохало кота, що він вискочив на середину коршми, цілий зігнувся в каблук, шерсть на собі зіжив, зуби вищіри́в, очима засвітив тай говорить до грачів, кланцаючи зубами:

— Тож я міг би був так впасти і забитися!

Як це сказав, перепудився, що зрадив себе. Присів отже, оглянувся на всі боки, та відразу через комин ви-хопився на двір і зник на все. Газди, як це почули та побачили, забули про карти, ухопили шапки і мерщій повті-кали домів, не оглядаючись поза себе, бо думали, що це не кіт, а чорт їм указався в подобі кота.

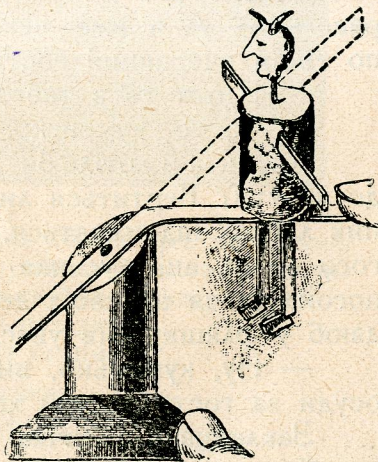
Кажуть, що це був ніби-то один з тих котів, що кожного року відпроваджують відьми на їхній шабас на Лису Гору і що разом з відьмами вилітають через комин на мітлі. Відьми їх навчили говорити, але дозволили їм гово-рити лише зі собою і тільки в ту ніч, як летять з ними на Лису Гору. З людьми говорити відьми їм гостро забо-рили. Тому цього котика мусіли вони строго покарати.

К. Бр—ун.

Скакунець.

Порожню шпульку від ниток перепилити на двоє і стесати від-пилений кінець скісно так, як то видно на образку. В отвір шпуль-ки вткнути паличок, щоб тісно ввійшов у середину. Відтак взяти пластинку з китового зуба, (що то їх уживали давніше до шнури-вок) або стальку і прибити на скісно зрізаній часті шпульки. Скакунець робиться ось так: то-луб з корка, ноги й руки з сір-ників, голову з воску на сірнику. Відтак нагинається китовий зуб (фішбін) у долину, кладеться на нього скакунця і пускається— ска-кунець летить тоді досить високо.

Лисичка і журавель.

Заприязнилася лисичка з журавлем, покумалася з ним і просить його до себе на обід.

— Прийди, дорогий мій кумоньку, угощу тебе на славу!

А сама, хитрунка, думає, якби то шутками вивести кума в поле. Наварила пшеничної кашки і подала кумови на плиткім тарелі. У журавля дзюбок довгий, — стук, стук по тарелі, тільки розкидає на боки, а лисичка лиже та лиже, всю кашу до кришки вилизала. Облизалася, усміхнулася, вусиками порушила й каже до журавля:

— Не гнівайся, дорогий кумоньку, більше у мене нема нічого, щоб угостити тебе: чим богата, тим і рада!

Замовчав журавель і навіть не показав по собі, що він обидився.

— Що-ж — каже, кумонько, спасибіг тобі і за це, та зайди зайди завтра до мене на обід, я угощу тебе також на славу.

— Який дивак! — думає собі лисичка, — за мою насмішку та хоче мене ще угощати.

Прийшла лисичка до журавля. Видить, стоїть величезна фляшка з вузьенькою шийкою.

— Здорова була, кумочко! — каже їй на стрічу журавель. — А я вже чекаю і не годен дочекатися тебе: по твоїй вчорашній гостині я дуже проголоднів!

— Що-ж то в тебе, куме, в фляшці?

— Та то, кумонько, студенець; їж на здоровлячко!

Лисичка й хотіла би поласувати студенцю, але як його досягнути? Вертиться лисичка довкруги фляшки, і на задних лабках піднімається, і з цього боку заходить і з другого — ні, ані кусочка не може видобути. А журавель погойдується на своїх довгих ногах, запускає свій довгий дзюб у фляшку, зів увесь студенець і каже:

— Ну, кумонько, вибач, що мало угостив тебе, не осуди за гостину: чим хата богата, тим і рада.

Закланцала лисичка зубами зі злости, наїжила хвіст і побігла домів, не покоштувавши ні кришки страви, а журавель підсмішкується вслід за нею:

— Приходи знов, кумонько, я гостям завсіди рад!
— Та де там! З того часу лисичка на три верстви
обходила журавлине гніздо. Від тоді й дружба їх покін-
чилася.

Переклав з російського: С. Лакуста.

Славця й кіці.

Має Славця свої кіці,
Є їх три, всі звуться Міці.
Славця їх кохає,
Пильно доглядає,
Раз-у-раз.

Взяла кошик десь маленький,
Округленький, затишенький.
В ньому постелила,
Кіці посадила,
Це їх дім.

Дала молочка в мисчину,
Запросила всю родину:
— Пийте мої кіці!
Пийте, любі Міці,
На здоровля!

Ю. Ігорків.

О. Рогова.

Селянин і заяць.

(Байка).

Ишов бідний селянин полем і увидів під корчем заяця.

— От — думає, — убю цього заяця бучком, продам і куплю курочку з півником; курочка нанесе мені яєчок; я знов їх продам і куплю гусака з гускою; висидить мені гуска гусят; — я їх підгодою, продам і куплю свиню; свиня приведе поросят; я їх знов підгодою і продам, куплю коника; стану його підганяти, повйокувати:

— Вйо, сивий, рушай, ори поле, вези в місто!

Як крикнув селянин, заяць злякався, вискочив з корчачи утік, що й слід за ним застиг. Прашай і коник, і свиня з поросятами, і курочка!

Пішов селянин домів далі таким самим бідняком.

Переклав з російської мови: С. Лакуста.

На Святий Вечір.

Слова Богдана Лепкого.

Музика Теодора В. Меліха.

Смеркається. Ослизлий день
Між мурами конає.
В печі червоний блис огонь,
А в сінях вітер грає.

Той тихий і сумний настрій
Несе мене світами.
І я лечу на крилах мрій
До батька і до мами.

Сніжок паде як срібний пух,
Мороз малює квіти:
Накритий стіл, в куті дідух,
Пустують в сінях діти.

Знайшли собі свистун-оріх
І свищать в перегони;
Лящить в ухах дитячий сміх,
З дзвіниці дзвонять дзвони.

Гей, скільки то минуло літ!
А я так добре чую —
Кожухів шелест, скрип чобіт
І щирі пісню тую.

Далекий світ, великий час,
Пливуть літа рікою;
А я все памятаю вас,
Як йдете з колядою.

Ще й нині чую, як Юрко
Співає: «Бог предвічний!»
Як сопраном пищить Федько,
Баском реве Зарічний.

Скрипливий, наболілий спів,
Такий, як хлопські груди;
Та хто його раз зрозумів,
До смерти не забуде!

Ще й нині бачу, як Федір
»Вінчованне«
голосить.
Втворились двері нароствір
І батько в хату просить.

І починається річна
У панотця гостина;
Ціле село єднається
Немов одна родина.

Засіли газди на лавках,
Найстарший на покуття —
Тріщать склянки в сильних
На стелю мечуть куттю. [руках

Говорять... А слова летять
Молитвою до Бога...
Та чи дійдуть, чи долетять?
Щаслива їм дорога!

Далекий світ, великий час,
Пливуть літа рікою...
Гей! Що чувати там у вас?
Чи йдете з колядою?

Чи ще живий Федір, Юрко,
І наш сусід Зарічний?
Чи й нині, як колись давно,
Співають: «Бог предвічний»?

Чи й нині марехтять зірки
Над хаткою старою?..
Гей, краю мій, не знаєш ти,
Як тужно за тобою!

Богдан Лепкий.

Дорогий Світику!

(Лист від ровесника).

Ти вже десять — я десятий
Рік почав собі числити,

Та оба ми із собою
З давна стали вже дружити.

В нашу хату Ти прилинув
І мене став дожидати,
Щоб на шлях повести ясний,
Веселити й навчати.

Твої вірші — мого слова,
Перша то була наука,
Мила, любя і ласкава:
Без принуки і без бука,

З Твоїх я стрічок навчався
Вченого письма всі штучки,
Аж навчилися писати
Мої ще невправні ручки.

Що там »Юрчик Кучерявий,«
Мій теско,* — най здоров буде?
Скажи Світику ласкавий,
Чи він вийшов вже між люде?

То така мабуть вже доля, —
Кажуть — Юрки шалапути —
І ні защо їм, ні прощо
Часом кари не минути.

Та коби Ти, Любий Світку,
Братчика мав, як я маю,
Знав би Ти, що шалапути
Не лише Юрки бувають.

І Богданків, Левків, Грицьків
Часом щось веде в покусу.
Та від Зенка — без обмови —
Таки часто втікають мушу!

Він — у тайні Тобі скажу —
Як той Горинич буває:
Свище, дує, галасує
Завжди зачіпки шукає.

А про те, він любий братчик,
Разом бавимось, читаєм —
І мандруєм на край світа —
І байки собі складаєм.

Бо ми тут поміж чужими,
І крім тата і крім мами
Лиш Тебе все виглядаєм,
Щоб розважився Ти з нами.

Та одного ми не збагнем, —
Ти хіба вже сам те знаєш:
Чом ніяк Ти не товстієш,
Хоть вже десять рочків маєш?...

Милий Друже! Ми би раді,
І частійш Тебе витати,
Не що місяць, хоть що тижня!
Щоб Ти заходив до хати.

І бажаєм Тобі широко,
Хоч у двоє потовстіти
Й тисячні стежки втоптати
Поміж українські діти.

У десяти роковини
Шлем Тобі привіт з чужини
І кланяємось низенько:

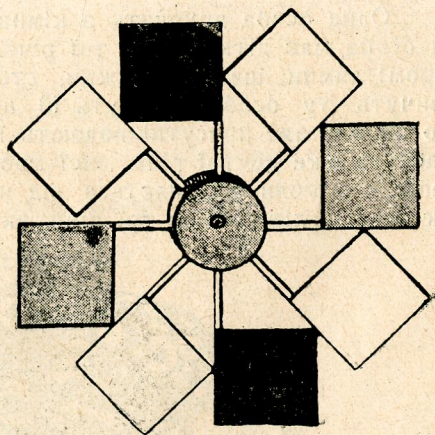
Івасиків Юрко й Зенько.

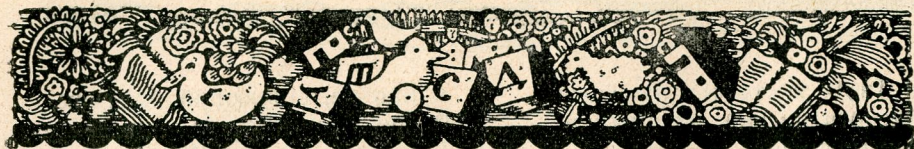
* Теском — називають себе взаємно мушини в скільських горах, котрі мають однакові хресні імена.

Вітровий млинок.

З широкого корка вирізати кружок і проколоти в його обводі 8 отворів. В ці отвори встромити 8 сірників, до яких приклеєно хоруговки з різнобарвного паперу. В середині корка проколоти отвір і настромити корок з хоруговками на гвіздь вбитий до патики.

На вітрі буде крутитися млинок, а різнокольорові хоруговки будуть гарно маяти в повітрі.

ЗАБАВИ

Мандрівка.

Діти (і старші) уставляються парами і подають собі руки так, щоби ліва рука одного була в правій руці другого. Поступають рівним кроком і співають (на ноту пісні »І шумить і гудить«):

»Далі всі, далі всі,
І великі і малі,
Чи далеко замандруєм,
Може близько, може ні!«

По цій пісні обертаються і знову співають так (на ту саму ноту):

»Много літ, много літ,
Змандрували цілий світ,
А тепер назад вертаєм,
В гості, в гості нас прийміть!«

(Коли обертаються, не сміють випускати рук).
Так іде забава, доки хто хоче.

Зимно — Тепло.

Одна особа виходить з кімнати, а присутні умовляються, що та особа має діткнутися тої річи, на яку всі умовляються, приміром: лямпи, шафи, книжки, стола або іншого предмету. Тоді кличуть ту особу і кажуть їй шукати тої речі. Особа не знає, що за річ, але присутні подають їй такі знаки: коли особа зближається вже до тої річи, якої має діткнутися, то кличуть: »тепло, тепло!«, а коли віддаляється від неї, то кличуть: »зимно, зимно!« аж доки не діткнеться тої річи, яку має відшукати і скаже: »Це є!«

І, ран, дис, ві, о, дукт, тух, гор, зу, кос, си, я, за, лю а.
З порозкиданих 15 складів зложить 6 слів, яких початкові й кінцеві букви, читані з гори в низ, дадуть назву улюбленого дітьми свята.

1. Рід завою на голову.
2. Український князь.
3. Африканське плем'я.
4. Церковна посуда.
5. Міст на високих стовпах.
6. Життє місце на пустині.

(Уложила Одарка Лакуста).

[illegible]

Зачніть від складу **Що** і слідом шахового коника відчитайте уривок із історичної драми Людмили Старицької-Черняхівської. Як називається та драма?

1. Коли день є рівний ночі?
2. Котра ріка на світі найдовша?
3. Від чого пішла назва: Америка?
4. Що означають букви: У. С. С.?
5. Хто був винахідником підводної лодки?
6. Чийм твором є: «Візд Хмельницького до Київ»?
7. Які держави в Європі мають такі самі барви прапора, як українці?
8. Де й коли заключив Хмельницький умову сполуки України з Москвою?
9. Що це таке: водна область?
10. Чому «Світика» не перемінено ще на тижневик?

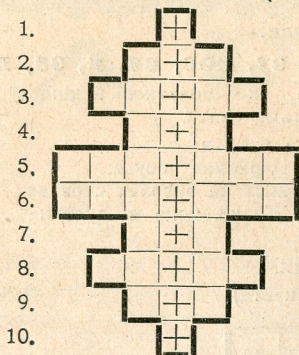
в	д	д	д
д	о	о	а
а	а	а	м
б	і	р	і

Подані в квадратиках букви так треба розмістити, щоби підчас читання, з гори до низу і з ліва на право, виходили ті самі слова.

Загадка хрестикова.

(Уложила Дозя Канда).

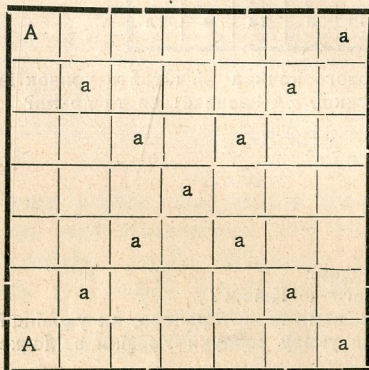
- Губний співзвук.
- Татарський володар.
- Ліси на Сибірі.
- Жіноче ім'я.
- Край в полудневій Європі.
- Місто над Богом, колись славне.
- Комаха.
- Ріка славна з нашої минувшини.
- Скорий хід.
- Зубний співзвук.

Букви на місці хрестиків дадуть назву невідомого ринку в Каффі.

Загадки:

1. Що то за звіря, що має чотири ноги і піря?
2. Що то за голоса — що лиш зуби й борода?
3. Маленьке, чорненьке, а як утне — то мертвого підведе?
4. Одному дорога в гору, а другому в долину?
5. Хто цего засмакує, той все життя бідує?

Фігуральна загадка.

1. Жіноче ім'я.
2. Має кождий школяр.
3. Місто в Іспанії.
4. Инакше: боягуз.
5. Шляхотний камінь.
6. Назва султана.
7. Часть світа.

Загадочні візитівки.

(Уложив Р. Бандурак).

Мартин Радих

Мит Родак

Хто є ті два добродії?

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1930.

Від 1-го жовтня 1929 р. почався третій рік існування
одинокого українського популярно-наукового
журналу:

„ЖИТТЯ І ЗНАННЯ“

На рік вийде 12 чисел. Кожне число по 32 сторінки
багато ілюстроване

Журнал подає знання з різних галузей науки й життя,
вияснює всі важні питання науки й життя в загально
доступний спосіб, подає звістки про найважливіші і найно-
віші досягнення, здобутки й винаходи в науці й техніці
і є багатим джерелом для доповнення й поширення знання,
для самообразування, для викладів і грімкого читання
по читальнях і кооперативах.

Тому »Життя і Знання« повинно знаходитися в кожній
українській родині, кожній українській читальні й коо-
перативі. — Тому »Життя і Знання« повинні передплачу-
вати всі, що займаються освітньою й культурною працею
посеред нашого народу, а перш за все наше Світле Духо-
венство і ВП. ПП. Адвокати, Лікарі, Інженіри, Учителі,
Промисловці, а також всі Школи, Бесіди й Клуби, як
у краю, так і за кордоном.

Просимо присилати передплату.

При кожноточасній зміні адреси необхідно подати давню адресу.

Передплата на рік виносить 18 зол., на 6 місяців 9 зол.,
на 3 місяці 5 зол., поодинокі число коштує 2 зол.
За кордоном на рік виносить 4 ам. дол., на 6 місяців
2 ам. дол., на 3 міс. 1·20 ам. дол., поодинокі число
коштує 0·35 ам. дол.

Для членів Т-ва »Прогвіта« за кордоном 3 ам. дол.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ Й АДМІНІСТРАЦІЇ:

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10, Т-ВО „ПРОГВІТА.“

Société »Prosvita«, Léopol, Rynok 10. Pologne.

Association »Prosvita«, Lviv, (Lemberg) Rynok 10.
East. Galicia, Poland.

„Świt Dytyny“
Lwów, Zimorowicza, 3.

Pocztową opłatę
zapłacono ryczałtem.

„СВІТ ДИТИНИ“

це

ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ

БАЙОК, КАЗОК І ОБРАЗКІВ,

яку повинна передплачувати для своїх дітей кожда укр. родина.

Умови передлати на рік 1930:

Цілорічно 12 зол., піврічно 6 зол., квартално 3 зол.
Для Чехословаччини на рік 50 кор. Для Америки й Канади 1⁵⁰ дол.

Замовлення слати на адресу:

Видавництво: „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, Зіморовича, 3.

Від Адміністрації.

Це число висилаємо до **всіх** тих наших дотеперішних передплатників, що вирівняли цілковито всі належитості по кінець 1929. року, а газетки по день 20. грудня 1929 р. **не відмовили**. Всім довжникам газетку від цього числа **здержуємо**.

Дальше висилаємо це число всім **новозголошеним** передплатникам, які надіслали нам письменні заяви, що стають від 1. січня 1930. передплатниками «Світа Дитини».

В тім році заводимо т зв **автоматичну експедицію** після американської системи, яка полягає на тім, що кожний одержує тільки таку кількість чисел газетки, за яку **з гори** заплатив. Відтак, без ніяких пригадок ні ургенсів, здержується **автоматично** дальшу висилку газетки. Тому просимо про це пам'ятати і завчасу відновляти передплату, щоби не було опісля непотрібних рекламаций.

До цього числа залучаємо чисті блякети чеків і просимо о надсилання передплат на біжущий рік. По можности просимо надсилати передплати **цілорічні** (12 зл).

Хто не задумує передплачувати дальше газетки — нехай **зверне** нам це число з допискою: **„не буду передплачувати.“**

Дуже просимо всіх наших прихильників, щоби в часі Різдвяних Свят перевели між знакомими укр. родинами агітацію за приєднанням нових передплатників, бо від цього залежатиме справа переімени «Світика» на тижневик.

Вкінці вітаємо на цьому місці всіх наших дотеперішних Читачів і Прихильників з нагоди празника Різдва Христового — традиційним і щиро українським привітом:

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

Жертви.

На пресовий фонд «Світика» зложили в золотих: Генчик Думін 20, Олена Горницька 5, Любомир Рихтицький 2, Зоня Квасницівна 2, Одарка Пеліх 3⁵⁰ (ощадність зі скарбонки), Шкільна дівтора з Зелениці (Надвірнянщина) 3⁵⁰ (збірка). Разом наспило: **36 золотих.**

Всім Жертводавцям складає Редакція на тому місці слова сердечної подяки за пам'ять і добру волю супроти видавництва.

Видає й за редакцію відповідає: **Михайло Таранько.**

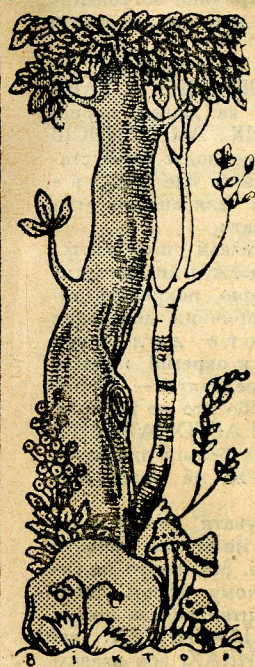
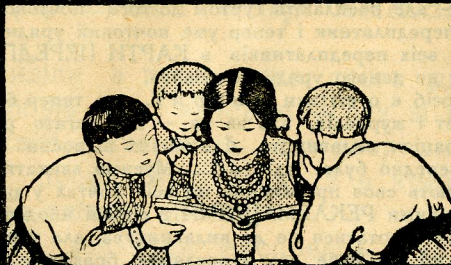
Друкарня ОО. Василян у Жовкві.

СВІТ ДИТИНИ

ЧИСЛО 2.

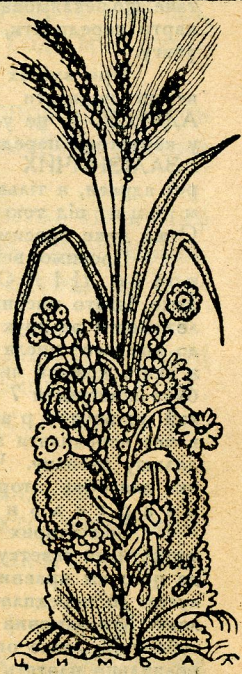
ЛЮТИЙ

РІК 1930.

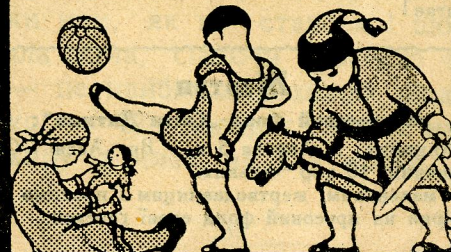

ЗМІСТ:

1. Дивний звір-хижак 33
2. Не хоче дурнички 37
3. Про славних козаків-запорожців
та про їх першого кошового
Дмитра Байдю-Вишневецького 38
4. Лисичка і рак 43
5. Казочка про котика біленького
і зайчика сивенького 44
6. Кошовий Дмитро Байда-Вишневецький 46
7. Що бачили діти по дорозі 47
8. Пегаз — крилатий кнь 49
9. Чого він плаче? 51
10. Про трьох братів-ремісників 52
11. Джек-сміхун 55
12. Зимовий вечір 56
13. Мала кооператорка 57
14. Канадійська ластівочка 60
15. Зернятка 61
16. Кооперативна пісня 62
17. Забави 63
18. Загадки 64

Ціна 1 зол.

Від Адміністрації.

Від 1-го січня 1930 заведено на всіх почтах у цілій Польщі новий спосіб доручування посилок ГАЗЕТ і ЖУРНАЛІВ. Від тепер уже Адміністрації поодиноких видавництв не адресують вже на опасках посилок до кожного передплатника з окрема — але посилають гуртом до того поштового уряду в якого районі мешкає даний передплатник і тепер уже поштовий урядник виписує на одержаних числах адреси всіх передплатників з КАРТИ ПЕРЕДПЛАТИ, яку висилає Адміністрація газети до даного уряду поштового.

Цей новий спосіб є о стільки добрий, що тепер бодай трохи уважають на доручування газет і журналів, але за це — дає багато роботи так пошти, як і дотичним Адміністраціям видавництв. Для наших відносин найкращий спосіб — це було так, як попередно було, але годі... Мусимо звикати до нових способів, які вже від давна мають своє примінення на всіх почтах у цілій Європі.

Від тепер з всякими РЕКЛАМАЦІЯМИ в справі недержання якогось числа „СВІТИКА“ належить звертатися не до видавництва, але прямо до поштового уряду, який від себе сам зарекаюче бракуєче число, бо може бути таке: що рекламоване передплатником число лежить на пошті з причини загублення карти передплати, або якоїсь іншої причини. Тому на це просимо звертати увагу.

При змінах місця побуту т. зн. при зміні адреси, просимо завжди подавати поруч НОВОЇ АДРЕСИ конечно і ПОПЕРЕДНУ СТАРУ АДРЕСУ, бо це улекшує Адміністрації роботу при шуканню за даним передплатником. Замість передплатників, яка є уложена після ПОЧТОВИХ АМБУЛАНСІВ і ЗАЛІЗНИЧИХ ШЛЯХІВ, а не поазбучно. Тому, хто не подає своєї старої адреси, а тільки нову — то дуже часто діється таке, що газета йде на два місця під тою самою адресою, через що повстає шкода для видавництва. Отже дуже просимо на сю маленьку ДРІБНИЧКУ пильно уважати.

Просимо всіх наших нових передплатників, щоби посилали по можливості ЦІЛОРИЧНІ передплати (12 зол.) бо це заощадує видавництву дуже багато писанини і дає можливість зібраною більшою готівкою покривати належності за друк і папір, які в тім році є майже подвійні з причини додавання до кожного числа газетки безплатного повістєвого додатку, з якого кождий читач буде мати при кінці року книжку, що в окремій продажі буде коштувати 7 зол. Хто не може післати відразу річної передплати — то нехай пильнує правильне вплачування кварталних рат, бо хто не надіслав в час передплати за слідуєчий квартал — тому ЗДЕРЖУЄТЬСЯ АВТОМАТИЧНО дальшу висилку. Через це опісля вийдуть всякі рекламації та безмір писанини, яка для обох сторін буде лише витратою часу. Звертаємо на це увагу всіх кварталних передплатників.

Всіх старих довжників з попередніх літ просимо вирівнувати решту належностей за газетку та за побрані книжки, щоби видавництво не мусило уживати до цього аж правних заходів — бо це не лежить в його інтересі. Ми нікого не силуємо до передплачування газетки — тому й не можемо її нікому даром посилати. Хто замовив газетку — повинен за неї платити. Видавництво не має ніяких субвенцій, лише опирає своє існування на ДІЙСНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКАХ, які правильно платять свої зобов'язання — а не на ПІСЛЯПЛАТНИКАХ, або взагалі на ВІДБИРАТЕЛЯХ-НЕПЛАТНИКАХ... Тому нехай кождий наш читач і прихильник про це памятає!

Жертви

на пресовий фонд „Світа Дитини“:

Вп. Марійка Лициняк зі Львова 5 зл. Вп. Леся і Оксанка Бризгунівні з Гуменного на Словаччині 10 кор. чеських.

Щиро дякуємо маленьким жертводавцям і просимо всіх при кождій нагоді памятати про збірки на пресовий фонд своєї газетки.

Дивний звір-хижак.

Ми всі сиділи в гурті коло свого дядька і просили його, щоби оповів нам якусь пригоду зі своїх мандрівок по далекому світі. Був вечір. На дворі мело снігом, під вікнами гудів проразливо вітер, а в кімнаті було тепло, затишно і ясно світила лампа.

Дядько був завзятий мисливець і ми завжди цікавилися його оповіданнями. Але цим разом він уперто мовчав, наче не звертав уваги на наші прохання. Тоді мій старший брат з нетерплячкою сказав:

— Ну, дядечку, коли не хочете нам оповісти щось гарне — то скажіть: чи зробили ви коли щонебудь погане в своїх ловах?

Дядько зразу глянув уважно на мого брата, хлопчика десяти років, начеб його це питання чимось зворушило. Потім довго й уважливо подивився в чорну сутінь за вікном і сказав:

— Так, мій любий Павле, я щось собі пригадую і мені здається, що це був найпоганіший вчинок у моєму житті...

— Щож ти зробив таке страшне? — поспитала з недовірям наша мама свого брата.

— Я убив пуму! — з журбою відповів дядько.

Ми всі здивовано глянули на нього, а дехто засміявся.

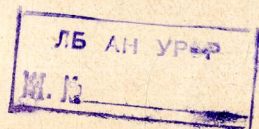
— Та це добре сталося, що ви забили такого хижака, як пума! — сказав Павлусь.

Дядько з докором подивився на хлопця і сказав:

— Ти не знаєш, що це за звір — пума... Він може бути найкращим приятелем чоловіка, а я його вбив!

— Розкажи нам, як це сталося і що то за звір — пума? — сказала мама, сідаючи спокійно на свій фотель.

— Пума — це найбільший хижак південної Америки, — почав дядько. — Він нападає завжди на великих звірів і не так для жиру їх мяса, як для крові, яку висмоктує

з них дуже ласо. Сміло кидається він на оленів, лям, вікунь та иншу звірину. Та особливо є він ласий на кінське мясо і так переслідує табуни коний, що в деяких місцевостях Аргентини, де пуми особливо розмножились, не можна розвести годівлі коний. Коли пума хоче зловити свою жертву — тоді одним зручним сусом скаче їй на спину, передніми лапами, озброєними в сильні пазурі, розриває груди своїй жертві, а горло перегризає острими зубами і жадно висмоктує з неї кров.

Людини цей хижак ніколи не займає. Дитина, що заблукає у лісі, чи прерії, зовсім безпечна перед цим хижак, а що більше — пума не тільки, що не зробить їй ніякого лиха, але навпаки, береже її перед іншими хижаками, головню перед ягуаром. Пума ненавидить чомуь ягуара і деб не побачив його, то люто кидається до боротьби з ним.

На одних ловах кінь скинув мисливця зі себе, а сам утік до фарми. Інші мисливі не замітили відсутности свого товариша. Аж доперва дома, коли побачили, що кінь повернув сам, зрозуміли, що йому мусіла приключитися якась пригода. Пішли отже шукати і знайшли його в кущах на краю прерії. Місяць світив ясно, а на землі лежав мисливець зі зломаною ногою. Він оповів своїм товаришам, що весь час коло нього сидів пума і що йому завдячує своє життя, бо деь около півночі звітрив мисливця ягуар і пустився в ту сторону де він лежав. Почувши рев ягуара, пума кинувся в той бік і за хвилю подолав цього хижака. І в той спосіб виратував пума мисливця від певної смерти в кігтях ягуара.

Пастухи, що пасуть коний на преріях, розказували, як один гавчо*) задержався позаду табуна коний, бо був дуже втомлений і голодний. Він сів собі під каменистим узгір'ям щоби припочити. До нього в ту мить наблизилася ціла родина пумів — двоє старих і двоє малих. Вони почали бігати навкруги пастуха, ховаючись поза великі каменюки, отиралися до його ніг наче коти, перескукували через його коліна. Потім він заснув, а коли його

*) Гавчо — назва степових пастухів і конюхів в Аргентині.

збудили товариші, що пішли на пошукування за ним — то всі побачили недалеко цілу родину пумів, що також спали.

Дуже часто пума, зустрівши людину, йде поруч неї як собака, ласячись та примилуючись до неї. Не було випадку, щоби пума напав на чоловіка, без попереднього

Пума готовиться до боротьби з ягуаром.

ворожого виступу самої людини. Раз я сам бачив, як в одному зоологічному саді доглядач звірів проводив пуму на прохід, держачи його кріпко на ланцюгу. Пума йшов спокійно за дозорцем, коли нараз щось запримітив і став до чогось дуже уважливо приглядатися, а по хвилі вир-

вався з рук дозорця і кинувся в гурт людей. Счинилась суматоха. Жінки зачали кричати, а діти заплакали. Але пума не займав нікого з людей. Він увидів у товпі собаку, кинувся на неї і вмить розірвав її на дрібні куски, а потім спокійно вернув до свого опікуна-дозорця.

Зловлений молодий пума дуже гарно освоюєсь і бавиться з дітьми, наче кіт, або малпочка. Годувати його можна всякою стравою. Коли не хоче їсти — тоді закопує поживу в землю, коли почує голод, тоді йде тай відкопує шматок поживи, біжить з ним до води, полоче його і опісля їсть.

Так, це дивний хижак, який не хоче визнавати в людині свого ворога. Є якісь незрозумілі симпатії цього хижака до людини — чи запах тіла, чи очі, які приманюють пуму до чоловіка і роблять з него щирого друга та оборонця перед іншими хижаками...

Дядько задумчиво замовк, пакаючи свою люльку. Нептерплячий Павло не втерпів і запитав:

— Дядечку, та розкажи-ж нам, як ти вбив пуму?

— Хочеш знати, як я вбив пуму? — поспитав дядько. Ось слухайте:

— Одного разу пішов я з одним пастухом шукати заблукавшої коняки. Як раз натрапили ми на пуму, що сидів опертий спиною до каменя. Пастух накинув йому на шию ляссо, а пума навіть не ворухнувся. Тоді я вийняв свій ловецький ніж і підійшов до пуми. Звір ні одним рухом не спокусивсь скинути зі себе ляссо, щоби втечи. Аджеж він розумів, що йому готується щось страшне. Він цілий дряв, а з очий котилися йому сльози і він по хвилі став жалібно скавуліти... Я пробив його ножем... Він не захистив себе — тільки очі повні сліз, повні страшно́ї муки, дивилися на мене... Ніж випав мені з рук. Я тоді почув, що зробив великий злочин, подався в прерію і довго блукав по ній, а безборонний пума усе наче живий стояв перед моїми очима...

— Я на своєму віку стільки звірів убив — а того бідолашного пуму таки забути не можу...

Ми сиділи мовчки, а дядько, помовчавши хвилину, загомонів веселим голосом:

— Ну, щоб ви дуже не сумували, то розповім вам одну цікаву історію. В 1536 році — коли велася жорстока боротьба індіців з еспанськими кольоністами коло нинішнього міста Буенос-Айрес в Аргентині — одна молода еспанка заблудила в лісі і її там зловили індіане. Вони привели дівчину до свого села і засудили на смерть. Опісля завели її назад до ліса і там привязали до дерева на паству хижим звірам. Пройшло дві ночі й один день.

Випадково лісом проходив невеличкий відділ еспанських вояків. Вони побачили молоду дівчину, привязану до дерева, зовсім живу і не поранену. Коли її освободили, то вона розповіла, що пума захищав її весь час перед іншими хижаками.

І це, діти, не казка, а суцзя правда, що з усіх хижаків, до людини так доброзичливо ставиться лише пума — цар аргентинських прерій.

І тепер, дітки, ви зрозумієте, як мені тяжко згадувати того бідолашного пуму, що навіть і боронитись від мене не хотів.

Софія Русова.

Не хоче дурнички.

Прийшов дядько до торговлі,
Фляшки оглядає,
А вибравши відповідну
За ціну питає.

— По пять центів — склепар
Одну продаємо, [каже —
Але як щось в ній берете,
То даром даємо!

— Та порожну я не беру,
Не хочу дурнички!
Прошу мені у фляшчину
Налляти водички!

Михайло Кумка.

ЧИТАЧІ! Зверніть увагу своїх родичів на оповістку
в 1-му числі „Світика“ про:
ЧИТАЧКИ! „ПОПУЛЯРНУ БІБЛІОТЕКУ“!
Це дуже пожиточні книжечки для старших!

Про славних козаків-запорожців та про їх першого кошового Дмитра Байду- Вишневецького. (1555—1564).

Не добре жилося українському народови по вимертю своїх князів під пануванням чужих володарів. Скрізь на Україні заведено панщину. Весь сільський люд мусів працювати на панській землі, бо всю землю дістали в посідання великі пани-вельможі. Селянин не мав ніякої свободи. Пан міг його продати або й убити і за це тяжко було з паном судитися, бо і судіями були ті самі вельможі.

Тип запорожця.

Деякі свободолюбні люди по українських селах, головню на Великій Україні, не могли стерпіти такої неволі. Вони кидали все і втікали в степи за Дніпрові пороги. Там не було сіл, ні міст, не було ніякої власти. Тож ті люди гуртувалися по сто і тисячу, добували собі зброю, полювали на всякого звіра і так жили. На ті степи нападали нероз з полудня, з Криму, татари, бо вони шукали в степах паші для своїх табунів коний і иншої худоби. Узброєні люди з України оборонялися від татар, нероз самі гинули в битві, але часто й побивали татар і відбирали від них їх табуну і добичу ділили між себе. Нероз, як зібралося тих свобідних людий кілька тисяч, то вони й самі нападали на татар або на турків аж за Чорним морем і верталися в степи з багатою добичею.

Ці люди називалися „козаки“, з татарського слова „кайзак“, що значить: вільний чоловік, неустрашимий вояк. А що вони жили за порогами Дніпра, то їх названо також запорожцями.

Спершу жили вони меншими гуртами по степах; там полювали, а на зиму вертали крадьки в села. Але пізніше згуртувалися разом у велику військову силу, вибирали собі своїх отаманів і жили разом на великих островах серед ріки Дніпра. Те місце називалося Січ, або Січковий Кіш, бо острів був відгороджений (відсічений) навколо, наче кіш, і до нього не було приступу. В тій Січі козаки зимували і відпочивали по походах на татар і турків під проводом свого вождя, якого називали батьком,

Татари ведуть людей в-ясир.

отаманом або кошовим. Козацька сила зростала з року на рік і ставала грізною не тільки для татар і турків, що сусідували з полудня з Україною, але й для всіх інших сумежних держав.

Першим кошовим запорожської Січі був Дмитро Вишневецький, званий також Байда. Він походив з роду давніх українських князів з Волині, з міста Вишнівця. Йому дуже подобалися войовничі і лицарські козаки і він десь около року 1550 року прибув до козаків і козаки вибрали його своїм отаманом. Під його проводом збуду-

вали собі запорожці першу таку укріплену Січ на острові Хортиці, серед Дніпра. Той островецьо кружили високим валом і частоколом, а над брамами поставили гармати.

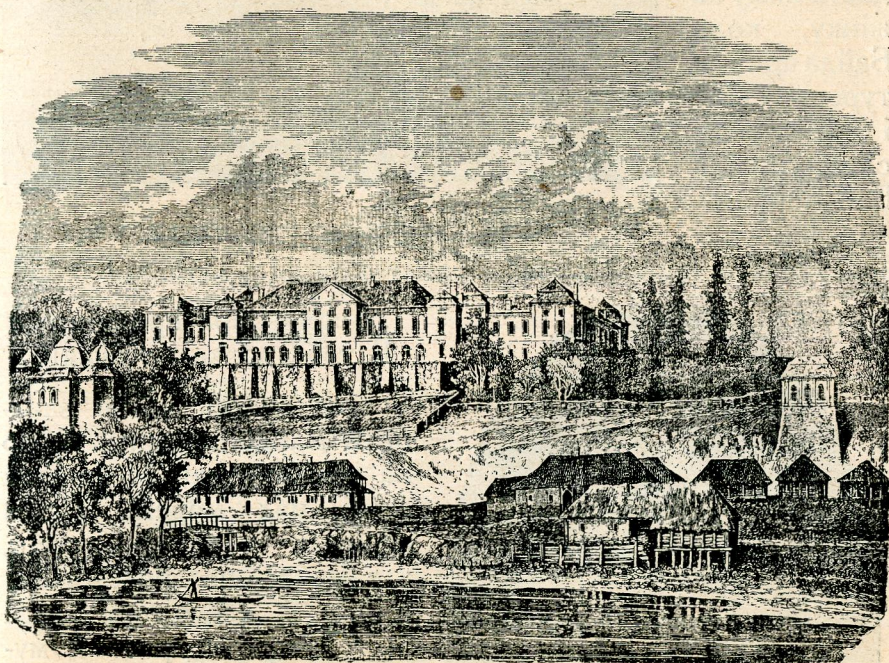
Ця Січ не подобалася татарам, бо вони знали, що як серед степів будуть сидіти ті козаки, то татари не зможуть нападати на Україну. Тому вже в 1557 році (тому 370 літ) прийшов хан татарський з великим військом і обляг Січ довкола. Та простояв там 24 дні і не міг Січи здобути, бо козаки боронилися завзято. Він завернув назад на Крим. Але слідуєчого літа прийшов ще з більшим військом. Козаки боронилися довго, а на решті побачили, що не зможуть устоятись бо їх у десятеро менше, як татар. Під проводом Байди - Вишневецького вийшли з Січи, продертися відважно крізь татарські ряди і сховалися в непроглядних степах.

В кілька літ пізніше пішов Байда з козаками на

Бій козаків з татарами.

Молдавію, що була там, де нині Буковина і Румунія. В Молдавії була більшість українського населення і поки Молдавією управляли молдавські воєводи, то українцям у Молдавії було добре, бо ті воєводи або „господарі“ приймали українську мову, віру і звичаї. Але в р. 1514 завоювали Молдавію турки і почали знущатися над усім хрещеним народом. І тому козаки пішли з Байдою визволити сусідню Молдавію з турецької займанщини.

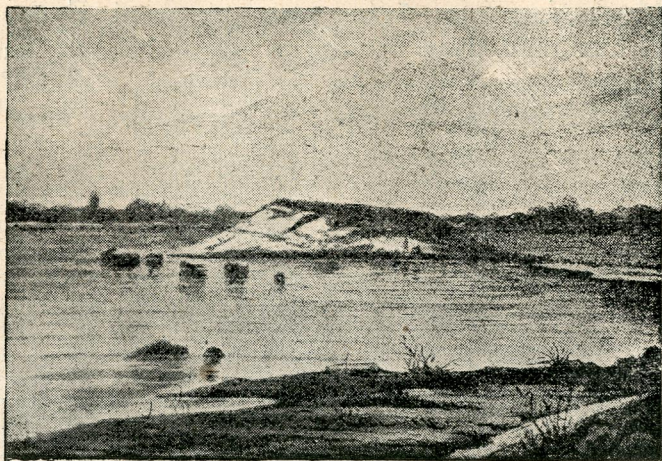

Замок князів Вишневецьких у Вишнівці на Волині.

Та цей похід скінчився для кошового Байди нещасливо. Турки підкупили кількох молдаван і вони зрадою та підступом зловили Байду, закували в кайдани і повезли в Царгород до турецького султана Солеймана II. Султан казав Байду вбити за те, що він із запорожцями напав на його Молдавію. То було в році 1564.

Про Байду Вишневецького співає наш нарід до нині дуже гарну пісню, де говориться, як умер цей хоробрий козацький отаман.

В пісні спі-
вається: як
султан обіцяв
Байді, що да-
рує йому жит-
тя і ще й
свою дочку
дасть йому за
жінку, коли
Байда прийме
турецьку віру
і буде туркам
служити. Але
Байда не зго-
дився на цю
зраду свого народу й віри християнської і відповів:

Остров Хортиця, де була перша Січ.

Перший організатор козаків
Байда Вишневецький.

„В тебе віра проклятая,
В тебе дочка поганая!“

Тоді султан казав заче-
пити Байду за одно ребро
на залізний гак на високій
скелі над морем. Турки
стріляли в Байду з луків,
але Байда не зрадив сво-
єї віри і свого народу і
таки вмер лицарською му-
ченичою смертю.

Пізніше переконаємося,
що подібно боролися і ги-
нули за свій рідний нарід
і віру також другі козаки-
запорожці, так звичайні,
як і отамани.

Лисичка і рак.

Видить рак, що лисичка дуже скоро бігає. Позавидував їй того і каже кумоньці:

— А що, лисичко, таж я умію скорше від тебе бігати.

— Куди тобі, кліщатому-пулькату до бігання!

— А на правду, що я бігаю скорше від тебе. Спробуймо стати в перегони!

— Спробуймо!

Вийшли на поле, стали в ряд.

Лисичка побігла, а рак причепився кліщами за її хвіст.

Біжить кумонька, спішиться, не оглядається, а рак нічи-чирк: висить на хвості — погойдується і вусами крутить.

Добігла лисичка до кінця поля, обернулася і глядить де рак?

А він уже відчепився від хвоста, стоїть собі під горбком, підсмішкується

тай вусиками повертає:

— Ех, кумонько, — каже — як ти довго бігла, я вже давно на тебе тут жду!

Подивилася лисичка, нічого їй робити: прийшлося признати перемогу раку. А рак не дурний, другий раз і не думає йти в заклад.

— Я — каже — змучився, хочу відпочити!

Переклав з російської мови: С. Лакуста.

Казочка про котика біленького і зайчика сивенького.

У великому дворі, в богатих панів, жив біленький котик. Якже розкішно жилося цьому котикови!

— От життя, таке життя! — так думав нераз сивенький зайчик, з острахом гризучи в саді деревця.

А білий котичок з рожевою краваткою, проходжувався по жовтених стежечках панського саду, або сидів у прегарному маленькому возику, а веселі діточки зі сміхом возили його.

— Гай, гай! Колиб мені таке життя! Нічого більше не хотів би! — думав зайчик сивенький, вертаючи домів у великий ліс.

Та ще не так заздів би зайчик, колиб бачив, як біленький котик вилігується на аксамітних подушках, як їсть тепле, смачненьке молочко з гарної мисочки, на якій вималювані ніби живі квіточки, як діточки цілий день песять його, як вечером кладуть його у мягку, біленьку постіль, прикривають теплим покривалом та ще й пісні співають.

А між тим біленький котик був такий сумний. Ніколи йому не було весело, ніколи не мурликав своїх пісеньок, а від дітей завжди утікав. Та куди утечеш? Зараз діти підіймуть плач, а служба знайде котика, кудиб він не заховався, і віддає його дітям.

Дуже надокучило котикови таке життя!

Одного разу, коли діти причіпили йому нову краватку й змушували сидіти перед зеркалом, котик розсердився, драпнув ручку маленької Нусі, перескочив через великий частокіл, перебіг широкий гостинець і заховався у придорожних кущах...

Ох, як-же він перелякався, коли побачив біля другого кущика зайчика сивенького!

— Ой, щож то за звірюка така? Які страшні очиська! А вуха які довжезні! Ох, зість він мене, нещасного! Але буду боротись, скільки зможу! — думав переляканий котик, помахуючи великим, мохнатим хвостиком.

— Ох, моє-ж лишенько! Таж це пан з великого двора! Не дарує він мені деревець. Зість напевно... — тремтячи цілим тілом, думає зайчик сивенький.

Довго дивилися один на другого переляканими очима, та нарешті зайчик подумав:

— Маю довгі ноги, невжеж вони не визволять мене з біди? Утечу в ліс і заховаюсь!

А котик і собі думає:

— На чистому полі годі воювати. Побіжу в ліс та вилізу на дерево. Мене тоді не піймає ніхто!

Подумали одночасно й рушили бігом у ліс...

Біжить котик біленький... Біжить зайчик сивенький...

Скок-скок з корчика в корчик... Скок-скок з горбочка на горбочок...

— От-от догонить! — думає зайчик сивенький.

— От-от догонить! — думає котик біленький.

Зі страху бється серденько в котика, а в зайчика ще дужче...

Та ліс ще далеко... Ще тільки, тільки синіє у далечині...

Змучився зайчик сивенький, ледво дише.

Змучився котик біленький, не може вже й бігти.

Так попадали вони на травичку зелену, один біля другого, мов мертві.

Лежать і очі бояться розплющити.

Нарешті разом подивилися один на другого й так жалібно, дуже жалібно котик замурликав, що зайчик аж розплакався.

— Не їж мене, біленький пане! Я вже в твій сад більше не піду — перший заговорив зайчик.

А котик аж розсміявся:

— То ти мене боїшся, сивеньке звірятко? Я нічого злого тобі не зроблю. Я сам утікаю від недобрих людей. Не знаю де сховаюсь, де знайду собі пристановище... Не маю приятелів, ні друзів!..

— Втікаєш від людей? — здивовано спитав зайчик. — Хіба там тобі зле жилося? Я з далека бачив твоє життя і зазирнув тобі!..

Витер котик лапкою слізку і похитав голівкою.

— Чому-ж ти, сивенький, завидував? Що я мав добру їжу, теплу хату і мягку постіль?.. А ти-ж хіба не бачив, як ціліський день мене діти змушували робити це, що їм забажалося? А нераз так хотілося мені побігати по садку, погрітись на сонечку, побавитись з двірськими котятами. Але мені цілий день казали: „Цього не можна, котику біленький!“

Протягнув зайчик лапку котику і сердечно сказав:

— Ходи зі мною, приятелю мій! У мене є хатка, хоч маленька, та вільненька. Будемо разом жити, один другого пильнувати!..

Й до цієї пори живуть разом—котик біленький і зайчик сивенький — у мирі і згоді, а великий панський двір обходять далеко, далеко...

Олена Звойницька.

Кошовий Дмитро Байда-Вишневецький.

Славне військо запорозьке
Ти, наш лицарю, зібрав,
На острові, на Хортиці,
Січ преславному збудував.

Даром славне товариство
Облягав татарський хан,
Лютий мусів завертати
Не страшний нам бісурман!

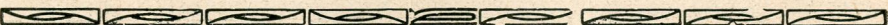
Перший ти вказав козацтву,
Як доптать до слави шлях:
Йти за море, ріки, гори,
Не сидіти на степах...

Та Молдавію звільнити,
Байдо, не щастить тобі,
Нищить вчасно підла зрада
Славні заміри твої.

І сконав ти в Царгороді
Під руками ворогів,
Але віри, ні народу
Відречися не хотів.

То за це тебе, наш князю,
Весь народ славить в піснях,
Хто за рідний нарід гине,
Той живе й по сто віках!

Ю. Ігорків.

„ПОПУЛЯРНА БІБЛІОТЕКА“ це малі виглядом, але великі змістом книжечки для всіх, що бажають поширити своє знання.

Річна передплата виносить: 15 зол.

Що бачили діти по дорозі зі школи.

(Дереворити радянського мистця О. Я Рубана).

Івась, Петрусь та Оксанка тільки що повернулися зі школи.

— О?, матусю, як чудово сьогодні на дворі! — вигукував ще від сінешних дверей Івасик.

— Чудово? — дивувалася мати. На дворі від самого ранку падав сніг, льодовою різкою бив у лице вітер, а Івась каже — „чудово!“

— Так, так, чудово! Поле й дорога білі-білі від снігу, ніби їх хтось цукром посипав. Михайло Кравчук нарисовав у снігу заяця, а наш Петрусь — здоровенного собаку. Там він такий злющий вийшов, що аж страх... А другі хлопці зіпнули зі снігу великого дідугана. — Замість шапки наділи йому на голову розбитий горщик, а в рот встромили велику файку!.. Аж нам до дому йти не хотілося — так було весело, матусю!..

— Чудово, чудово! — озвався й собі Петрусь. Ще вранці, як ішли ми — то дерева при дорозі похитували нам своїми голими гілками, а тепер уже всі вбралися в роскішний білий одяг, ніби в козушки. Так гарно на дворі, матусю! І ставок уже замерз, завтра можна вже буде й ховатися!..

Мати тільки всміхалася радісно й не дивувалася більше тому, що в Івасика очі — мов дві зірки блискучі!

— Оксанко! — звернулася вона до доньки. — А йди лишень сюди та похвалися, що ти бачила веселого по дорозі зі школи?

Оксанка тим часом стояла біля вікна й дивилася, як лапастий сніг все густіше й густіше устелював землю, а холодний вітер завивав усе голосніше, так ніби сердився на когось, що не може дістатися до хати.

— Веселого? — озвалася вона якось сумно. — Матусю, Одарчина Настя була сьогодні в такій старій та подертій кацабайці. Вона так швидко йшла, майже бігла,

всіх нас випередила. Хвилинами зупинялася й хухала собі в долоні, щоб загригти закоцюблі руки, а тоді ще скорше поспішала до дому... А в снігу залишалися за нею сліди й по них видно було, чому вона так тікала від холодного вітру. Матусю, так мені жаль її, що аж плакати хочеться!..

І великі сірі Оксанчині очі зайшлися сльозами. Івась і Петрик затихли.

— Бідна дитина! — тихо промовила мати. — Треба пошукати в нас чогось з теплої одежини для неї!..

За хвилину Оксанка й Петрусь весело з підстрибом поспішали до хати, де жила Настя, несучи їй старенький але теплий Оксанчин козушок і пару чобіток.

(З чеського — для Наталочки Наріжної).

Пегаз — крилатий кінь.

Давно, дуже давно, коли ще світ не був такий великий як тепер, люди вірили в дивні, фантастичні річі. Жив тоді в далекому-далекому царстві молодий царевич. Звався він Перзей. Молодець цей був дуже гарний, бо в дійсності був він сином великого бога Зевеса. Коли він був іще маленьким хлопятком, украла його зависна богиня й пустила на море у скриночці. Склалося так, що як ця скринька підпливала до берега, плив там тоді рибалка за струєю. Побачив він скриньку, як хиталася на водах і завернув своє човно в цю сторону. Сподівався, що напевно найде щось дорогоцінного. Та як відчинив скриньку — найшов у ній гарного хлопчика. Зараз-же відніс його до царя своєї країни. Цар, що звався Полідевкт, так урадувався хлопчиком, що прийняв його за свого власного сина.

Коли Перзей — бо так названо цього хлопця — підріс, цар так дуже вподобав собі його, бо був гарніший від усіх молодців на дворі. Щоби випробувати молодця, вислав його Полідевкт на небезпечні пригоди, на які не міг зважитися ніхто інший.

В той час страшна потвора — Горгона — нищила довкруги весь край і викликала страшний жах, де лише з'явилася. Медузою звалась ця потвора. Колись була вона щасливою дівчиною, з довгим, хвилюючим волоссям і гарним личком. Але що вона була така горда і чванькувата, кучері її перемінилися в сичучі гадюки, а її лице зробилося таке страшне, що кождий, хто на своє нещастя поглянув на неї, перемінювався в камінь.

Полідевкт довго ждав і шукав такого геройського молодця, що взяв би на себе це небезпечне завдання. Аж ось молодий царевич, Перзей, заявив готовість пуститися в дорогу. Боги сприяли йому. Мінерва дала йому свій щит, який мав охороняти його перед небезпеками; Меркурій надягнув на ноги молодця свої власні крилаті сандали. Так молодий королевич міг мати успіх у своїх ділах. Відрубав вужами вкриту голову від тіла Горгони. Коли це

зробив, чорна струя крові приснула на землю. Як лише ця струя впала на урожайну почву, зродилося дивне, гарне сотворіння. Був це білий кінь, з філястою гривкою і хвостом, а на хребті у нього були крила, наче у великанського птаха. Назвали цього коня — Пегаз.

Зразу цей кінь був дуже норовистий. Присутні постановили призвати на поміч Мінерву, богиню мудрости. Вона лише могла приборкати всяке сотворіння. Підопікою цієї богині, Пегаз значно злагіднів. Колиж зовсім освоївся, представила Мінерва його девяти музам, які мешкали

на горі Гелікон. Ці музи були сестри, дочки Пам'яті. Вони опікувалися всіми штуками, як: поезія, музика, різьба, танок і подібне. Батьківщина цих щасливих сотворінь, була найщасливішим місцем на землі. Мінерва дала їм у дарі цього крилатого коня. Вони забавлялися з ним. Але Пегаз був лагідний лише для цих гарних дівчат. Ні ону мушині не дозволяв підійти до себе й сісти на себе. Довгий час бував він свobodно по цвітистих левадах Гелікону.

Одного дня, коли Пегаз легенько злітав із землі, ударив золотою підковою об тверду скалу. В цю-ж мить витриснуло там жерело — таке чистеньке й лискуче, як ніколи. Так повстало жерело Гіпокрене. Його вода була така приємна, що говорили, як би смертельний чоловік міг видістатися на Гелікон і напитися бодай раз із жерела Гіпокрене, він опісля все співатиме наймиліші пісні і звісний буде світу по віки вічні як поет.

Та хоч як дикий був Пегаз, вкінці таки дався приборкати. Одного дня прийшов на це місце, де він пасся, молодець із далекої країни. В руках у нього була золота уздечка. Кінь пив саме воду з жерела Гіпокрене. Та замість утікати, як звичайно, кінь підійшов просто наперед і дав наложити на себе лискучу уздечку. Белерофон — бо так називався цей молодець — міг опісля сісти на коня й їхати куди завгодно.

Сидячи на Пегазі, Белерофон поборював потвори і відніс багато побід. Не було для нього небезпечної виправи. Але він зробився такий гордий цими перемогами і силою своєю, що боги постановили покарати його. Одного дня Зевес зіслав комаху, щоби вкусила Пегазу, саме як він був на половині воздушної дороги зі своїм гордим їздцем. Кін, доведений комахою до шалу, станув дуба і скинув Белерофона на землю. Тут окалічений і сліпий, доживав він у соромі свого життя, каючися своєї гордовитої пихи.

З англійського переклав: М. Лотоцький.

Чого він плаче?

Хлопчик в снігу лопаткою
Ямочку копає,
Аж тут нараз розплакався,
Плаче — аж ридає.

Йшла дорогою бабуся,
Стала тай питає:
— Чого плачеш так, дитинко?
А він промовляє:

— Я викопав в снігу ямку,
Хочу нести в хату,
Та ніяк її не можу
Взяти на лопату!

Михайло Кумка.

Дмитро Дорошенко:

„ПО РІДНОМУ КРАЮ“

це перша книжечка „Популярної Бібліотеки“, в якій описана мандрівка по всіх історичних місцях України.

Ціна книгарська книжечки: 2·50 зол.

Про трьох братів-ремісників.

(Казка братів Грімів).

Жив собі бідний чоловік а в нього були три сини. Батько був старий і дуже журився цим, що він залишить своїм синам, коли не має ніякого майна. Мав лише хату і її міг записати котромусь синові. Але не міг рішитися, котрому має її лишити, бо всіх трьох однаково любив і ні одного не хотів скривдити. Він міг би був також продати хату й поділити між синів гроші, але не міг продати, бо в хаті жили ще й його батьки і діди.

Вкінці він надумався і сказав:

— Мої сини, йдіть у світ широкий і нехай кождий з вас навчиться якогось ремесла. За три роки вертайте до дому і тоді, хто з вас покаже мені найкращу штуку своєї рукодільности, тому запишу хату!

Сини згодилися і пішли в світ. Заки розійшлися, постановили, що один з них, найстарший, стане ковалем, середущий голярем, а наймолодший ширмарем, то є борцем на шаблі. Вони розійшлися за селом ріжними дорогами і кождий пошукав собі доброго майстра в своїм ремеслі. І небаром всі були добрими ремісниками. Коваль підкував раз коні самому королеви і подумав собі:

— Тепер я щось значу! Хата певно буде моя!..

Голяр стриг і голив лише великих достойників і думав собі:

— Хата певно буде моя!

Найважче приходилося ширмареві, бо заки вивчився орудування шаблею, то сам нераз був зраний до крови. Але завжди думав собі:

— Мушу терпіти, як хочу мати хату!

По трьох роках в означений день вернулися всі три брати до рідної хати і привиталися з урадуванням старим батьком. Потім посідали перед хатою і кождий став надумуватися, яку штуку має показати батькови, щоби дістати хату.

Та коли вони так сиділи, нагло надбіг полем заяць. Тоді голяр кликнув:

— Ох, це заяць біжить, наче би я його замовив!

По цих словах він скочив на рівні ноги, вхопив свою тарілочку, розробив мило, а коли заяць пробігав біля хати, він побіг за ним і в повнім бігу намилив його цілого і чистенько обголив бритвою усю шерсть, лише на мордочці лишив маленьку борідку і на хвості малий квачик. Притім не затяв його ані раз і заяць побіг собі далі веселий.

— Це гарна штука! — сказав батько. — Як другі не докажуть кращої штуки, то хата твоя!

Та тимчасом надіхав візком якийсь панок. Кінь гнав гальпом, а панок кріпко держав поводи в руках. Тепер закликав коваль:

— Дивися, тату, що я зроблю!

Він скочив навздогін за возом, зірвав коневі усі старі підкови і в повнім бігу прибив чотири нові підкови.

— І це незла штука! — сказав батько. — Не гірша від тої, яку показав твій брат, голяр. Тепер не знаю, кому з вас двох записати хату!

В тій хвилині надійшла хмара і почав падати зливний дощ.

— Тепер уважай, батьку, що я потрафлю! — сказав борець.

Він став серед подвіря і виймивши свою шаблю з піхви, почав нею вимахувати над своєю головою так скоро, що

шаблі й не було видко, а на його голову не впала ні крапля дощу. І чим густіший падав дощ, тим скорше крутив він своєю шаблею і був сухісінський!

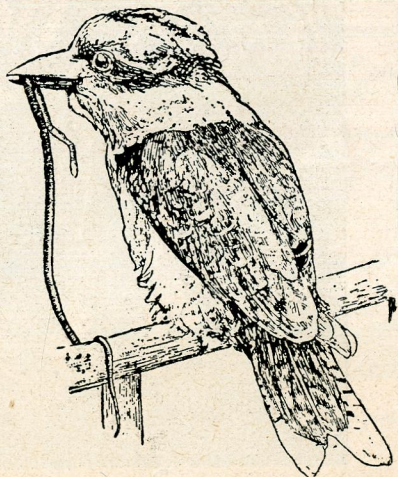
Батько счудувався цією штукою найбільше і закликав:
— Ти виграв! Хата твоя!

Але всі три брати дуже любилися і лишилися всі в батьківській хаті. Вони жили ще довго в щастю і добрі, бо своїм ремеслом заробляли собі на добрий прожиток. І разом усі в рідній хатині повмирали і всіх трьох поховали люди в одній могилі, — а хто з вас цьому не вірить, нехай змірить.

Джек-сміхун.

Бачите на образку цю птичку, що держить у клюві гадюку? Знають її в Австралії всі. Вона завбільшки нашої ворони, але є ще й другі її відміни, трохи менчі. Цю птицю зовуть австралійці — „фармерським будильником“.

Досвіта, як лиш починає сіріти на овиді, вони вже голосно співають, збираючись гуртками по кілька штук. Сядуть собі на дереві перед хатою, дзюбики піднімають у гору і „висмівають“ фармерів, що довго залежуються у постелі. Як скінчать свій ранішній „концерт“ — розлітаються по всіх усядах шукати поживи. Бо саме вже зійшло сонечко, настав ясний день і тепер вже добре видно — де рухається трава. Сміхун швиденько спадає в траву і за хвилину вже снідає мишкою, товстим черваком, а як попадеться гадюка — то це для нього ласий кусок. Тому, що ДЖЕК-СМІХУН їсть дуже багато їдовитих гадюк, його всі люблять, хотяй він часом ловить також і маленькі курчата на фармах. Наколи зловить гадюку, то піднімається з нею високо і кидає її на землю. Це повторяє кілька разів, поки гадюка не згине і тоді її пожирає.

Австралійський закон хоронить цю птицю перед винищенням і карає кожного, хто вбє її, гривною в висоті 5 фунтів штерлінгів ц. є. поверх 200 золотих польських.

Ормістон — Австралія.

Т. Дончак.

Зимовий вечір.

Хоч Лють на полі
З вітрами лютує,
То Івась в колиці
Морозу не чує.
Дідусь Морозенко
Під вікнами дише,
А Галя — сестричка
Дитинку колише.
Коліше й тихенько
Та щиро співає,

Івась жмурить очка —
Тай Галя дрімає.
Лиш киці не спиться!
Вона ще чатує,
Чи мишка із ямки
Прийти не спробує.
Та мишка не прийде,
Бо й мишка дрімає...
Усе вже заснуло,
Лиш вітер гуляє.

Ю. І.

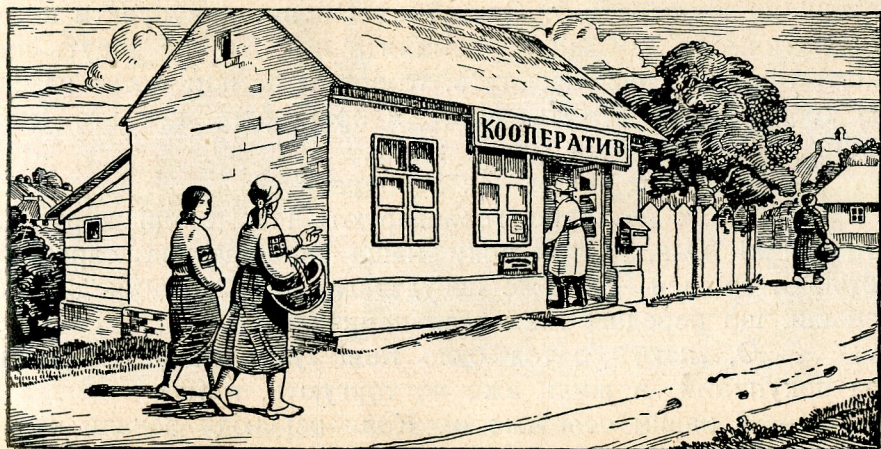
Мала кооператорка.

Гануся скінчила саме сільську школу, а що добре вчилася і до всього була цікава, то родичі рішилися дати її до школи до міста.

Одного дня, при кінці вакацій, сказала мати:

— Збирайся, Ганусю, підемо до кооперативи. Завтра веземо тебе до міста до школи, то нині треба тобі дещо купити на дорогу.

— А не можна всего купити в місті? — спитала Гануся, що вже раз була з матір'ю в містечку. — Там такі гарні великі крамниці!

— Можна в місті, але все, що є в кооперативі, повинні ми купувати в кооперативі. Бо це наш sklep.

— Чому наш, мамо? Я того добре не розумію. Адже ми не продаємо; ані ви, ані я, ані батько, лише Петро Марусин, тож це його sklep!

— Ні! Петро Марусин є тільки skleпарем, а sklep є власністю всіх членів кооперативи. Але я поясню тобі це краще, послухай: До недавна всі речі купували ми в жидів і жида мали з того великі зиски. До села приходили бідними, а за рік-два богатіли. Тож люди зійшлися і порадилися так: зложимо всі по кілька і по кільканайцять золотих, а за ту суму накупимо товарів просто в фабриці,

або в великій гуртівни і сами будемо торгувати. І так зробили. Зложили гроші до спільної каси, а на те, щоби було кому завідувати тими грішми й накупленим товаром, вибрали таких людей, що на цім розуміються, то значить, вибрали Управу кооперативи. Щоби було кому наглядати, чи Управа добре орудує грішми, вибрали Надзірну Раду і Контрольну Комісію. А до skleпу наймили skleпара Петра, бо він служив у „Народній Торговлі“ і знає, як продавати. Йому за це платять, а Управа і Надзирна Рада робить своє діло безплатно, почесно.

— А хто бере зиски з уторгованих гроший?

— Зиск обчислюють при кінці кожного року і ділять між членів кооперативи, то є між тих, що зложили свої гроші на кооперативу. Отже ми всі повинні купувати в кооперативі, бо там ані не обманять нас, ані не дадуть лихого товару, а що зароблять, то вертають нам потім назад. В кооперативі можуть люди й продавати, що хто має: яйця, повісмо, збіжа і таке інше.

— А великі зиски має кооператива?

— О, як ретельно господарують і всі в ній купують, то великі. Ось, за три роки наша кооператива заробила стільки грошей, що вже побудувала собі власний дім, бо знаєш, що передше містилася в читальні.

— О, знаю, бо тоді було мені туди задалеко бігати за покупками. А жиди вже не торгують, мамо?

— В нашій селі вже ні. Коли всі люди почали купувати в кооперативі, то Мошко продав свій sklep і пішов до міста, а Срулько поїхав до Палестини, до жидівського краю. Тай в інших селах так буде, як люди будуть купувати тільки в кооперативах. Вже нас жиди не будуть визискувати!

— А в місті є кооператива?

— Є і в місті. Тільки в місті є ще багато жидівських крамниць і несвідомі люди, які не розуміють, що значить своя торгівля, дають їм ще заробляти.

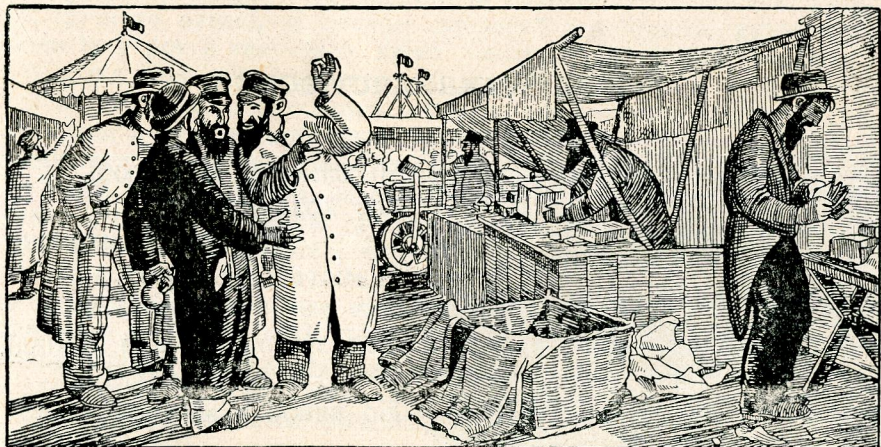
— Ага, тепер уже розумію. Ось і кооператива!

Мати купила Ганусі дві нові хустки, гарну матерію на спідничку, кілька сшитків, пер і оловців. Крім того купила дещо до хати. Skлепар Петро гарно те все запаку-

вав і докладно записав у книжку. Мати заплатила готівкою і тоді пішла до дому. Гануся несла свої речі в пакуночку, а мати несла муку і цукор в кошику.

Другого дня поїхали до міста. Ганусю записали до школи, знайшли їй „станцію“ в одній знайомій міщанки, а потім мама пішла з дочкою до мійської кооперативної книгарні, де купила для неї шкільні книжки, бо в сільській кооперативі книжок не було.

Коли вертали з книгарні, переходили ринком, де було багато будок, а під будками пейсаті жиди рахували гроші. Вже вечеріло. Жиди збирали решту краму до скринь.

— Мамо, звідки ті жиди мають стільки грошей? — запитала Гануся.

— То нині був торговий день у місті. Ті жиди продавали цілий день товари і видно, що багато вторгували, бо ще багато є несвідомих людей, що замість купити і продати в кооперативі, йдуть з усім до жидів, до міста. Бачиш, як вони шваргочуть між собою і сміються, що їм удалося нині багато заробити. Певно впхали не одному лихий товар за великі гроші.

— О, то я вже ніколи не купувала би в жида, лише в кооперативі! — сказала Гануся. — І всіх товаришок буду до того закликати!

— Е, бо ти в мене розумна і чемна доня! — похвалила мати, а Гануся з утіхи аж почервоніла.

Потім мати розпрощалася з Ганусею й поїхала до дому. Гануся трошки плакала, але скоро успокоїлася, бо знала, що мати бажає їй добра й тому дала її до школи в місто. А впрочім мати обіцяла, що часто буде приїжджати до міста й відвідуватиме свою доню.

Канадійська ластівочка.

Чи знаєте, діти любі,
Цю козачку юну?
Це — Даруся Бубнюківна
З міста Саскатуну.

Хоч зросла вона в Канаді,
Про Україну знає,
Бо вдвох з мамцею свій
„Світик“
Пильненько читає.

Вже не раз вона на сцені
Пісоньки співала
І поезії Шевченка
Теж декламувала.

Ось така наша Даруся,
Хоч ще молоденька, —
До науки і до танцю
Охоча й жвавенька.

О. Івах.

Зернятка.

(Зі споминів).

Давно це було, коли була ще жила моя мама. Ми тоді жили в невеличкому місті Лисичанську на Катеринославщині. Одного разу зібралася я сама, бо завжди ходила з мамою, до церкви. Попросивши в мами гроший на свічку, я гарненько завязалася хусточкою й вийшла на двір. Треба було переходити через велику вулицю (головну в тому місті), котра звалася Базарною. Вулиця та була широка і довго, а по сторонах її сиділи перекупки з великими кошиками зерняток, котрі вони й продавали „по шкляночкам“. Треба сказати, що на Катеринославщині головними ласощами були оці зернятка. Куди не кинь оком, усюди побачиш або дівчину, або хлопця — чи малого, чи великого — все одно: кожний, ідучи по вулиці, зі смаком „щелкає“ зернятками, хутко вкидаючи їх у рот й так само хутко випльовуючи з них лушпиння собі-ж під ноги. От і я, йдучи до церкви з грішми в руці, щоби купити свічку, спокусилася і, трохи хвилюючись, підійшла до перекупки й купила собі за ті гроші шклянку чорних зерняток. Прийшла я до церкви, стала в куточку й хотіла помолитись Богу. Але щось мені не йшла на розум молитва і в кишені ніби щось муляло й пекло. В церкві ще було кілька дівчат — таких як я й кожда з них, прийшовши і чемненько помолившись, ставила невеличку воскову свічку. Мені якось ніяково стало. Я не знала, що зі мною робиться, але щось мені з душі говорило, що я вчинила дуже зле. Але що? Хиба-ж то зле, що я купила собі малесеньку шкляночку смачних і дуже дешевих зерняток? Та все одно — заспокоїтись я не могла. Я хутенько вийшла з церкви й побігла до дому. Прийшла, роздяглася.

— Ну, що, — питає мама — була в церкві?

— Була! — кажу.

— Поставила свічку?

— Пос... пос... тавила!.. — ледви промовила я.

— Ого добре! — каже мама. — Ти в мене славна дитина.

Зараз я тобі оповім, для чого ти сьогодні ставила свічку. Я отримала листа від твоєї тітки, а моєї сестри, що дядечко твій дуже хорий. От я дала тобі гроший, щоб, поставивши свічку, помолитись Богу за його здоров'я. Може нашими молитвами йому полегшає!

Почувши таке, я не знала, що мені робити і куди подітись. Було соромно, сумно й дуже боляче. Я вже давно викинула ті противні зернятка. Ввесь час я думала: „то-ж то — гріх, великий гріх!“ Не можучи витримати цієї муки, я призналася в цілому своєму грісі мамі.

К.

Кооперативна пісня.

Слова Дмитра Макогона.

Після мелодії М. Леонтовича —
підложив Теодор Вол. Пеліх.

Mірно

Tutti

Щоб ти знав, що ми всі станемо щасливі,
Як будемо купувати в кооперативі.

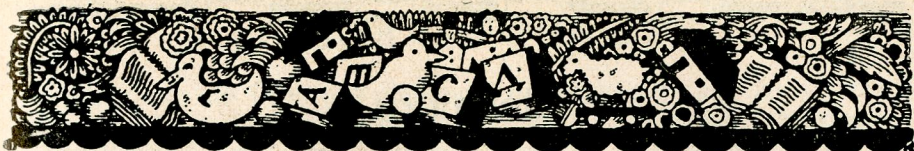
Бо вона все що дня трудиться, працює,
Для народу краще завтра працює віщує.

Тільки стань і поглянь, що за дивні дива
Поробила українська кооператива.

Уважай — все купи в кооперативі,
Бо лиш в єдності і згоді будемо щасливі.

РОДИЧІ! За гарне свідоцтво та „ТИХЕ
за пильність в науці СЛОВО“
купить своїм діточкам

Ціна 1 прим. в оправі 4 зол. (порто 80 сот.)

ЗАБАВИ

Віночок.

Присутні сідають колом і хтось з дотепніших дає кожному імя якоїсь цвітки.

Тоді перша особа, на яку витягнуто жереб (льос), стає по середині й говорить:

„Плету, плету віночок,
Потребую цвіточок,
Потребую!“

Тут називає якусь цвітку прим. „рожу“, а тоді та особа, що дістала імя „рожі“, має скоро встати, обкрутитися і знову сісти, а рівночасно говорить:

„Я є та цвіточка,
Іду до віночка!“

Коли та особа сейчас не встане, то дає фант і йде на місце того, що „плете віночок“, а той, що „плів“, сідає на її місце і стає „цвіткою“ — і так забава йде даліше.

Коли плетучий помилково викличе імя цвітки, якої нема між учасниками забави, то також дає фант і плете даліше.

Іду з кооперативи!

Всі стають в колесо і хтось перший каже до свого сусіда на право:

— Іду з кооперативи!

Сусід питає:

— А що ти мені купив?

Перший відповідає: „Черевики!“ і показує на свої черевики.

Тоді другий говорить до свого сусіда на право:

— Іду з кооперативи!

Сусід питає: „Що ти мені купив“ і забава так продовжується.

Але увага! Той, що відповідає, може назвати лише таку річ, яку має на собі, або при собі, і мусить її зараз показати! (Прим.: „купив блюзку“, і показує на свою блюзку, або: „камізьельку, краватку, люстерко і таке інше). Коли назве таку річ, що її не має, то дає фант і забава йде даліше, аж доки не збереться кілька фантів.

Загадки.

Шаховий коник.

(Уложила Одарка Лакуста).

не	ка	хів	ги	є	зра	Ми	кіст	ку	а	ю	ний
ня	ну	вкри	же	ська	ка	мо	не	мо	край	у	вю
риць	ю	чер		за	мо	ди	ві		кро	рід	є
ти		мо	люд		се	ми		лить	до		кра
во	ста		за	не	ми	йо	я	ни		сво	ввесь
	всі	сла	ла	бе	сі	й	за	го	ти	і	

Зачніть складом «Ми» і слідом шахового коника відчитайте вірш й імя автора.

Краткована фігура.

(Уложила Одарка Лакуста).

	1		2		3	
	а		в		а	
1	І	і	л	в	л	і
		л		м		л
2	о	о	П	р	П	о
		р		р		р
3	с	Я	т	є	т	Я
	ць		є		ць	

Букви, уміщені в квадратиках, упорядкувати так, щоби прямовісні й поземі ряди дали три такі самі слова:

1. Місто над Сяном.
2. Мешканець міста над Адрійським морем.
3. Італійське місто.

Загадки.

(Подав М. Кумка).

В кождім реченню віднайти назву якоїсь домашньої птиці:

1. Миколо, ходи обідати і клич також Ольгу — сказала мати.
2. Северин диктує «Заповіт-Ярослава», а його брат, Ромчик, пише.
3. Кого люблю — того приголублю.
4. Бери сікач, Катерино, і січи капусту.

АПРОБОВАНІ КНИЖКИ.

Міністерство Освіти у Варшаві, рескриптом з дня 28 жовтня 1929, до ч. II — 26425/29, а про б у в а л о сліду ючі книжечки видавництва „Світ Дитини“ для всіх шкільних бібліотек:

Блажкевич Іванна:	Тарас у дядка (сценічна карт.	0'40	зол.
Пеленська Марія:	Св. Миколай	0	50
Загірна Марія:	Історія про Галю	0'50	”
Уайльд Оскар:	Зоряний хлопчина (казочка)	0'75	”

(Образкові видання з малими текстами):

Шкрумеляк Юра:	Діточий баль	1'20	”
”	” День Лялі	1'20	”
”	” Ірка, Юрчик і лялюні	1'20	”
”	” Різдво іде	1'20	”
”	” Читай лялю	1'35	”
”	” Звіринець Галюсі	1'35	”
”	” Любі звірятка	1'35	”
”	” Ціп, ціп, ціп!	1'35	”
”	” Маленька господиня	1'35	”
”	” Товариші забави	1'35	”
”	” Де глядиш так биню?	1'35	”
”	” Сам я хочу прочитати	1'35	”
”	” Тік-Так	1'80	”
”	” Як лузак усіх клопоче	1'80	”
”	” Хто цікавий, хай читає	1'80	”
”	” Гиля, гуси, гиля	1'80	”
”	” Весілля Глогорожечки	1'80	”

Всіх разом 20 книжечок. Є це вже друга з черги апробата видань „Світа Дитини“. Досі вже є апробованих Міністерством 85 книжечок нашого видавництва.

Вище наведені книжечки — головню Юри Шкрумеляка — призначені в першу чергу для заведень, що займаються дошкільним вихованням дітвори, як: СИРОТИНЦІ, ЗАХОРОНКИ і ДИТЯЧІ САДКИ та для І-го року науки вселюдних шкіл. Є вони друковані великим шрифтом і прикрашені многобарвними малюнками. Зміст їх відповідає вікови і розвиткови дітей від 4—7 року життя.

Видавництво лагодить до друку повний катальог усіх апробованих досі Міністерством у к р а ї н с ь к и х книжок для шкільних бібліотек, який розішле по всіх школах.

Від Редакції.

На основі відповідей з анкети в справі змін у редагуванні „Світа Дитини“ — яку видавництво вислало з 8-им числом газетки в серпні 1929 року — переводить редакція від цього року в життя всі ті побажання й завваги та вказівки, які одержала від усіх тих осіб, які дійсно інтересуються цим дитячим журналіком. На превеликий жаль — дуже мала скількість осіб надіслала свої відповіді в тій справі. А шкода це велика — бо видавництво

бажає, над вихованням молодого покоління, працювати послідовно разом з **Родичами, Школою і Церквою.**

Тому в тім році буде на сторінках більше матеріалу казкового, історичних оповідань, описів з життя природи — а менше віршів, бо майже всі за цим висказалися. Дальше — буде збільшене число образків, бо це найважливіший магнес, який притягає дитвору до читання газетки. І хочай ці зміни — головню ілюстрації — потягають за собою збільшення коштів накладу кожного числа газетки майже на 50% — то видавництво робить ці вклади в тій надії, що загал українського громадянства попре його зусилля пропагандою маленького „Світика“ по всіх усядах, де лише гомонить наша мова, де живуть маленькі діточки — наша ціла **ВІРА, НАДІЯ і ВЕЛИКИЙ СКАРБ** на **БУДУЧНІСТЬ.**

„**СВІТ ДИТИНИ**“ — це не бізнесове підприємство — як це деякі наші „мудрі“ голови собі думають — це дефіцитова культуральна стійка на передовому фронті нашого національного життя, яка незломно стоїть на своєму постерунку для **ДОБРА УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ.**

Михайло Таранько
— редактор.

О п о в і с т к а.

Отсим повідомляємо всіх наших заграничних передплатників — головню в Америці й Канаді — що з причини збільшених коштів почтових оплат за пересилки заграничні, приневолене видавництво піднести передплату „Світа Дитини“ на рік 1930 **на квоту: 2 доларя.**

Тому просимо всіх, що надіслали на передплату за цей рік лише 150 дол. — дістати нам ще по 50 центів.

Незміненою остає лише передплата для Чехо-Словаччини (50 корон чеських) тому, що там обовязує умова почтова, силою якої; оплати за пересилку є такі самі, як у нас в краю і платиться їх ричалтово. До всіх інших країв муситься висилку кожного числа франкувати значками почтовими, 10 сотиків за кожних 50 гр. ваги. Газетка з додатком важить 80 грамів і оплата почтова виносить по 20 сотиків за кожний примірник.

Ця 50-центовна підвижка передплати неповинна зражувати наших дотеперішних заграничних передплатників, наколи зважуть, що одержують в тім році до кожного числа 1 аркуш книжкового додатку, якого кошта продукції є значні, бо виносять 50% коштів накладу газетки.

Всім тим дотеперішним передплатникам, які по конець грудня м. р. не відновили передплати на рік 1930 — здержано (американським звичаєм) дальшу висилку газетки до часу, доки не надішлють нової передплати.

Видавництво: „СВІТ ДИТИНИ“.

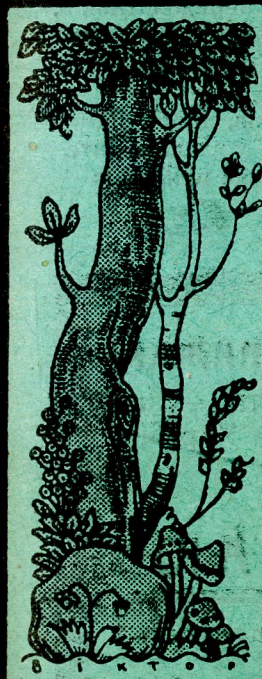
✱ ✱ ✱ Видає й за редакцію відповідає: Михайло Таранько. ✱ ✱ ✱

СВІТ ДИТИНИ

ЧИСЛО 3.

БЕРЕЗЕНЬ

РІК 1930.

ЗМІСТ:

1. Мала героїка	65
2. Сирітка	69
3. За волю України	70
4. Рід миші	73
5. Про козацького от. Івана Підкову	74
6. Ромцьо-лицар	79
7. Кобзар	80
8. Про двох когутів: звичайного і веремяного	82
9. Як будиться весна	86
10. Як малий Данилко представляв собі шкільку дерев	87
11. Хто чим вродився, тим і буде!	88
12. Марійчині кури	90
13. Світикова гвардія	93
14. Забави	94
15. Загадки	95

Ціна 1 зол.

Від Адміністрації.

Хто не одержав досі 1 або 2 числа „Світа Дитини“ — нехай завчасу їх зарекамає через дотичний Уряд поштовий, бо ці числа вже майже на вичерпання.

З цим числом кінчиться передплата всім тим, що надіслали по 3 зл. Тому, щоби не було проволоки в висилці 4 числа — просимо всіх квартальних передплатників, щоби найдальше до дня 20 марта ц. р. відновили передплату дальшу, бо хто не надішле грошей — тому автоматично здержана зістане дальша висилка. Опісля може забракнути чисел, згл. повістєвого додатку і через проволоку з надісланням передплати — можуть понести шкоду ті, що складають всі числа до комплекту річника, або цілість повісти „ЧОРНА ІНДІЯ“ так, що опісля будуть мусіли купувати на новоцілу книжку.

Висилання поїменних упіменнь згл. пригадок — є кошовне і мусілоб бути зараховане (по 30 сот.) на кошт передплатників, а чеків виповнених (так, як досі ми це практикували) не можна вкладати до газети, бо тепер почта сама адресує одержані числа для наших абонентів.

Тому дуже просимо всіх наших передплатників, щоби пам'ятали про надсилання передплати на новий квартал у власнім інтересі. Найкраще є — надсилати відразу передплату на цілий рік — бо тоді мається вже спокій аж до 31 грудня б. р.

НОВА КНИЖКА

НОВА КНИЖКА

яку кождий повинен купити й прочитати — це опис мандрівок по історичних місцях України

Проф. Дмитра Дорошенка

п. з.

„ПО РІДНОМУ КРАЮ“

Книжка має 156 сторін друку, а її зміст поясняє
34 ілюстрації.

Для пізнання памяток української старовини — це один з кращих підручників у нашій історіографічній літературі, що надається на лектуру для молоді вищих клас середніх шкіл та учительських семінарів.

Ціна 1 прим.: 2.50 зл. (З перес. звич. 2.80 зл.)

Замовлення слати на адресу:

НАКЛАДНЯ МИХАЙЛА ТАРАНЬКА, Львів, ул. Зіморевича. ч. 3

Чекове конто ПКО. Варшава; 151.285.

Мала героїнка.

Зірвалася нечаяна заверюха й лютувала над верховиною. Сливе в одній хвилині вкрилися гори снігом, хоч до зими було ще далеченько. Білі тумани, що їх збивав нагальний вихор, закривали все. Часом на два кроки кругом себе годі було доглянути щонебудь.

Леся сиділа біля неньчиної постелі. Прислухувалася трівожно бурі й щораз більший неспокій закрадався в її серденько. Разураз кидала зором на вказівки годинника, що поволі та невимоложно посувалися вперед.

— Коли тато не вернуть за чверть години... Ах, здається, вже йдуть!

Схопилася й побігла до дверей! Так, стукає хтось! Подалася в сіни й відчинила двері. Вихор вихопив їй двері з рук і кидав ними завзято.

— Батечку, це ви?

Відповів тільки свист вихру, що вдерся в сіни й кинув туди жмут склубленого снігу.

Леся зітхнула важко.

— Ах, знов я помилилася! — прошептала. Насилу старалася назад зачинити двері.

— Лесю, Лесю! — почула голос із хати.

— Йду, йду, ненечко! Тільки цей вихор... О, вже зачинила я двері!

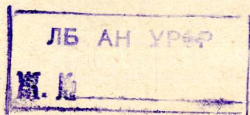
Коли увійшла в хату, побачила, що ненька вляпила зір у годинник.

— Лесю, за 15 хвилин прийде поїзд, а батечка нема! — говорила недужа з горячковою трівогою.

— Певно батечко обходять залізничний шлях! — заспокоювала Леся хору матір.

— А ліхтарня? Таж вона в хаті!

Так, це правда! Ах, чогож батечко пішли саме сьогодні, коли заносилося на бурю?! Та що було йому робити, коли начальник приказав явитися негайно?!

— Лесю, що буде, коли батечко не верне?
— Ах, заспокойтеся, ненечко — батечко ось-ось і надійде!

— А як не надійде?

— О, й тоді не буде нічо страшного. Візьму ліхтарню й піду! — спокійно відповіла Леся, вдягаючи сердачок на себе й завиваючи голову довгим шаликом.

Узяла засвічену ліхтарню.

— Іду, ненечко! Будьте спокійні, знаю що треба робити. Яж нераз стояла вже за батечка!

— Та не в таку заверюху!

— Ах, що там заверюха! Таж це не довго! — говорила дальше спокійно. — Оставляйте здорові, ненечко! Зараз вернуся. А може й батечка зустріну. — Сказала це й скоренько вийшла.

Ледво вийша за поріг, вихор із такою силою вдарив на неї, що з трудом могла вдержатися на ногах. Оповила її глуха темрява. Не бачила нічогісько.

Що діяти? Вертати в хату? Та що тоді? Батечко втраять місце й вони лишаться тут у чужій країні, між цими непривітними рсмунами, без засобів до життя, з недужою ненечкою. Кріпше стиснула ліхтарню й пішла вперед.

Чого тут не поробила буря за цих кілька хвилин! Стежечку, що вела до залізничного шляху, сніг засипав зі всім. Подекуди поробилися гори, що їх Леся ледви могла перебрести. Нераз застрягала в кучугурі снігу по пояс, або падала в рови, з яких видіставалася з трудом.

Невеличка віддаль, що ділила їх хатинку від залізничного шляху, здавалася їй тепер величезним простором.

Нараз промайнула в неї думка:

— А коли й на шляху поробились тепер такі кучугури снігу?.. Звичайно батечко обходили всю лінію — а коли...

Страшний гук пронісся в повітрі. Леся спинилася й ціла здеревіла з жаху.

Знала вона добре, відки цей гук. Тож тутечки в верховині, в будці при шляху з Брашова до Плюєшті, жила вже три роки. З тяжкою бідою дістав батько місце наглядача шляху. На Буковині не хотіли дати, бо батько українець,

то казали, що він там небезпечний і дали батечка аж у Трансильванські Альпи.

Вона добре знала, що з таким гуком відривалася скеля й скочувалася в долину.

Колиб такий відлім скелі завалив залізничий шлях! Боже, що тоді?!

Леся пустилася йти швидше, майже бігла. Пригадала собі скелю, що звисала над самим залізничним шляхом...

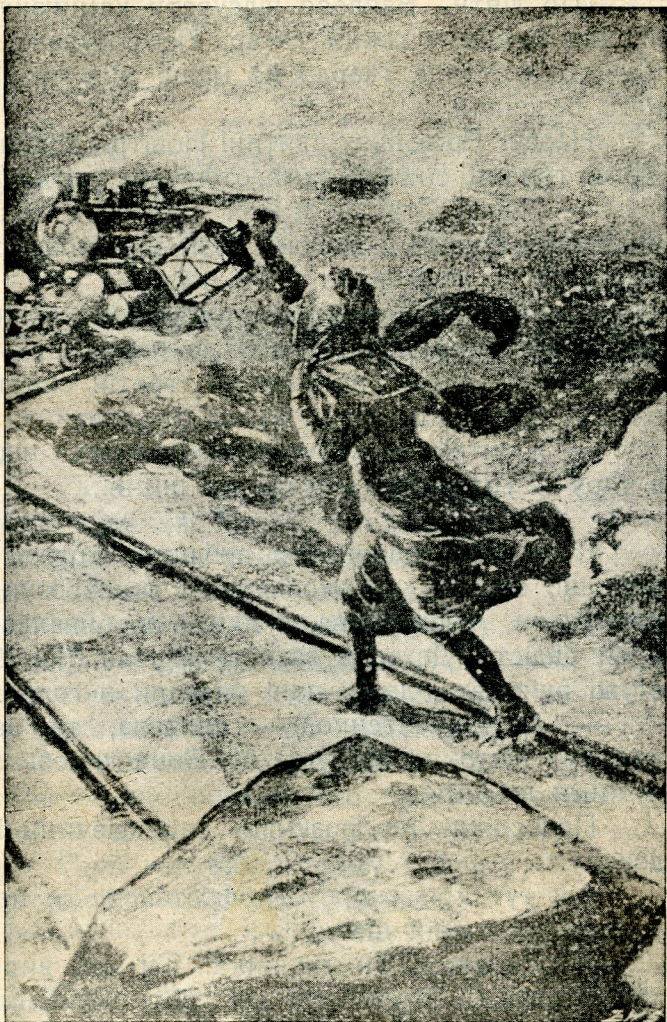
Ось і залізничий шлях!

Посвічувала собі ліхтарнею і йшла вперед та пильно оглядала шини. Подекуди присипав їх сніг, великих кучугур не було.

Нараз скрикнула! Здогад, що проймав її страшним жахом, справдився. Поперек шин лежав великий камінець, що відірвався від протилежної скелі.

Леся заломила руки з одчаю:

— Батечку, батечку! — кричала та голос її пропадав у грімких відгуках буревію.

Поїзд міг надійти ось-ось...

Леся знала, що тоді станеться. Море полум'я й крові, зойки й крики відчаю, страшна картина знищення й горя зарисувалася ярко перед її очима.

Що діяти. Взялася відсувати камінюку з шин, та не її сила зрушити такий тягар. Попробувала вдруге, втретє! Камінюка стояла твердо на місці, мов насміхалася з Лесиного безсилля.

Нараз! Боженьку святий! Повітря пробив довгий свист. Крізь тумани сніговії замиготіли два світелця льокомотиви.

— Поїзд! Стійте, стійте! Здержіть машину! — кричала нелюдським голосом Леся й підняла в гору червону ліхтарню та побігла напроти поїзду.

Кричала й вимахувала ліхтарнею з божевільним жахом в очах та бігла простісінько на паровіз...

Свист другий, протяжний, третій свист... Лесі здається, що чує працю коліс нагло спинюваних, машина сопе...

— Стійте! — скрикнула ще раз, підняла ліхтарню в гору й упала без пам'яті на шини...

*

Коли розплющила очі, побачила кругом себе юрбу людей, що стояли на вколішках і в незрозумілих мовах викрикували якісь слова, з яких пробивалася велика, безкрая радість. Дехто в захваті цілував її дрібні, холодні від стужі рученята, деякі пані плакали в голос.

— Де мій батечко? — спитала, та зараз подумала: таж тут ніхто не зрозуміє її! Вона-ж собі на чужині, між чужими людьми.

Подорожні не розуміли слів дівчини і гляділи німо довкруги.

Аж тут крізь юрбу предістався до неї якийсь пан у сивій смушевій шапці...

— Дитинко! Ти українка! Ти, що виратувала від загибелі стільки людей, ти, що твою сміливість й відвагу подивляють усі, ти моя землячка!..

На голос рідної мови Леся зірвалася й кинулася незнайомому на шию.

Та за сильні були зворушення пережитих хвиль. На руках незнайомого Леся зімліла вдруге...

Перепону усунули й поїзд пішов даліше забираючи подорожних, що благословили малу спасительку й на борзі зложили для неї чималу суму грошей...

Раділа Леся:

— Буде на лікування ненечки!

Та більше ще, як це, що буде за що привернути ненечці здоров'я, тишило Лесю пересвідчення, що своєю відвагою спасла життя кількадесяти людей.

За чужим мотивом переповів: *А. Лотоцький.*

Сирітка.

Я бідна сирітка, кругом я сама:

Ні тата, ні мами у мене нема.

І тато і мама в могилі вже сплять,

Лишивши маленьких самих сиротят.

Самі сиротята, самі остались;

Мов степом овечки вони розійшлись.

Брат дуже далеко — не знає, не чує,

Як тужить сестричка за ним і сумує.

Сестра де, що робить, хто братови скаже?

Ніхто! О, нащо ж, нащо ж Ти Боже,

Нащо Ти в нас тата і маму забрав?

Нащо нас по світі усім розігнав?

Hafford, Sask — Canada.

І. Д. Коцюба.

„ПО РІДНОМУ КРАЮ“

так називається книжечка, яку повинен купити й прочитати кождий, хто бажає пізнати наше славне минуле.

Ціна книжечки 2.50 зл. з пересилкою: 2.80 зл.

За волю України.

(Оповідь Олеся Селезня).

УЛА глуха ніч. За вікном на дворі шаліла снігова хуртовина. Лютий вітер висмикував зі стріхи соломую і кружляв з нею десь понад хатою; в димарі він скавулів та вив, наче голодний вовк.

У хаті було тепло й затишно. Тато лагодив хомутці, матуся працювала за прялицею, а я кінчав шкільні задачі. Нас вчили по московськи, і я ніяк не міг зрозуміти вірша, який треба було виголосити з пам'яті:

„Буря мглою небо кроет,
Вихрі снежние крутя...“

читаю оце, читаю, заплющу очі і, горе мені, нічого не памятаю. Нарешті тато сказав:

— На сьогодні буде з тебе, Лесю! Час тобі вже спати!

Я помолився перед образами, роздягнувся і ляг спати. Однак заснути не міг: дуже мені було боляче, що не зрозумів вірша. Коли це чую, на дворі пронизливо загавкали собаки — одна, друга, третя... А наш Сірко, як несамовитий, виє, плига, навіть у хаті чути, як брязкотять на ньому ланцюхи. Раптом хтось забубонів у двері. Тато зірвався з місця й побіг відчиняти. Матуся теж покинула прялицю, схопила каганець і собі пішла за татом. Нагло увійшло до хати семеро військових людей. По їх розмові й одягу я зрозумів, що це були червоні москалі. Один, певно старший над ними, з рудою бородою і чорними цятками на лиці від віспи, гримнув до матері:

— Смаж качку! За пів години щоби вона була на столі! — а повернувшись до тата, додав: — Дай нашим коням вівса!

Тато і матуся заметушилися по сусідах, щоб роздобути качку та овес, бо ми не мали їх. Москалі присіли на ослоні, закурили цигарки і почали півголосом гуторити між собою. Я трохи тямив по московськи й зрозумів їх,

що вранці вони мали з численною кіннотою і гарматами оточити хутір „Дубовий“ і винищити українську сотню Наливайківського полку. Від нашого села до хутора тато числив три кілометри. Наливайківці майже щодня приїздили до нашого села за поживою. Вони мило співали українських пісень, гарно танцювали, а де-хто з них грав на бандурі. Дуже мені подобався четовий Петро Ящур. Коли було загляне до нас, то завжди оповість мені якусь цікаву казочку.

Отож не сплю я: слухаю розмови москалів. Старший, що з рижого бородою, каже до прочих.

— У полон Наливайківців не будемо забирати; поріжемо їх на шмаття!

І повстав у мене в серці жаль за козаками. Лежу тай думаю: ранком вигляне зза хмари сонечко, а вони на хуторі на віки спочинуть, порізані, як кури.

Я й сам не знаю, як воно скоїлося, тільки весь я запалав незломною рішучістю попередити Наливайківців про небезпеку, яка їм грозить. Нічого нікому не кажучи, схопився я з ліжка, вдягнув чоботи, кожуха та шапку і до дверей. Тільки москаль, цей з рижого бородою, спинив мене й питає:

— Ти куда, хлопче?

Я відповів:

— До сусідів... пошукаю для вас яєць на снідання!

Він радісно усміхнувся.

— Гарна ти дитина! — каже він мені. — Коли надигаєш де самогон, принеси — ми за нього гроший тобі дамо!

А я мерщій за двері та крадькома через улицю в поле — навпростець до хутора. Біжу і ніг під собою не чую. А у полі лютує хуртовина, що світа Божого не видно. Сліпить снігом очі, рве на мені кожуха і виє, наче голодний пес. Біг я певно з годину, дві... а хутора немає, наче під землю провалився. Вже й ноги в мене зомліли, і кожух на мені парує, і чуб мокрий, а хутора не видно. Присів я на горбочку відпочити. І чую:

— Ау-оа-у-у-у!..

Таке в мене вражіння, що десь недалеко голодні вовки виють. Заплакав я тай думаю:

— І козаків не визволив і себе погубив. Коли вовки не з'їдять, то снігом мене замете...

Тільки я це подумав, коли чую, що в десять кроків хтось тупотить на кони. Я давай гукати. Гукаю й плачу. Хтось голосно зупинив коня, прислухався — і до мене. Запитує по нашому:

— Чи ти мара, чи хрещена душа?

Олесь Селезень з четовим Ящуrom на відпочинку
підчас військового походу.

Впізнав я голос четового, Петра Ящура. І так у мене на душі сталося легенько та весело. І плачу я й сміюся, тай голосно відповідаю йому:

— Це я, дядю, — Олесь Селезень!

— Чи ти з глузду зійшов, Лесю! — здивувався він:
— Як ти опинився тут та ще в таку страшну ніч?

— Візьміть мене на коня, — просився я, — бо замерзаю. На хуторі вже оповім, чого я тут опинився!

Посадив мене перед себе на коня і ми поїхали. По дорозі питаю Ящура:

— А відкіля вас наднесло в таку лиху годину?

— Вовки кобилу з повітки винесли — відповідає, — то оце я виїздив на розшуки. Твоє щастя, Олесю, що вовки з кобилою пожартували: без них врізав би ти на горбочку дубка!

Приїхали ми на хутір. Я оповів козакам про наміри червоних москалів. Не знають вони на radoщах, де мене посадовити і як частувати.

Посіддали вони коний, попрощалися з господарями... Тільки я зупиняю їх і кажу:

— Коли дізнаються червоні про мене, то життя мене позбавлять. Візьміть і мене з собою!

Козаки на це радо погодилися.

Було мені тоді десять років.

Не дивуйтеся, дітки, що на війну я вийшов малим хлопчиною. Незабаром вам оповім, як я боровся за волю України.

Михайло Середа.

Рід миші.

На годині граматики

Учитель питає:

— Миш якого роду буде?

Хто з вас, діти, знає?

В задній лавці Грицько Шпичка

Руку підймає...

— Тихо, діти! Кажи, Грицю!

Бачите — Гриць знає!

— Мужеського, пане вчитель! —

Гриць відповідає...

— Що ти плетеш? — А то чому?

— Бо миш — вуса має!

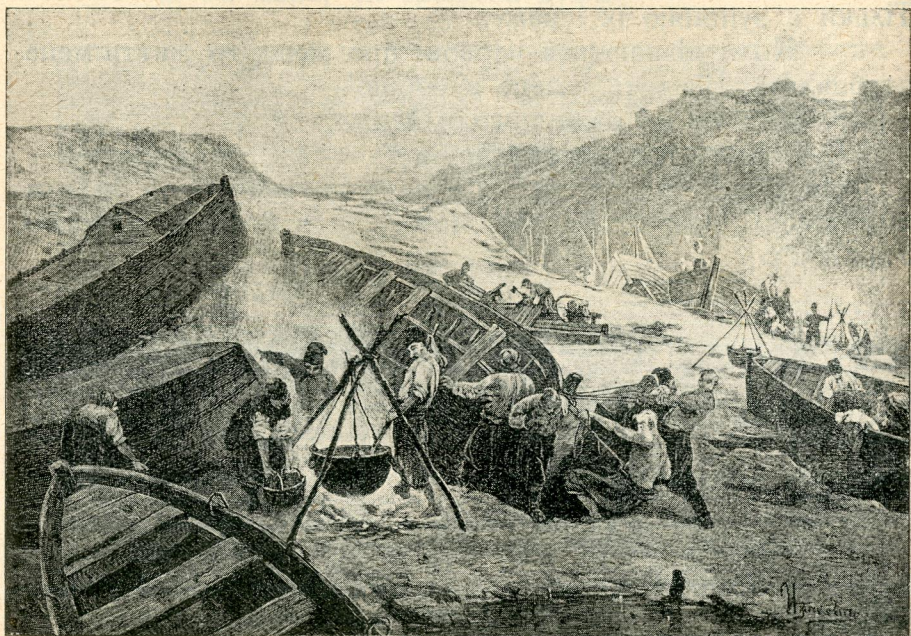
Михайло Кумка.

ХТО ще досі не заперенумерував собі „ПОПУЛЯРНОЇ БІБЛІОТЕКИ“ нехай це зробить як найскорше, бо в окремій продажі ці книжки в двоє дорожчі!

Квартальна передплата (на 3 книжки): 4 зол.

Про козацького отамана Івана Підкову.

По смерті Байди-Вишневецького козаки-запорожці не переставали даліше воювати з турками, з татарами і з другими ворогами українського народу. Козаків збиралося на Січи щораз більше і вони організувалися під

Козаки „дніпрові“ лагодяться у похід на Чорне море.

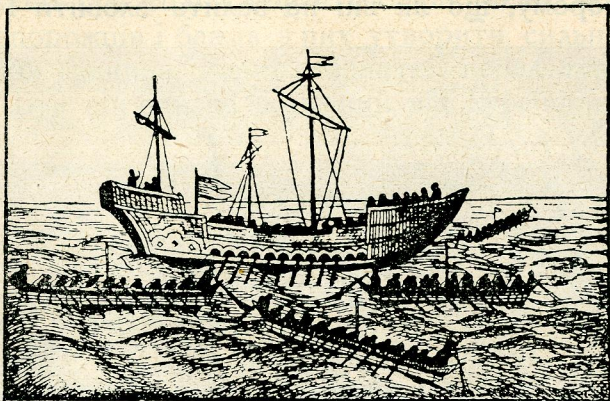
проводом отаманів і кошових. Вони поділилися на „річних“ і „дніпрових“. „Річні“ козаки проживали над ріками в своїх хатках; полювали там на звіря, ловили рибу і продавали це купцям, а частину прибутків відсилали на Січ, щоби козаки на Січи (дніпрові) мали з чого жити підчас відпочинку. Колиж зачиналася яка війна, прим. з турками, то і річні і дніпрові збиралися разом і рушали в похід.

В тім часі козацьке військо ділилося на полки, полки

на сотні, а сотні на десятки. Полк мав 600, сотня 100, а десятка десять козаків. Полком проводив полковник, сотнями сотники, а десятками десятники.

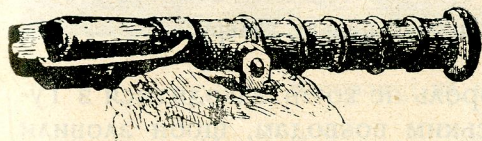
Як відомо вам уже з попередних історичних уступів, ціла Україна належала в цих часах до польської держави, отже й ко-

заків уважали тодішні польські королі за своїх підданих. Та запорожці почували себе безпечними на степах і на Запоріжжю тай не хотіли слухати короля, ані польських урядників, старостів і воеводів, що були скрізь по містах на Україні. Король і вое-

Козацькі чайки нападають на турецьку галеру.
(Зі старинної гравюри).

води хотіли, щоби українські козаки слухали їх і щоби підчинялися під команду городових старшин (каштелянів і старостів). Але козаки ридилися самі, бо свобода була їм миліша над усе. Польські королі обіщували козакам добру

Козацька гармата.

платню, щоби вони тільки записувалися до реєстру на державну службу і воювали лише там, де їм воевода чи староста накаже. Але до того спису (реєстру) вписалося тільки невелике

число козаків; вони стояли по містах і слухали приказів воевод і старостів. А що були записані в реєстрі, то називалися ті козаки — „реєстрові“ (по нашому: записані). Всі прочі козаки жили на Січі свободно і воювали, з ким хотіли.

От, в році 1575 (в десять літ по смерті кошового Байди) повів запорожців новий кошовий, Богдан Ружин-

ський, на татар. Вони тоді сильно побили татар, але в битві згинув отаман Ружинський*).

Третім славним козацьким кошовим був Іван Підкова. Він відібрав від Туреччини край Молдавію (там, де нині Румунія і Буковина) і став володарем Молдавії. Турецький султан поскаржився польському королеви Стефанови Баторому, що як він не велить зловити Підкови, то турки

Нічна засідка козаків на турецьку галеру.

підуть воювати Польщу. Король не хотів заходитися з Туреччиною і приказав українським воєводам, щоби зловили отамана Підкову. Воєводи не хотіли наступати на козаків, тому узялися на хитрощі. Коли Підкова вертався з великою добичею на Україну, прибув до нього воєвода з Брацлава і став його вмовляти:

*) Про цего Богдана Ружинського — написав співробітник „Світика“ п. Антін Лотоцький прегарну історичну повість п. з. „Лидар в чорнім оксаміті“. Хто бажає цю повість прочитати нехай собі її замовить в нашій адміністрації.

Ціна книжки 4 зл., а поручена посилка 1 зол.

— Їдь до короля і перепроси його за те все, а певно він простить тобі це, що ти зчепив турків без його відома. Ти лицар, а король любить лицарів.

Іван Підкова послухав і поїхав у Варшаву до короля. А королем польським був тоді Стефан Батори, який любив лицарських запорожців і бажав з них утворити сильну сторожу для східних границь Річи-Росполитої перед турками й татарами. Був він одначе залежний від Туреччини

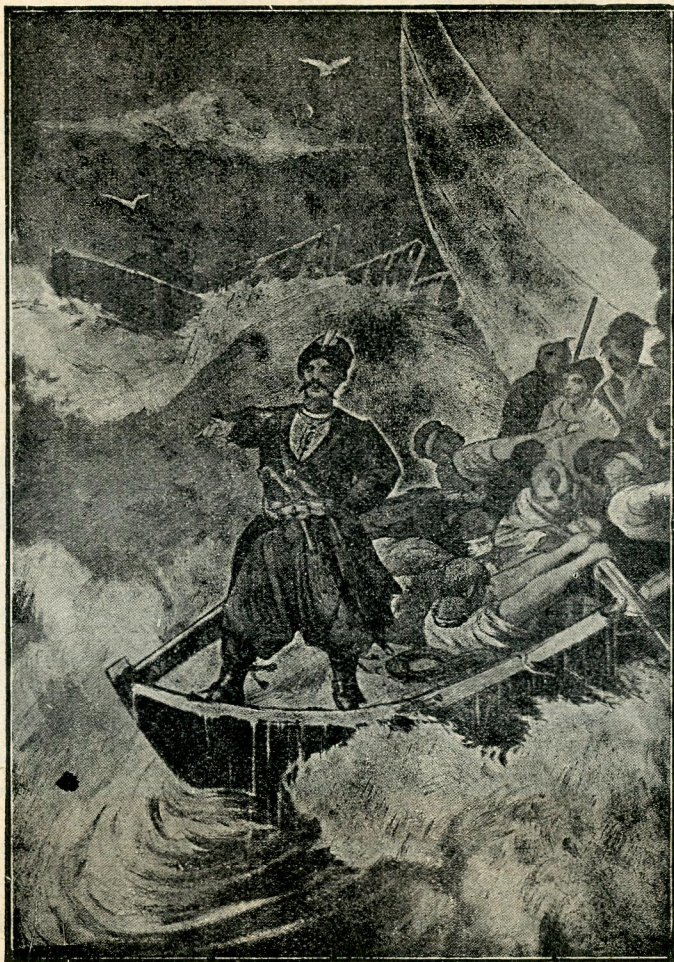

Запорожці на чатах у степі.

і не хотів з нею задиратися. Тому посилав універсали до козаків, щоби не воювали з турками. Коли одначе Підкова не послухав цього приказу і заняв Молдавію — турецький султан Амурат III. зажадав, щоби Батори покарав Підкову.

Король, не бажаючи увійти в війну з могутньою тоді Туреччиною, велів покарати лицарського Підкову — що сам їхав у добрій вірі до Варшави — смертю. Тому, коли Іван Підкова прибув до Львова — весною 1578 року — тут його увязнено і на основі королівського

приказу, зрубав кат голову смілому отаманови на львівським ринку, в прияві турецького посла Ахмета.

Іван Підкова з козаками на Чорному морі.

Це сталося тому 352 роки. Дуже багато польських визначних людей того часу, взяли за зле королеви, що так строго сбийшовся з популярним козацьким отаманом, який був грізним пострахом для турків і татар.

Ще по нинішний день згадує український нарід про

Івана Підкову і в піснях співає про його страшну смерть,
а Тарас Шевченко звеличав славні подвиги цього героя в пре-
гарній поемі п. з. „Іван Підкова“.

Ромцьо-лицар.

Гляньте, що це тут за лицар
На коні герцює?
Має панцир, щит і спису.
Він страху не чує!

Ще й на голові шоломик,
Мов яке відерце;
Як погляне бистрим оком,
То аж вяне серце.

То є Ромко наш маленький,
Він не зна, що псота!
Він учора прочитав вам
Книжку — »Дон Кіхота«.

А той лицар так вдягався
І сідав на шкапу
І брав спис тай остру шаблю
У лицарську лапу.

Тай рушав у бій завзятий
З злими ворогами,

Хоч часом не придивився
Й бився з — вітраками!

Так ото і смілий Ромцьо
В бої вирушає,
Завжди правди боронити.
Свято присягає.

Помагайбіг тобі, Ромцю,
В бою побідити
І побідою своєю
Всіх нас звеселити!

Ю. І.

Кобзар.

Обсіли внуки дідуся і давай розпитувати його про всяку всячину.

— А тепер, діду, розкажіть нам про Шевченка! — відізвався найстарший з них, Микола. — Ви знаєте про нього багато, ви були на його могилі!

— Ну, щож вам розказати? Ви й так знаєте, що Шевченко був великий чоловік!

— Знаємо! Але-ж чимало в нас було і є великих людей. Чому їх всіх не так шанують і не так почитають, як Шевченка?

— Бо Шевченко був поет, хіба цього не знаєш?

— Ну й що-ж, що поет? Ви казали, що наш дядько також є поетом, а він прецінь є звичайний собі чоловік. Йому пам'ятників не ставляють!

— Ех, з вами не можна домовитися! Ось послушайте, я вам щось прочитаю!

— Про Шевченка може?

— Так, про Шевченка!

Діти попідсувались bliще до діда і нетерпляче стали очікувати, а дідусь розложив книжку з казками Андерзена і став читати:

— На широких морі була скеля велика, а на ній викована була могила, де лежав похований князь-герой. О півночі будився князь, сідав на могилі і важко зітхав. Дорогоцінні камені прикрашували його чоло, а вітер розвівав його буйне волосся. Голова князя-героя від тяжких дум схилялася на груди, закуту в сталевий панцир, а з грудий виходило глухе зітхання, зітхання болю.

— Не вже-ж забули про мене? Ні одна пісня не прогомоніла по світі про мої діла?

— Ні одна пісня не розбудила жалю в серцях людських. Ні один спомин не остався в пам'яті моїх внуків. Згинув без сліду і я і життя моє! Дух героя повинен світити вічно, а мій — вкритий серпанком забуття. Сумно мені! Немаю спокою в тій могилі.

І плив по тім морі корабель з білими вітрилами. При

гробовій скелі закинув якор*) і моряки вийшли на сускелю. А був між ними кобзар. Зближився він сміло до князя-героя і промовив:

— Чого сумуєш? Який біль давить тебе?

— Сумно мені — відповів дух, — бо діла мої за-мерли враз зі мною! Забули про них усі, забули і про гріб мій, що стоїть ось тут на тій пустелі.

І говорив довго про свої великі діла, про героїчні змагання.

Тоді положив кобзар на струни своєї кобзи руку і понеслася пісня могутня й сильна. Заспівав кобзар про молодечу відвагу князя-героя, про його сміливі подвиги, про його горяче серце і духа чистого. Та пісня була го-лосна і гарна, як Господа слово.

Заясніло лице забутого князя-героя, як хмаринка сріблиста в блеску місяця і ціла стать князівська роз-плилася разом з піснею в просторах. А на самотній скелі остався тільки зелений курган і слід де був похоронений князь-герой.

Але з останнім звуком віщої кобзи зі струн її зірва-лася мала пташина, що має чудовий голос. В тім голосі дрожать на переміні всі звуки серця людського: то радість, то біль, то туга, то знов щастя. Тая пташка злетіла ви-соко і понеслася понад лугами і полями нашої країни, де радісно й щиро витали її всі. І сьогодні чуємо її. Співає нам пісні про минуле, пісні веселі й сумні; має слова і звуки, має сльози й усміх, а в серцях людських будить весну гошу, або окутує її осінними мраками.

— А як співає, то буря надходить, бють громи, леди тріскають з лоскотом, світ палає і земля дріжить в осно-вах своїх, — бо він має потугу і владу велику; він є ко-ролем і творцем — хоч не богом!..

Замовк дідусь, зложивши книжку, а діти мовчки вдив-лялися в нього і ніби ловили останні слова казки.

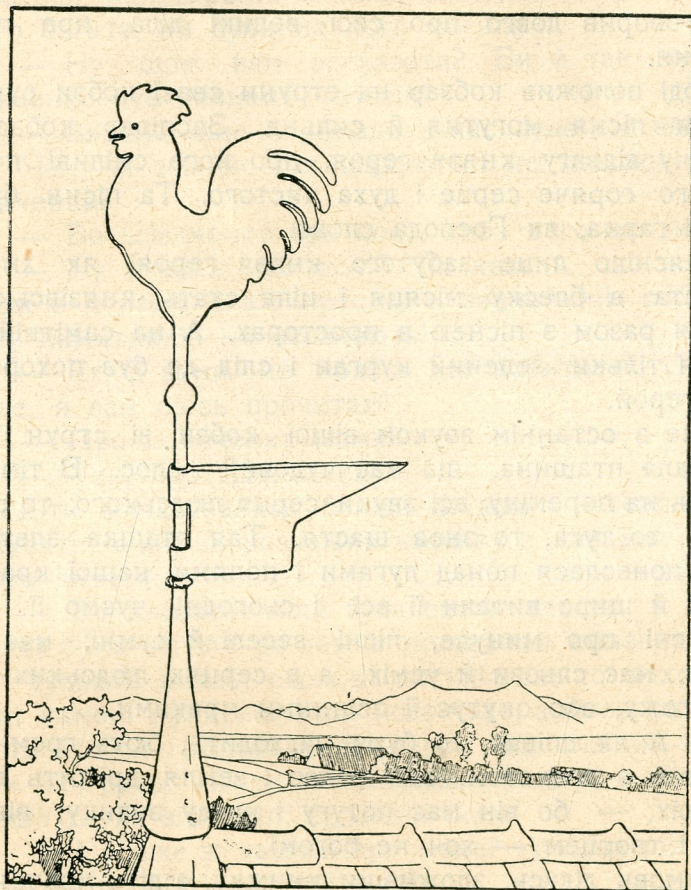
Подав: *Гр. Кадлубицький.*

*) Якор — це тяжкий залізний стовп з 2 раменами, гаківато закривленими, який спускають на сильних ланцюгах у море, щоби задержати корабель у даному місці.

Хр. Г. Андерсен.

Про двох когутів: звичайного і верем'яного.

Були собі два когута — один ходив по сміттю, другий стояв на даху*). Оба були бундючні на свою вроду, але хто з них накоїв більше біди? Скажи про це свою

думку — та ми, без огляду на це, матимемо про цю справу свій власний погляд.

Подвір'я було переділене парканцем, за котрим лежала

*) На даху бляшаний когут, що обертається за вітром. Зовуть його: верем'яний, бо вказує напрям вітру.

купа сміття, а на сміттю виріс і лежав там величезний огірок, який уявляв собі, що він є рослиною з оранжерії.

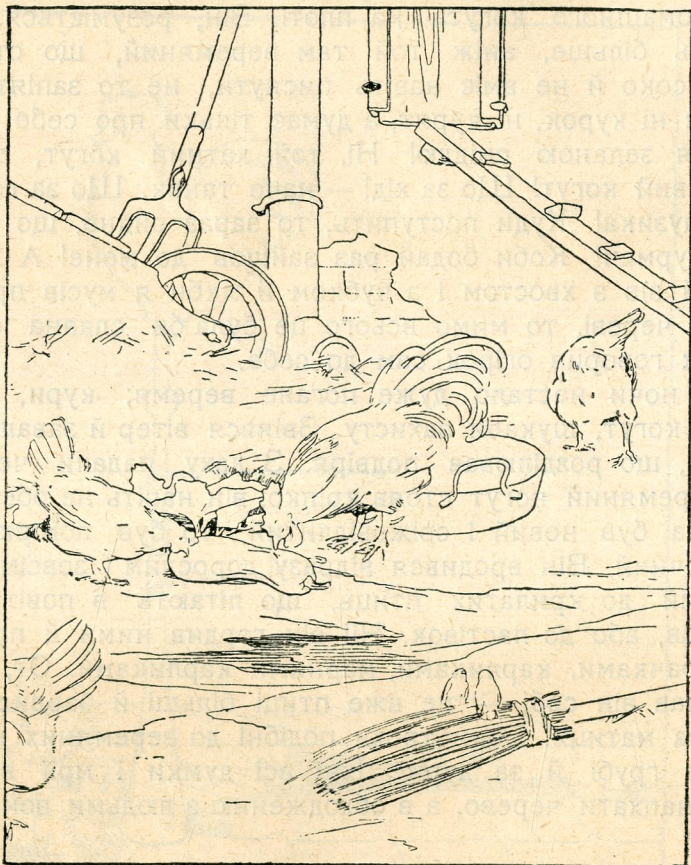
— То вже таким треба вродитися, — говорило щось в нутрі огірка. — Не всі родяться огірками, мусять бути на світі й інші породи! Кури, качки й уся худобина там, за парканом, це також сотворіння. Я дивлюся тільки на того домашнього когута на плоті. Він, розуміється, щось значить більше, аніж той там веремяний, що сторчить так високо й не вміє навіть писнути, не то запіяти. Він не має ні курок, ні курят, а думає тільки про себе і вкривається зеленою сніддю! Ні, той хатний когут, то мені правдивий когут! Що за хід! — наче танок. Що за голос — наче музика! Куди поступить, то зараз видно, що то значить сурмач! Коби бодай раз зайшов до мене! А хоча би мене й зів з хвостом і з чубком й якби я мусів пропасти в його череві, то мимо всього це була би славна смерть! — Так говорив огірок сам до себе.

В ночі настало дуже погане веремя; кури, курята, навіть когут, шукали захисту. Звіявся вітер й завалив парканець, що розділював подвір'я. З даху падали черепиці, але веремяний когут стояв кріпко; він навіть не обертався, бо хоча був новий і свіжовідлтий, то був поміркований і статочний. Він вродився відразу дорослим і зовсім не був подібний до крилатих птиць, що літають в повітря, до воробців, або до ластівок. Ні! він гордив ними й прозивав їх дзюбачками, карликами, марними карликами. От, голуби — думав він собі — це вже птиці більші й барвисті, мов перлова матиця. Вони трохи подібні до веремяних когутів, але за грубі й за дурні. Їхні всі думки і мрії в тому, щоби напхати черево, а в обходженню з людьми вони дуже нудні.

Також перелетні птиці відвідували веремяного когута. Розказували йому про далекі країни, воздушні подорожі й страхітливі пригоди та битви з хижими птахами. Це було нове й цікаве, значить перший раз. Але потім, це знав веремяний когут, вони повторювали те саме, описували заєдно ті самі пригоди, а цеж нудне; з ніким не можливо заприятитися, всі такі прості й ограничені.

— Світ нічого не варта! — вирішив бляшаний когут.
— Це все дурниця!

Він надувся, і ця прикмета була би певно здобула йому і в огірка прихильність, якщо огірок запримітив би це. Але огірок дивився тільки на живого когута, і цей когут був тепер при ньому на сміттю.

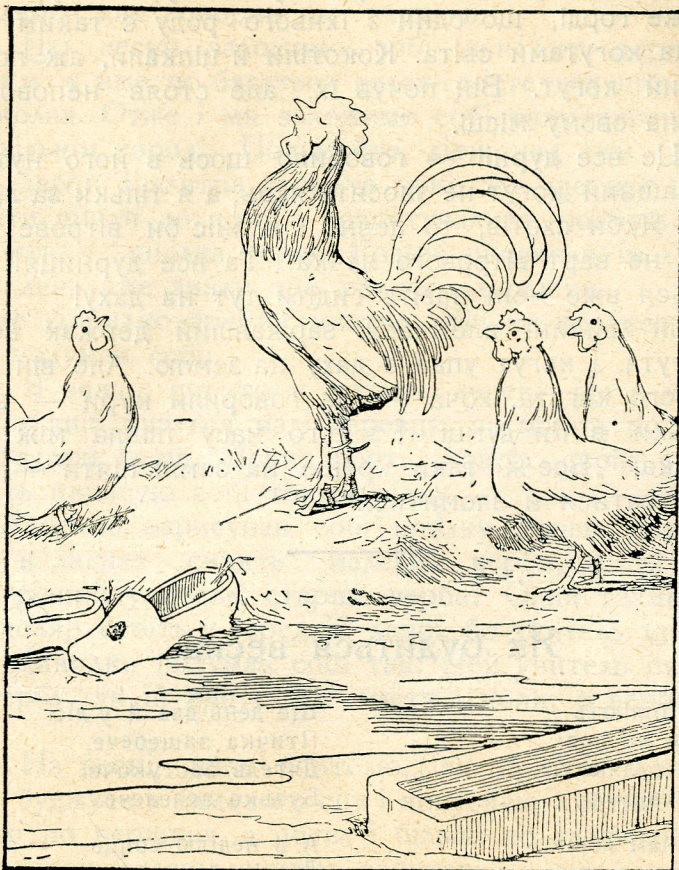
Парканець перевернувся від вітру, але буря пройшла. Когут перейшов з курками й курятами на сміття й настолочив навіть огірок своїми ногами з острогами.

— Городовина! — сказав він до огірка і в тім слові пізнав огірок все образання когута й забув, що когут толочить його, ранить і починає дзьобати.

— Блаженна смерть! — зітхнув огірок.

Позбігалися курки й курята й стали товпитися до-вкруги огірка. Кокотіли, ціпкали й подивляли когута й були горді на те, що він їхній опікун і голова.

— Кукуріку! — запіяв когут. — Курята зараз виро-

стуть на великі кури, коли я проголошу це по курячій дворі цілого світа!

І знову завокали кури, заціпкали курята, а когут проголосив велику новину:

— Курка вміє знести яйце! А знаєте, що є в яєчку? В яєчку сидить василишок*). Його зору не може видержати

*) Василишок — це рід ящірки з поганим, пронизливим зором.

ніхто. Про це знають люди, а тепер знаєте й ви, знаєте, що в мені сидить! Знаєте, що я за зух між усіма когутами!

Потім вдарив когут крилами, підніс гребінь і знову запіяв, що аж затремтіли з переляку всі кури й курята. Але були дуже горді, що один з їхнього роду є таким зухом між усіма когутами світа. Кокотіли й ціпали, аж почув їх верем'яний когут. Він почув їх, але стояв неповоротно даліше на своєму місці.

— Це все дурні! — говорило щось в його нутрі. — Той домашній когут не зносить яєць, а я тільки за лінивий до того. Якби схотів, то певно і я зніс би вітрове яєчко, але світ не варт вітрового яєчка. Та все дурниця! Тепер нехочеться вже мені навіть сидіти тут на даху!

В тій хвилині вломився заржавілий держак верем'яного когута, і когут упав з даху на землю. Але він не забив живого когута, хоча — як говорили кури — він падав тільки в тій думці. І з того часу пішла між курми приповідка: „Все-ж таки краще на землі піяти — як на даху надуватися й зломитися“!

Як будиться весна...

Ще сніги біліють
Тут і там на полі,
Ще вітри гуляють,
Віють зі сваволі.

Але вже нам сонце
Щораз краще гріє,
Щораз менша нічка,
Щораз ранше дніє.

Ще день-два й у лісі
Птичка защебече,
Дятель застукоче,
Бузько залелече.

А в неділю сонце
До дітей всміхнеться,
Жайворонок в полі
Дзвінко відізветься.

Збудиться в ставочку
Жабонька-квакушка,
А під лісом зійде
Перший цвіт — бриндушка*).

Ю. Ш.

*) Бриндушка — це синя цвітка, що цвіте разом з рясом, або й ранше від нього.

Як малий Данилко представляв собі шкілку дерев.

Данилко був цікавий малий хлопець, мав 8 літ і ходив до другої класи народної школи.

Одного дня говорив пан учитель:

— Цей весни заложимо собі шкілку дерев. Такі шкілки є вже по багатьох селах і містечках при тамошніх школах. Отже і ми заложимо собі таку шкілку на нашій школі. Подумайте, діти, над тим, що то є шкілка дерев, і завтра скажете мені, хто що про це знає!

Діти пішли до дому і розпитувалися родичів, що то може бути — шкілка дерев. Родичі поясняли їм і діти на другий день вже знали, що мають відповісти.

Але Данилко зробив інакше. Він не питався нікого, тільки подумав собі:

— Я знаю, що то є шкілка дерев! Це є маленька школа, в якій учаться малі деревця, як мають рости, цвісти і родити овочі. Вони мають навіть своїх учителів. Я навіть нарисую собі таку шкілку.

І Данилко нарисовував собі шкілку дерев. Нарисовував лавки, в лавках „сидять“ маленькі верби, а за столом стояв грізний учитель, старша верба. Один такий верб'яний школяр стоїть у середній лавці, бо учитель щось його питає. Данилко подумав собі так: Цей учитель питає молоду вербу, як їй випускати листя і коли, а верба відповідає:

— На весні, пане вчителю, як пригріє сонечко, я встаю, буджуся з зимового сну і випускаю листки. Спершу маленькі по верхках, а потім і більші по галузю.

На другий день учитель запитав:

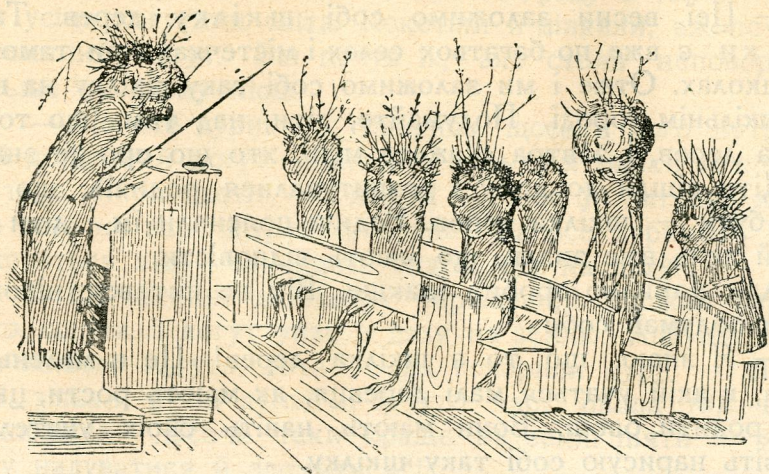
— Хто з вас, діти, розкаже, як буде виглядати наша шкілка дерев?

— Я! Я! — вихопився перший Данилко. — Я нарисовував собі шкілку дерев.

— Ану, покажи, Данилку! — сказав учитель.

Якеж було здивування учителя, коли Данилко подав свій сшиток і він побачив той рисунок. Спершу здивувався, а потім широко всміхнувся і сказав:

— Ти, Данилку, гарно рисуєш і маєш фантазію, але шкілка дерев так не виглядає. Деревця не ходять до жадної школи і ніхто не вчить їх, як мають рости і цвісти. Вони самі ростуть, коли їх доглядати. Шкілка дерев — це городець, або соняшна полянка десь серед ліса. На куснику добре перекопаної і угноєної землі садиться

зернятка різних деревець, вони там густо сходять, а потім їх пересаджується рідше і з них ростуть великі дерева. І власне в такій шкілці ви самі навчитеся, як садити деревця і як їх доглядати, щоби вирости.

Данилко спершу трохи завстидався, але по хвилі і сам почав сміятися зі свого дотепного рисунку, а з ним сміялася ціла класа.

Колись напишемо, як ті діти заклали собі шкілку дерев і як вона їм удалася.

Хто чим вродився, тим і буде!

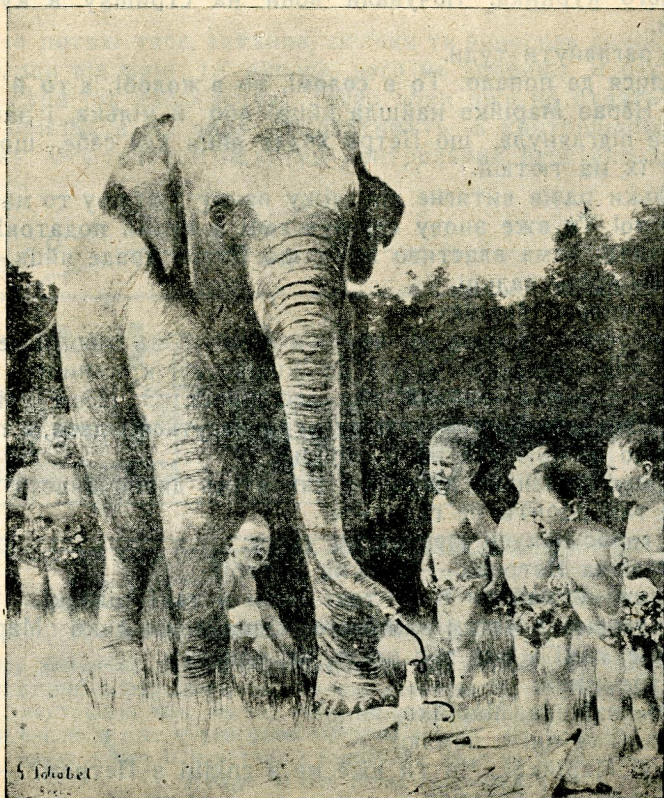
(Байка).

Було собі мале слонятко,
Маленьку мало трубку й губу,
Та вічно, вічно нарікало,
Що має шкіру сіру й грубу.

І дуже грубу і рапаву
Й таку поморщену усюди,
Йому здавалося, що з нього
Сміються всі звірі і люди.

Аж раз воно у гай забрило,
Де бавились маленькі діти,
Фляшки їх з молочком уздріло
І так почало воркотіти:

— Диви, які вони гладенькі,
Такі чистенькі і біляві, —
Я знаю вже, вони гарненькі
Завдяки тій біленькій страві!

— Піду я вмить і розжену їх
І своїм хоботом довгеньким
Всю страву ту повипиваю —
І стану білим тай гладеньким!

Як загадало, так вчинило:
Пішло, дітий всіх налякало
І з флящинок все молочко їм
Геть, аж до дна повипивало!

Та ба! Воно замість збіліти,
Ще більше виросло й счорніло,
І шкіра й трубка й паща згрубли,
Ото тобі погане діло!

Наука з того очевидна —
Скажім її ніжненьким тоном:
Хто чим вродився, тим і буде,
Хто слонь вродився, буде слонем!

Ю. Ш.

Марійчині кури.

В Марійчиної мамі около сотки курий. Але не було для них відповідного курника. Ночували вони на стришку в кучці над свинками.

Ані заглянути туди.

Неслися де попало. То в соломі, то в жолобі, а то й в Сірковій буді. Нераз Марійка найшла яйце, або й кілька, і занесла до мамі. Але підглянула, що Петро ховає яйця для себе, щоб опісля виміняти їх на тютюн.

Скільки разів витягне він свіжу пачку тютюну то мама каже: — Ого! Ти вже знову стягнув собі з курий податок!

Значить, мама властиво знає, що Петро краде яйця, але глядить не це крізь пальці.

Спокусило і Марійку.

Спробувала: найшовши яєчко в дровітні за дверми не занесла до мамі, але крадькома пішла до жидівської крамниці і виміняла на цукорки. Опісля робила так що днини. З часом увійшло це дівчинці в звичай. Вишукувала де кури несуться і двоє, а то й троє яєчок денно вимінювала на цукорки.

Спершу серденько дівчинки так якомсь дивно билось. Марійка чула, що так робити не годиться.

Але голос покуси шептав до ушка:

— Можна Петрови — можна й тобі!

А цукорки манили її — такі гарні й такі солодкі...

І серденько з часом замовкло. Одно лише лихо. Марійка ніяк не гляне мамі в очі так широко, як колись.

Спитає мама:

— Не найшла, Марійко, яєць?

А Марійка очі в землю:

— Ей, Марійко!.. Чи ти вже не в спілці з Петром? — і мама погрожує дівчинці пальцем.

А Марійка дальше своє робить. Носить яйця до жида, хрупасє цукорки. Коби бодай з української фабрики «Фортуна Нова», а то Бог зна які. Нераз і жолудок розболить від нездорової фарби, що нею несовісні фабриканти красять цукорки.

Аж нараз задумала мама зробити з курми якийсь лад.

Їздили обоє з татом аж на третє село оглядати один взірцевий курник. В недовзі пусту комору і шопу перероблено на приміщення для курий.

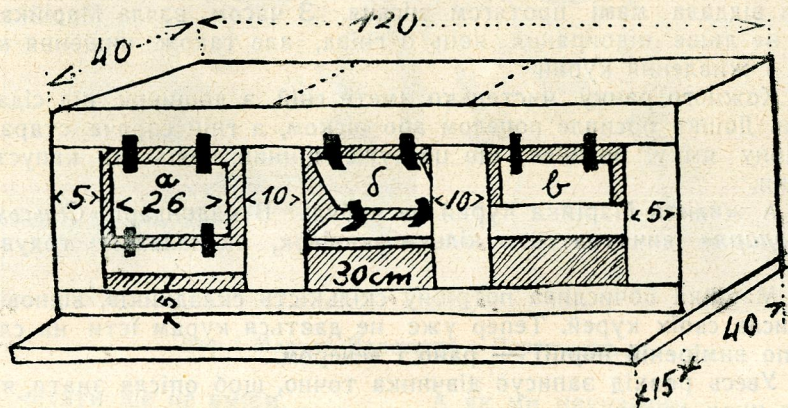
В коморі уложено ряд метрових сідалищ для курий. Під сідалищами дошка на гній. У противній стіні вікно, більше чим в хаті, а під вікном рядком кільканацять скринок на гнізда для курий.

Штучні дверцята в цих гніздах. Складаються вони з двох до-

щинок. Залізе курка туди легенько, але вийти звідтам сама ніяк не може.

З комори ведуть до шопи двері, в яких є особний отвір для курий. Під шопою насипали січки й полови, щоби кури мали в чім порпати. Як уже все було готове, кличе мама Марійку до себе:

— Не питаю тебе, дитинко, скільки ти виносила яєчок до жида, бо знаю, що від нині ти більше цього не зробиш. Я отсе віддаю тобі всі кури під твою опіку. Тепер вони вже не будуть розбігатися по обістю, а всі яйця складатимуть в контрольних гніздах в курнику. Ось тобі ще пів сотки контрольних перстенів для курий.

Контрольні гнізда для курий.

а) дверцята замкнені, б) дверцята спадаючі, в) дверцята наставлені. Завіси зробити зі старої шкіри. Дверцята з тонких дощочок. Курка, входячи до гнізда, порушить наставлені так, як під »в« дверцята, долішня їх частина опадє замикаючи гніздо, і вже курка сама відси не вилізе. Випускаючи курку оглядає число її перстеня і записує яйце на її рахунок.

(Гляди: »Госп. Кооп. Часопис« ч. 9. з 2 марта 1930).

Від завтра, як котра курка знесеться в гнізді, заложиш їй на ногу перстень з черговим числом і даш на особній табличці в курнику під цим-же числом чертку, себто запишеш на рахунок курки одно яйце. Так робитимеш що днини!

Зраділа Марійка. Вона так дотепер боялася завжди розмови з мамою. А тут несподівано ця розмова взяла такий гарний оборот. Замість виговорів і картання — мама віддала Марійці під опіку всі кури, хоч мама знає, що вона потайки забирала яйця.

Але від нині вже цього більше не буде. Марійка не надужие покладеного в ній маминого довіря. Ні одно яєчко не сміє відтепер пропасти.

Дівчинка хочє віддячитися мамі за її доброту, за вибачення проступку. А як то любо буде дивитися просто в очи, тій добрій,

коханій мамі. І Марійка з радісним серцем взялася до виконання своїх нових обов'язків.

Спершу зовсім не так то легко це пішло, як наразі здавалося. Ох! як дуже кортіло скочити з яечком по цукорки... Але це тревало лиш цю хвилюку, заки Марійка не дала чертки під числом курки, яка знесла це яечко. З тою хвилиною покуса була поборена. Яйце пішло до рахунку. Не сміє отже пропасти.

До місяця всі кури мали вже на ногах контрольні перстені, а табличка несливости точно виказувала, скільки яець котра з курок знесла.

З гордістю здавала дівчинка мамі місячний звіт.

Число знесних яець точно годилося з числом тих, що їх Марійка віддала мамі протягом місяця. З часом взяла Марійка на себе не лише підбирання яець з гнізд, але також чищення курника і живлення курий.

Кожного ранку чистенько змете гній з дощочок під сідалищами. Дощки посипле попелом або піском, а гній спряче старанно в осібну ямку, бо знає, що це дуже цінний навіз на капустяні грядки.

А живить Марійка курий не якбуди. В календарі «Сільського Господаря» вичитав тато кілька вказівок, як належить годувати курй.

Марійка обчислила потрібну кількість складників, відповідно до числа своїх курей. Тепер уже не дається курам їсти на сліпо, але по виміреній порції — рано і вечером.

Увесь розхід записує дівчинка точно, щоб опісля знати, який дохід кури дають.

По році обчислили, що, по відчисленню коштів утримання, випало на кождую курку 1 зл. чистого доходу в місяць.

Всі яйця протягом року відставляювано до кооперативи, а звіди до «Повітового Союзу Кооператив». З кінцем року П. С. К. виплатив по 40 сотиків премії від кожної копи доставлених яець.

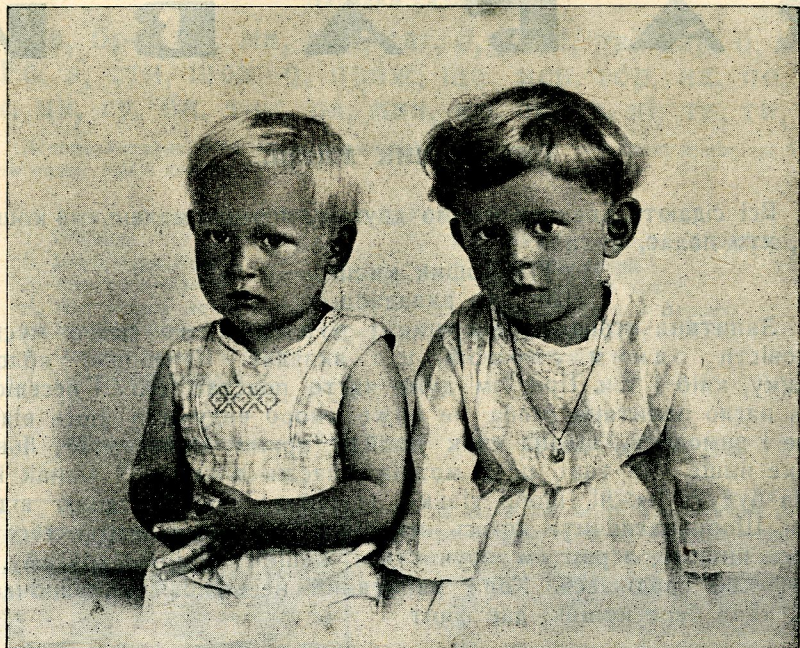
Цю премію у висоті 42 зл. за доставлені з Марійчиного курника яйця, признала мама Марійці. Покищо дівчинка ще не рішилася: чи лишити ці гроші на вкладку ощадности в місцевій кооперативі, чи обернути їх на купно расових курий.

На кінець треба додати, що Петро спершу сердився на ці «нові порядки» в курячій господарстві, але опісля завзявся, представ курити і вписався до кружка «Відродження».

Іванна Блашкевичева.

ЧИТАЧІ! Старайтеся придбати в тім місяці бодай одного **НОВОГО** передплатника для „СВІТИКА“.

Світикова гвардія.

Ігор і Маруся Волощаки з Перемишля.

Хоч читати ще не вмієм,
То всеж «Світик» нам приятель,
Як лиш він до нас наспіє,
То вже маєм справжнє свято...

З образків, що «Світик» має,
Ми вичитуєм премного —
І з числом кождіським знаєм
Щораз більше все нового.

І про зайчика, про кицю...
Про кругленьких дітий хатку,
І про всяку дивну птицю,
Про царівнину палатку...

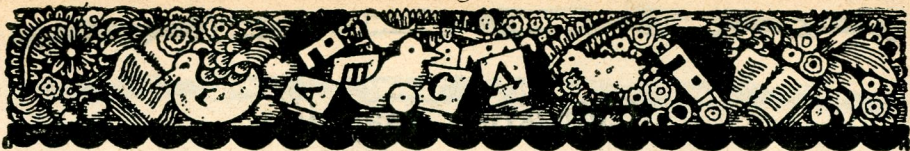
І тому нам «Світик» любий,
Хоч щойно і — о читаєм —
І тому його появу
З радістю завжди витаєм.

А як ми научимся
Прочитати все, що в йому...
От тоді то не будемо
Докучати вже нікому...

А десь в кутику засядем
І розгорнем «Світик» спішно...
І при читанні буде нам
Раз журливо, то знов смішно...

Та не вмієм ще читати —
Так малюнки оглядаєм...
Заки читать навчить мати —
Так: і, а, о, у співаєм...

А ти «Світику» прекрасний
Збирай духа скарби-квіти...
Як нам стане письмо ясним:
Щоб могли ми з них радіти.

ЗАБАВИ

Тут кошик маєш...

Всі сідають довкола й одно другому передає маленький кошик. Той, хто подає, питає:

»Тут кошик маєш, —
Що там вкладаєш?«

Запитана особа бере кошик і рівночасно скоро мусить відповісти, одним словом, що вкладає. Приміром: яблуко, книжку, хліб і т.и. При тім дуже часто повстає сміх і веселість, коли нагло запитана особа не може скоро видумати щось відповідне і вимовить, що на язык прийде, прим.: »коня, море, Львів« і таке инше. Чи такі речі можна класти в кошик? Однак і ці слова будуть важні, щоби тільки їх сейчас по запитанню відповісти. Щоби заскочити когось ненадійно, звичайно звертається до когось иншого, а раптом вручається кошик комусь другому, не тому, хто сподівався. Коли запитаний не відповість рівночасно тоді, коли бере кошик, дає фант.

Що я роблю?

Одна особа виходить з кімнати, а присутні розділюють між себе всякі ремесла і звання, на приклад: один стає столярем, другий бляхарем, шевцем, кравцем, ковалем (дівчата: кравчині, машиністки, писарки, телеграфістки) і т.д. Коли вже всі мають свої ремесла, сідають і починають рухами рук наслідувати роботу того ремесла, чи взагалі заняття: столяр пилює, коваль ніби бе молотом, кравець рухає так рукою, начебто шив, і т.д. Тоді закликають ту особу, яка вийшла. Та особа входить і стає перед кождим по черзі. »Ремісник« питає: »Що я роблю?«, а та особа має пізнати по рухах, що це за робота, і сказати, прим. »Ти шиєш чоботи«, або: »ти куєш залізо« і т.д. Коли за довго надумується, або не відгадає, дає фант і пробує відгадати другого. Колиж відгадає, тоді відгадана особа дає фант і йде за двері, а прочі змінюють свої ремесла, кличуть неприсутнього і забава йде далше.

Загадки.

Загадка складова.

Ка, бро, на, ма, вач, саг, о, ре, і, да, нар, о, ман,
у, Ре, а, сти, шок, о, пряж, ше, мен, тор, на, по, фі,
дак, ци, гу, ба, тик, ра, ман, ко, пе, да, лі, та, ти, Ю.

З порозкиданих 40 складів зложіть 13 слів, яких початкові й кінцеві букви дадуть назву однієї новини.

Значіння висказів:

1. Інакше: гіно або придане.	8. Штывна обшивка при рукавах.
2. Бічне крило дому.	9. Одяг для коний
3. Укладчик газети.	10. Муза пісень і краси.
4. Настоятель монастиря.	11. Гірський верх у Ворохті.
5. Інакше: слава.	12. Рід тканини.
6. Одурманючий напій.	13. Імя дівчини.
7. Провідник козаків.	

Шаховий бігун.

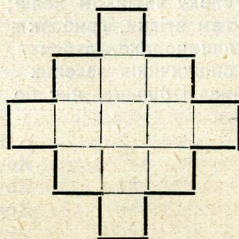
(Уложив Роман Бандурак.)

	лан		те		і		бра
лю		ї		да		ко	
	ї		лі		ся		за
мо		те		кра		по	
	мо		ну		ну		ві
те		ти		не		у	
	чен		гос		бі		та
ї		шев		лю		без	

Розпочинаючи складом **Лю** — відчитайте зв'язний заклик й імя автора.

Магічний хрест.

Цих 13 букв: **а, і, и, у, г, м, к, к, л, ш, ж, р, ч**, в поданій фігурці розташувати, щоби можна було прочитати згори до низу і зліва на право все інші слова. Для об'легчення розв'язки, подаємо, що перехрещуватися мають: прізвище укр. письменника і назва княжого города.

Утаєні імена.

В кождім реченнї віднайти імя сестрички кождого хлопчика:

1. Мирон їде в поле на кони, а його сестра веде за ним корову.
2. Петро має чорне волося, Хома русяве, а їх сестричка жовте.
3. Миколо, лягай спати, бо сестра вже спить.
4. Ромчик, як прочитав своїй малій сестрі про смерть князя Олега — лячно їй стало.
5. Денис в лісі дерево рубає, коле, сяги кладе, а сестра йому їсти несе.
6. Сестра прийшла зі школи до дому, а її брат Данилко каже; мами нема дома; возьми собі сама їсти, в шафі є хліб, в печі ринка, а в ній смажена риба.
7. Борис зі сестричкою маїли хату; він приставляв до хати драбину і маїв, а вона подавала лопухи.

(Уложив Святослав Харовюк,)

				ві	ти							
				шев	по	ся	є					
	у	прав	вта	роз	тьму	чен	ді	на	мо	лі		
ди	на	сві	лі	і	а	мо	лить	ва	роз	ни	ви	
кра	світ	не	і	неї	ко	не	ся	чі	во	до	не	
	за	ї	тить	во	лять	слід	Церк	ва	воль	на		

Зачніть складом »Церк« і слідом шахового коника прочитайте уривок вірша й ім'я автора.

Памятку по нас лишили
Хиба думи та могили,
А проте ми гідні згадки —
Розв'яжіть-же цю шарадку.

Наше перше — **зеленіє**,
В спеку затинок леліє;
Є там ягідки, грибочки,
Є ліщинонька, дубочки,
А співунчиків веселих
Справді більше, ніж по селах!

Перше з другим ставши спільно,
Тих підгонить, хто повільний,
Все хутчій і далі кваплять,
З ним не можна мліти-паплять.

Третє — йдіть шукати в поле
Поки ще стерна не коле.
Це — квітки, краса загонів,
Мають скрізь в житах червоні,
Тішать око, ваблять руку, —
Їх згадать хиба не штука.

А все разом: **не козаки,**
Хоч ховались в байраки,
Хоч в ярах ножі святили,
Хоч Уманські мури били.

Чи знаєш?

1. Як називався перший отаман запорожців?
2. Де лежить Берестечко і чим воно славне?
3. Що це була: «Малоросійська Колегія»?
4. Всі столичні міста Європи?
5. Хто винайшов машину до писання?
6. Чим твором є «Наталка Полтавка»?
7. Що це таке — літопис?
8. Імя найвизначнішого українського музиканта?

ПАМ'ЯТАЙТЕ

що „Світ Дитини“
повинен бути в кожній
українській хаті де є
діти.

ПЕРЕПИСКА

з

ЧИТАЧАМИ

ПАМ'ЯТАЙТЕ

при кожній нагоді про
збірку датків на пресо-
вий фонд „Світа Ди-
тини“.

Ромця Лебедович — Бірча: Числа 3-го з року 1928 вже зовсім нема. Воно вичерпане. Тому, як бажаєш мати комплетн й річник — попроси когось зі знайомих, хто передплатував »Світик«, а не складає річників, щоби відступив Тобі це число. Таню поздоровляє »Світик« сердешно за те, що вона його Тобі читає.

Маруся Царівна — Черляни: За побажання щиро Тобі дякую. Дуже радію, що написала до мене такого гарного листа. З передплатою не отягайся і записуй собі до свого дневничка: коли і кілька висилаєш грошей. Тоді за-всідги сама без пригадки будеш знати: коли треба відновити передплату. Нові передплатники прибувають в тім році в значнішій числі чим у попередніх роках. Пиши частіше.

Галія і Корнило Медведі — Долина: Ваші розвязки удатні, тільки старайтеся більше загадочок розвязувати, а тоді певно не оміне Вас гарна премія.

Оксанка Тисовська — Янівка: Ті два числа, які Татусько бажав купити — вже рідобув »Світик« для Тебе. Тому, як Татусько буде у Львові — нехай загляне до редакції, а одержить їх. За розвязки загадочок будуть призначані книжкові премії при кінці піврока. Старайся отже зд бути як найбільше ТОЧОК з розвязуваних загадок.

Наталка Шийко — Берестє: »Грицева Пригода« дуже смішна і дотепна. Надрукувати в газетці її годі — бо треба би нарисувати більші образки. Тому ховаємо собі на памятку до редакційного архіву, в альбом пр ць наших читачів і читачок.

Мартуся Грицаївна — Стріліська старі: Чи прочитала вже книжечку »ПО РІДНОМУ КРАЮ«? Як вона подобалась Тобі? Бракує число зістало вислане. Чи одержала його? Напиши, які книжечки маєш у своїй бібліотеці.

Даруся Бубноківна — Саскатун (Канада): Твій листик справив »Світикови« ми ту несподіванку. Зате він і Тобі зробив несподіванку в 2-му числі. Це гарно, що пильно вчиши дома з Мамусею УКРАЇНСЬКОЇ мови. Вчися її, люба дитинко, бо вона повинна бути для Тебе, там далеко за Океаном, між чужими людьми, найбільшою святістю. Знаєш, що говорив наш великий поет: »Мово рідна, слово рідне, хто вас забуває, той у грудях не серденько, але камінь має...« А безсмертний Кобзар у своєму віщому »ПОСЛАНІЮ« до українського народу сказав: »...і чужому навчайтесь, свого не цурайтесь! Бо хто МОВУ забуває, того Бог карає...« Отже не цурайся, дитинко, своєї рідної української мови і говори нею всюди між своїми на чужині. »Світика« читай голосно своїй сестричці Галусі та всім своїм товаришкам з англійської школи, щоби вони пізнали мову своїх родичів і щоби її, так як Ти, полюбили. Старайся навязати переписку зі своїми ровесницями в Старім Краю. В тій цілі подаю Твою адресу в кутику: »ХОЧЕМО ПОЗНАКОМИТИСЬ«. Читай пильно книжечки українські. Сли їх не маєш — то »Світик« вишле їх Тобі — кілько лиш забажаєш.

Одарка й Ульянка Пеліхівні — Плонкі: Два листи і фотографія Ваша дуже мене врадували. За побажання такі — як Івася Калини — та за надіслані жертви на пресовий фонд — пересилаю Вам гарненьку подяку за пам'ять і добре серденько. Як будете мали нову фотографію в українському одязі — то надішліть »Світикови« конечно, бо він її потребує до альбому своїх читачів і приятелів.

Школярики в Селиських: Жалієте бідного »Світика«, що його ювілейне число дістало такий »штемпель«... Щож зробити? В життю всіляко буває і до всього треба привичаїтись. Одним він тільки радіє, а саме тим, що багато сільських школяриків, таких як ви, пильно його читає і раді би його навіть щоденно одержувати. Може вже вскорі діждетесь, що »Світик« буде частіше до Вас заходити.

ХОЧЕМО ПОЗНАКОМИТИСЬ!

Ім'я і назвисько	Літ	Кляса	Місцевість (ул. і число дому)	Почта
Дануся Домашовець	13	IV г.	Moszczanka	Ryki, skr. pocz. 11.
Влодко Мельник	10	III н.	Битків	Bytków ad Nadwórna. Firma: Mac Intosh Zdanowicz.
Тарас Лукач	12	IV н.	Велика Березна	Velika Berezna Česko-Slovensko.
Одарка Бубнюк	9	III н.	126 Ave N. North	Saskaton, Sask. Canada.

Хто з читачів і читачок бажає увійти в переписку між собою — нехай подасть адресу до цього відділу газетки.

О п о в і с т к а.

Видавництво «СВІТ ДИТИНИ» потребує для редакційної бібліотеки комплектних річників «ДЗВІНКА», російського ілюстрованого журналу «НИВА» (що довгі роки перед війною виходив у Петербурзі) та різних передвоєнних ілюстрованих діточих журналів в німецькій, англійській, російській, польській мовах. Хто мав би такі журнали — нехай повідомить про це редакцію, яка їх купить або виміняє за видання «Світа Дитини».

Редакція рефлектує тільки на КОМПЛЕТНІ річники в добрім стані.

Гарний примір для наших читачів.

«...Я одержала за добре свідоцтво 5 золотих. Ці мої перші гроші даю на ПРЕСОВИЙ ФОНД мого «СВІТИКА», який постійно читаю і дуже його люблю.

Богородчани, 5 лютого 1930.

Ліда Козут».

Ось вам, любі Читачки й Читачі, наглядний примір, що робити з грішми, які одержуєте в нагороду за щось від своїх любих родичів, чи рідні. Не знаєте часом: що маєте зробити з одержаними грошовими дарами. От, вказала Вам шлях: куди їх спрямовувати — маленька ваша ровесниця — Лідуся Когутівна з Богородчан. З одержаних цю дорогою фондів покриває видавництво різні непередвиджені видатки. Памятайте отже про це!

Ваш «СВІТИК»

Ж Е Р Т В И:

На пресовий фонд «Світика».

Всеч. о. Дм. Кубасевич з Хоросткова 5 зл. Дозя Величківна 1 зл. Лідуся Когутівна з Богородчан 5 зл. Діти укр. захоронки в Теревовлі 250 зл. (збірка на концерті).

На «Рідну Школу».

Зеня й Ірка Мазурівні з Глуска 250 зл. Галя Рачківна з Целігова 5 зл.

На «Фонд Інвалідів».

Зеня й Ірка Мазурівні 250 зл.

Видас й за редакцію відповідає: Михайло Таранько.

Друкарня ОО. Василян у Жовкві